

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

ปริญญา

รัฐศาสตร์

สาขา

รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน
ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน)

The Opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the Role of
Community Development's Bangkok Governor (Mr. Apirak Kosayodhin)

นามผู้วิจัย นางสาวเจียมจิต กลั่นหอม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุพัตรา จุณณะปิยะ, M.A.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สวัสดิ์ ลำพาย, ร.ค.)

กรรมการ

(อาจารย์อรุณันท์ กลั่นทประ, ร.ค.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์จตุพร บานชื่น, M.S.S.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อาจคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน
ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน)

**The Opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the Role of
Community Development's Bangkok Governor (Mr.Apirak Kosayodhin)**

โดย

นางสาวเจียมจิต กลั่นหอม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์)

พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-1413-6

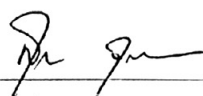
เจียมจิต กลั่นหอม 2549: ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาท
ด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน)
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และ
รัฐประศาสนศาสตร์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์สุพัตรา จุณณะปิยะ, M.A.
161 หน้า
ISBN 974-16-1413-6

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ต่อบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) และ
ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการ
กรุงเทพมหานคร จำนวน 272 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
และวิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การผันแปรและการจำแนกวิเคราะห์พหุ โดยกำหนดระดับ
นัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05

ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน
ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การรับรู้ข่าวสาร และ
ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนเพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับเงินเดือน
ระยะเวลาในการรับราชการและการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับ
ความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

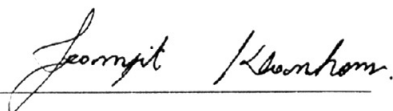
28 / 03 / 49

Jeamjit Klanhom 2006: The Opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the Role of Community Development's Bangkok Governor (Mr.Apirak Kosayodhin). Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Supatra Chunnapiya, M.A. 161 pages.
ISBN 974-16-1413-6

The objectives of this research were to study the Opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the role of Community Development's Bangkok Governor (Mr.Apirak Kosayodhin) and to study the factors related to the opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the role of community development of Bangkok Governor.

The sample was 272 of Bangkok Metropolitan Administration Official. Questionnaire was used as a tool for data collection and analysis. Data were analyzed by using computer program. Statistics employed for data analysis were Percentage, Mean, Standard Deviation, Analysis of Variance and Multiple Classification Analysis with statistical significance level at 0.5.

The results of the research indicated that the opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the role of Community Development's Bangkok Governor was high. In addition, it found that amount of perceived media, knowledge, and understanding are all related to the opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the role of Community Development's Bangkok Governor at statistical significance. On the other hand, gender, age, rank, years of working experience, nor participation in Community Development are not related to the opinions of Bangkok Metropolitan Administration Official on the role of Community Development's Bangkok Governor at statistical significance.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

28 / 03 / 06

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสะดวกตาอนุเคราะห์ และการสนับสนุนจาก รองศาสตราจารย์สุพัตรา จุณณะปิยะ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ ลำพาย กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก อาจารย์ ดร.อรนันท กัลณทัประ กรรมการที่ปรึกษา วิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมมาลย์ ราชภัณฑารักษ์ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ คำปรึกษา แนะนำ ดูแลแก้ไขข้อบกพร่องและเพิ่มเติมส่วนที่เป็นประโยชน์ในทางวิชาการให้เนื้อหา ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

กราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะสังคมศาสตร์ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาในโครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) ที่ได้ กรุณาถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนขอขอบคุณเพื่อนนิสิตบริหารรัฐกิจ รุ่น 11 ทุกท่านที่ให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

กราบขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์สุพัตรา จุณณะปิยะ เป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้กำลังใจดูแลด้วยความเอาใจใส่และติดตามผลการดำเนินงานวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาและห่วงใย อย่างที่สุด

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณข้าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและ ช่วยเหลือ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณ ของบิดามารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีส่วนบกพร่อง อยู่บ้าง ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

เจียมจิต กลั่นหอม

กุมภาพันธ์ 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง

(3)

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	3

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	6
แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร	11
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ	15
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	21
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	27
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	31
ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกรุงเทพมหานคร	39
กิจกรรมตามบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	47
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	57
กรอบแนวคิดในการวิจัย	59
สมมติฐานในการวิจัย	60

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์	62
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	62
การกำหนดขนาดตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	69
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	
ผลการวิจัย	71
ข้อวิจารณ์	93
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	105
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	107
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	115
ภาคผนวก ข คะแนนของกลุ่มย่อย	124
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	132
ภาคผนวก ง นโยบายการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	136
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	153

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การกำหนดขนาดตัวอย่าง	63
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล	72
3	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ การรับรู้ข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	74
4	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร	77
5	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างตามนโยบาย ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	79
6	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	82
7	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัย ด้านบุคคล	86
8	การวิเคราะห์จำแนกหมู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัย ด้านบุคคล	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาท ด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกับปัจจัยด้านงาน	90
10	การวิเคราะห์จำแนกหมู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัย ด้านงาน	91
11	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	104
ตารางผนวกที่		
ข1	แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชน ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	125
ข2	แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทด้าน พัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	127
ข3	แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนา ชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	128
ข4	แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนา ชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	130
ค1	แสดงค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชนของ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	133

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ค2	แสดงค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	134
ค3	แสดงค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	135

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

กรุงเทพมหานคร เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการขั้นพื้นฐาน ด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และด้านการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน นับเป็นองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครมากที่สุด จึงเป็นภาระหน้าที่ที่ค่อนข้างหนัก เพื่อตอบสนองและรองรับความต้องการของประชาชน ให้เกิดความพึงพอใจในการให้บริการของภาครัฐ นอกจากนั้นกรุงเทพมหานครยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะเป็นเมืองหลวงของประเทศ ซึ่งเป็นศูนย์กลางความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การบริการ การพาณิชย์ การคมนาคม การศึกษา การปกครองและด้านเทคโนโลยี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยดึงดูดให้เกิดการอพยพหลั่งไหลของประชาชนจากชนบทเข้าสู่เมืองหลวง ทำให้กรุงเทพมหานครกลายเป็นเมืองที่มีประชากรหนาแน่นมากเมืองหนึ่งในโลก

รูปแบบการปกครองของกรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 แบ่งการบริหารออกเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บริหารสูงสุดมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด มีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ ความสามารถและคุณวุฒิทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพียงพอต่อการเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนในการบริหารงานสามารถนำกรุงเทพมหานครให้มีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

จากการสำรวจข้อมูล พบว่าในปี 2548 กรุงเทพมหานครมีประชากรประมาณ 10 ล้านคนเศษ ประชากรตามทะเบียนราษฎรจำนวน 5,652,701 คน และคาดว่าจะมีประชากรแฝง

ประมาณ 4 ล้านคนเศษ มีชุมชนที่จดทะเบียนไว้กับกรุงเทพมหานครจำนวนทั้งสิ้น 1,745 ชุมชน จำนวนครอบครัว 369,691 ครอบครัว (สำนักพัฒนาชุมชน, 2548) จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนกรุงเทพมหานครเป็นจำนวนมากมหาศาล ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เจริญก้าวหน้าต่อไป นโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ด้านการพัฒนาชุมชน มุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนทั้งทางด้านการปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การฝึกอาชีพ กลุ่มอาชีพ การแสวงหาผู้นำชุมชนและการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชนในชุมชนใกล้ชิดมากที่สุด คือ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม 50 เขตและสำนักพัฒนาสังคม โดยเจ้าหน้าที่ที่ทำงานประจำชุมชนรับผิดชอบชุมชนในแต่ละแห่ง คือ “นักพัฒนาชุมชน” จะเป็นผู้ที่รับทราบข้อมูล ดีที่สุดว่าผู้บริหารกรุงเทพมหานครมีบทบาทมากน้อยเพียงใดในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเป็นอยู่ของประชาชน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีและนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนทางด้านอื่น ๆ ติดตามมาดังนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านพัฒนาชุมชน ทั้งนี้ มุ่งหวังว่าผลของการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น และนำไปสู่การพัฒนากรุงเทพมหานครให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาบทบาทในการทำงาน ด้านการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน
2. ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนของ นักพัฒนาชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากรุงเทพมหานครให้ เจริญก้าวหน้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาท ด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยจะทำการศึกษาจากข้าราชการเฉพาะฝ่าย พัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมของสำนักงานเขต 50 เขต ซึ่งมีจำนวน 500 คนและข้าราชการ สำนักพัฒนาสังคม จำนวน 349 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 849 คน ในระหว่างเดือนกันยายน ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2548

นิยามศัพท์

“ข้าราชการกรุงเทพมหานคร” หมายถึง ข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการศึกษา มุ่งเน้นผู้ทำงานด้านพัฒนาชุมชนของสำนักงานเขต 50 เขตและสำนักพัฒนาสังคม มีระดับ ตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 1 – 7

“ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร” หมายถึง ผู้ทำหน้าที่บริหารราชการของกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่กำหนดนโยบาย บริหาร สั่งการและอนุมัติเกี่ยวกับงานของกรุงเทพมหานคร ในกรณี ศึกษาครั้งนี้ หมายถึง นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน

“ชุมชน” หมายถึง องค์การทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งสมาชิกสามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่ได้และสมาชิกในชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในการศึกษานี้ ชุมชน หมายถึง กรุงเทพมหานคร

“การพัฒนาชุมชน” หมายถึง การดำเนินกิจกรรม แผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาชุมชน ในด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นผลทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนดีขึ้น

“บทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร” หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินกิจกรรม ที่มีความเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับการศึกษานี้จะศึกษา เฉพาะบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านการพัฒนาชุมชน

“บทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร” หมายถึง การดำเนิน กิจกรรมของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมตามที่ กฎหมายกำหนดและตามนโยบายที่ให้ไว้แก่ประชาชน ซึ่งในการศึกษานี้ แบ่งเป็นบทบาทตาม กิจกรรมต่อเนื่อง และบทบาทตามกิจกรรมใหม่

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับบทบาท ด้านพัฒนาชุมชน โดยลักษณะของโครงการจะต่อเนื่องจากนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ชุด ที่ผ่านมา ได้แก่ การป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติด การมีส่วนร่วมของชุมชน การส่งเสริม อาชีพ การป้องกันและช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ

“บทบาทตามกิจกรรมใหม่” หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการในการดำเนินงานของผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน โดยลักษณะเป็นโครงการใหม่ที่ยังไม่มีการดำเนินการมาก่อนในสมัยผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ชุดที่ผ่านมา ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การเพิ่มสวน สาธารณะ การจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็ว การจัดตั้งระบบจราจรอัจฉริยะ การจัดตั้งสภาเยาวชน การ ตั้งศูนย์แพทย์ครบวงจร ฯลฯ

“**ความคิดเห็น**” หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกโดยเฉพาะด้วยการพูดหรือการเขียน ซึ่งการแสดงออกของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“**ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร**” หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิดต่อการดำเนินกิจกรรมด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยความรู้ที่ได้รับจากการรับรู้ข่าวสารจากกรุงเทพมหานครหรือจากแหล่งข้อมูลอื่น ความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม รวมทั้งความคาดหวังที่เกิดจากประสบการณ์ที่ผ่านมา โดยมีสภาพแวดล้อมที่ได้รับในขณะตอบแบบสอบถามเป็นพื้นฐานในการแสดงออก

“**ระยะเวลาในการรับราชการ**” หมายถึง จำนวนปีในการปฏิบัติงานที่กรุงเทพมหานคร

“**การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน**” หมายถึง การที่ข้าราชการกรุงเทพมหานครได้รับข้อมูลข่าวสารประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและการรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อทางราชการเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“**ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน**” หมายถึง ข้อมูล ข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้หรือมีประสบการณ์เก็บสะสมไว้ สามารถรับทราบและอาจแปลความหมายสิ่งเหล่านั้นออกมาเป็นพฤติกรรมได้

“**การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร**” หมายถึง การที่ข้าราชการกรุงเทพมหานครเข้าร่วมในกิจกรรมด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การออกพื้นที่ตรวจเยี่ยมประชาชน และร่วมกระทำกิจกรรมหรือโครงการในลักษณะต่างๆ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด หลักการ ทฤษฎี นำมาใช้ ในการอธิบายเนื้อหาและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
6. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
7. ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกรุงเทพมหานคร
8. กิจกรรมตามบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
9. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ในเรื่องความหมายของความคิดเห็น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ โดยผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเพื่อความเข้าใจในความหมายของความคิดเห็น ดังนี้

ความคิดเห็น (opinion) ตามพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Education, 1973: 339) ให้ความหมายว่า หมายถึง ความนึกคิด ความรู้สึกประทับใจ ความเชื่อ การตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

กมลรัตน์ (2527: 175) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นเพียงการแสดงออกที่เกิดจากความรู้สึกภายในต่าง ๆ ซึ่งความรู้สึกนั้นอาจจะเป็นเพียงเจตคติ หรือความเชื่อ หรือค่านิยม หรือถ้าจะกล่าว

ในลักษณะของพฤติกรรมในแง่จิตวิทยา กล่าวได้ว่าเจตคติ ความเชื่อและค่านิยมเป็นพฤติกรรม ภายในที่ไม่มีผู้ใดสังเกตหรือทราบได้นอกจากตัวของเขาผู้นั้น แต่ความคิดเห็นเป็นพฤติกรรม ภายนอกที่ผู้อื่นสามารถสังเกตหรือทราบได้อย่างชัดเจน ดังนั้นคนที่มีเจตคติหรือความเชื่อ หรือ ค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเขาไม่แสดงความคิดเห็นออกมาก็จะไม่มีผู้ใดทราบเลยว่าเขามีเจตคติ หรือความเชื่อหรือค่านิยมเช่นใด

สุรางค์ (2529: 104) ให้ความหมายว่าความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติเราไม่สามารถ แยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้ เพราะความคิดเห็นมีลักษณะคล้ายกับทัศนคติ แต่ ความคิดเห็นแตกต่างจากทัศนคติตรงที่ ทัศนคตินั้นเป็นความพร้อมทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ อาจแสดงออกมาได้ทั้งคำพูดและการกระทำ ทัศนคติไม่เหมือนกับความคิดเห็นตรงที่ไม่ใช่สิ่งเร้าที่ จะแสดงออกมาได้อย่างเปิดเผยหรือตอบสนองอย่างตรงๆ และลักษณะของความคิดเห็นไม่ลึกซึ้ง เหมือนกับทัศนคติ

ปทานุกรมสังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2532: 246) ได้บัญญัติคำว่า ความคิดเห็น ซึ่งตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษไว้ว่า หมายถึง

1. ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริง จากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้อาศัย หลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
2. ทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง
3. คำแถลงที่ยอมรับกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษาความคิดเห็น มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่าแนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุน หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือ ต่อบุคคลบางคน

นพมาศ (2543: 99) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออก มาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ

สหัสชัย (2545: 8) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึก หรือความเชื่อ ทักษะ การประเมินค่าหรือการประเมินผลของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยการพูดหรือการเขียน โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ความคิดเห็นอาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ ตรงกับผู้อื่นหรือไม่ก็ได้ เป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้และอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

Wahlmen (1973: 34) ให้ความหมายว่าความคิดเห็นเป็นภาวะของจิตใจที่ผ่านประสบการณ์ แล้วเกิดเรียนรู้และผลักดันให้เกิดความคิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

Oskamp (1991: 12) อธิบายว่า คำว่าความคิดเห็นเป็นแนวคิดที่ใกล้เคียงกับแนวคิดของทัศนคติในบางครั้งใช้เหมือนกันโดยเฉพาะในแวดวงของการสำรวจวิจัยและการสำรวจความคิดเห็นแต่โดยทั่วไปการใช้คำว่าความคิดเห็นมักใช้ในขอบเขตที่แคบกว่า ความคิดเห็นเป็นเรื่องของการรับรู้เบื้องต้นมากกว่าที่จะเป็นการรับรู้ด้านอารมณ์ และความคิดเห็นมักจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของบุคคลในด้านความน่าพอใจหรือความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ ในขณะที่ทัศนคติจะเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลหรืออารมณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์

จากความคิดเห็นข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่แสดงออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ ด้านความเชื่อ ทักษะ ความรู้สึก และการพิจารณาตัดสินใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลรวมไปถึงการประเมินค่าที่เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การลงความเห็นอาจเป็นไปในลักษณะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ทั้งนี้ ความคิดเห็นของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคลที่ได้รับมา

วิธีการวัดความคิดเห็น

Shaw and Wrigth (1976: 13-14) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นลักษณะของบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้ แต่มีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่น ๆ จึงมีวิธีการวัดความคิดเห็นดังนี้

1. การฉายภาพ เป็นการวัดโดยการสร้างจินตนาการจากภาพโดยภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นออกมาและสามารถพิจารณาได้ว่า บุคคลมีความคิดเห็นหรือความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ

2. การสัมภาษณ์ เป็นการซักถามบุคคลช่วยให้ได้ข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

3. การส่งแบบสอบถาม เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลาและเงินทุนน้อยกว่าวิธีอื่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมา แต่มีข้อจำกัดอยู่ว่าผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออกเขียนได้

4. การให้เล่าความรู้สึก เป็นการวัดโดยการให้บุคคลเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิด ตามประสบการณ์และความสามารถออกมา

ถึงแม้ว่าไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้โดยตรง แต่เนื่องจากความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน จึงสามารถวัดการแสดงออกดังกล่าว โดยอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การตอบแบบสอบถาม การฉายภาพ การสัมภาษณ์ และการเล่าความรู้สึก เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

Oskamp (1977: 17 – 19) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น พบว่ามีหลายประการ ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ที่ได้รับ ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้แต่ไม่บ่อยได้รับการกล่าวถึง ส่วนปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล ยกตัวอย่าง คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม มักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือได้พบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำนมให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบเนื่องจากน้ำนม หวาน เย็น หอมชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำนมที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

3. อิทธิพลจากครอบครัว เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็กๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย การให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่ม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ความคิดเห็นและเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิง ต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน เป็นสื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับสื่อต่างๆ เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล อิทธิพลจากครอบครัว ทักษะคิดและความคิดเห็นของกลุ่มและสื่อมวลชน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เป็นความคิดให้ปรากฏออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย เจตคติ ความคิดและความเชื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร

ความหมายของการรับรู้

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้นำมาเสนอเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

นวลศิริ (2532: 169) ให้ความหมายของคำว่า การรับรู้ หมายถึง ขบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากระทบกับประสาทสัมผัสต่างๆ ของคนและการแปลความหมายขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตและสภาพจิตใจในปัจจุบัน

ศิริวรรณและคณะ (2541: 73) ได้สรุปว่า การรับรู้เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดระเบียบและตีความถึงความรู้สึกประทับใจของตนเอง เพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมแต่อย่างใดก็ตามการรับรู้ของคน ๆ หนึ่ง สามารถตีความให้แตกต่างจากความเป็นจริงได้อย่างมาก การรับรู้แตกต่างกันเกิดจากผู้รับรู้ ความมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่รับรู้ และลักษณะสถานการณ์

ถวิลและศรีณย์ (2543: 51) กล่าวไว้ว่า การรับรู้หมายถึง กระบวนการที่ผ่านการตีความจากการจัดระเบียบข้อมูลต่างๆ หรืออาจกล่าวว่าการรับรู้คือกระบวนการจัดรวบรวมและตีความข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาจากการรู้สึก หรืออาจกล่าวอย่างง่ายที่สุดว่า การรับรู้คือการตีความของข้อมูลจากการรู้สึก

ลักขณา (2544: 48) กล่าวไว้ว่า การรับรู้หมายถึง การเกิดอาการสัมผัสอย่างมีความหมายและเป็นกระบวนการแปลหรือตีความจากประสบการณ์เดิม การรับรู้เป็นกระบวนการคือ เริ่มจากการใช้ประสาทสัมผัสเกิดอาการสัมผัสขึ้นและตีความแห่งการสัมผัสที่ได้รับออกมาเป็นหนึ่งสิ่งใดที่มีความหมาย อันเป็นสิ่งที่รู้จักและเข้าใจ และในการแปลความหมายของสัมผัสจำเป็นที่จะต้องใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม

มาลี (2544: 156) สรุปไว้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายจากสัมผัสต่อสิ่งเร้า ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์เดิมด้วย

Bloom (1975: 157-160) กล่าวว่า การรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ด้านจิตใจและด้านปฏิบัติ โดยความหมายของการรับรู้ด้านจิตใจ หมายถึง พฤติกรรมทางจิตใจระดับแรกที่เกิดขึ้นเป็นการยอมรับการให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า ซึ่งประกอบด้วยความตระหนัก ความยินดีที่จะรับรู้และการควบคุมหรือการเลือกให้ความสนใจ เช่น มีความสนใจติดตามข่าวที่มีความสนใจ การเลือกฟังรายการวิทยุตามความสนใจของตน ในขณะที่ด้านปฏิบัติ การรับรู้เป็นพฤติกรรมแรก ซึ่งเป็นการแสดงออกในด้านความรู้สึกที่สอดคล้องสัมพันธ์กับการปฏิบัติ เช่น สามารถเลือกข่าวสารที่เนื้อหาเหมาะสมกับประเภทของงานที่ต้องการเผยแพร่

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการในการแปลความหมายของการสัมผัสที่บุคคลได้รับมาจากสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาทางระบบประสาทสัมผัสของร่างกาย ซึ่งจะออกมาได้ดีหรือชัดเจนมากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ ค่านิยม ความเชื่อ เจตคติเดิมที่มีอยู่ช่วยในการแปลความหมายนั้นด้วย อย่างไรก็ตาม การรับรู้ของแต่ละบุคคลสามารถตีความให้แตกต่างจากความเป็นจริงได้อย่างมาก การรับรู้แตกต่างกันเกิดจากผู้รับรู้ ความมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่รับรู้และลักษณะสถานการณ์ของการรับรู้

การวัดการรับรู้

ไพศาล (2526: 69 -70) กล่าวว่า ในการวัดการรับรู้คือการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริงหรือประสบการณ์ต่างๆ หรือเป็นการวัดการระลึก ประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วยคำถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิดคือ

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหา ข้อเท็จจริงต่างๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่างๆ เช่น ศัพท์ นิยาม กฎ และความจริงหรือรายละเอียดของเนื้อหาต่างๆ
2. ถามความรู้ในวิธีดำเนินการเป็นถามวิธีปฏิบัติต่างๆ แบบแผนประเพณีขั้นตอนของการปฏิบัติทั้งหลาย เช่น ถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้นและแนวโน้ม การจัดประเภทและหลักเกณฑ์ต่างๆ

3. ถามความรู้รอบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุปหรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักขณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลักหรือหัวใจของเนื้อหา

จำนง (2531: 24) กล่าวว่า แบบทดสอบที่ดีต้องมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูง สามารถที่จะจำแนกบุคคลที่ไม่มีความรู้ (คนเก่ง - ไม่เก่ง) ออกจากกันได้ ไม่ว่าแบบทดสอบนั้นจะเป็นแบบอัตนัยหรือปรนัย

กล่าวโดยสรุป การวัดการรับรู้ของบุคคล สามารถวัดได้ทั้ง 3 เรื่อง คือ ความรู้ในเนื้อหา ความรู้ถึงวิธีการและผลสรุปของหลักการในเรื่องนั้นๆ ซึ่งความรู้ความเข้าใจนี้เป็นผลให้บุคคลมีความเชื่อและความคิดเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งแบบทดสอบที่ใช้วัดการรับรู้ที่คตินั้นจะต้องมีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นสูง สามารถที่จะจำแนกบุคคล เก่ง - ไม่เก่ง ออกจากกันได้ ไม่ว่าแบบทดสอบนั้นจะเป็นแบบอัตนัยหรือปรนัย

ความหมายของข่าวสาร

ลักษณะ (2544: 184) ได้กล่าวถึง กระบวนการสื่อสารโดยให้ความหมายของข่าวสารว่า หมายถึง เนื้อหาสาระที่ส่งออกไปจากผู้ส่งอาจจะเป็นความคิดหรือเรื่องที่จะส่งไปตามสื่อ เช่น คำพูด หรือข้อเขียนหรือรูปภาพที่วาดขึ้น สารแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. สัญลักษณ์ของสาร เช่น คำ วลี ประโยค
2. เนื้อหาของสาร เช่น ข้อความ บทสรุป ความคิดเห็นต่างๆ
3. การเลือกและการจัดลำดับข่าวสาร เช่น บรรณาธิการข่าวสารและการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวสาร

วิรัช (2544: 160) ได้ให้ความหมายของข่าวสาร คือ เนื้อหาสาระหรือสัญลักษณ์ ภาษา สัญลักษณ์ต่างๆ ที่สามารถสื่อความหมายหรือตีความหมายเป็นที่เข้าใจกันได้

ดิเรก และ พชรินทร์ (2545: 9) กล่าวว่า ข้อมูลข่าวสาร คือ คลังแห่งอำนาจเป็นสิ่งที่ควรรู้และพึงรู้ โดยการแสวงหาสืบค้นจากหลักฐาน เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิดและการวินิจฉัยในสิ่งที่ได้รับรู้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ข่าวสารหมายถึง สาระ เรื่องราว ข้อมูลข่าวสาร ที่ส่งออกไปจากผู้ส่ง ที่ผู้รับสารสามารถสื่อความหมายหรือตีความหมายเป็นที่เข้าใจกันได้ เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด และการวินิจฉัยในสิ่งที่ได้รับรู้

สื่อในการเปิดรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

มานิตย์ (2543: 66-68) กล่าวว่า สื่อเป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการสื่อสารและทำหน้าที่เป็นตัวกลางเพื่อนำข้อมูลจากรัฐไปสู่ประชาชน อาจปรากฏในรูปแบบของวงสนทนา สมาคมต่างๆ พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ สื่อมวลชน ทั้งสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

สื่อมีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการสื่อสารเพราะสื่อสามารถสร้างเครือข่ายและโน้มน้าวจิตใจผู้รับสารได้โดยปกติ สื่อมวลชนเป็นโครงสร้างการสื่อสารที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ แต่อย่างไรก็ตามช่องทางสื่อสารอื่นๆ ก็มีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้

1. องค์การ ได้แก่ พรรคการเมือง ระบบราชการ สหภาพแรงงาน โรงเรียน เป็นต้น องค์การแม้จะมีโครงสร้างคล้ายกัน แต่ก็อาจมีศักยภาพในการสื่อสารต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ใช้และรูปแบบของระบบการเมือง
2. กลุ่ม กลุ่มแตกต่างจากองค์การ ที่มีความมั่นคงความเป็นสถาบันและความร่วมมือน้อยกว่า การสื่อสารนี้จะปรากฏในกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน ช่องทางการสื่อสารที่เป็นทางการไม่สามารถรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารได้อย่างเพียงพอจึงจำเป็นต้องอาศัยกลุ่มช่วย
3. สื่อมวลชน สื่อมวลชนทำหน้าที่รายงานข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่างๆ ให้ประชาชนได้รับรู้ สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตของประชาชนได้เพียงบางส่วนเท่านั้น หากจะให้บรรลุเป้าหมาย สื่อมวลชนต้องประสานความร่วมมือหรือเชื่อมโยงกับช่องทางอื่นๆ เช่น องค์การ กลุ่มช่องทางพิเศษ

4. ช่องทางพิเศษ ได้แก่ การแสดงออกต่างๆของประชาชน เช่น การเดินขบวนประท้วง ซึ่งถือเป็นช่องทางพิเศษในการสื่อสารเพื่อเรียกร้องและรวบรวมผลประโยชน์ของประชาชนเข้าด้วยกัน ให้ผู้ปกครองหรือรัฐบาลได้รับรู้ ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์พิเศษเพียง ครั้งคราวเท่านั้น แต่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของระบบการเมืองและวิถีทาง การเมืองของประชาชน

สื่อสำคัญในการสื่อสาร สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล เรียกว่าการสื่อสารด้วยปากเปล่าหรือ การสื่อสารแบบเผชิญหน้ากัน เน้นที่ตัวบุคคลหรือกลุ่มเป็นหลักในการสื่อสาร เช่น บุคคล กลุ่ม องค์กร และช่องทางพิเศษ

2. การสื่อสารมวลชน เน้นที่การใช้สื่อมวลชนเป็นสื่อหรือเรียกว่า ระบบที่ใช้สื่อประกอบด้วยสมาชิกและเทคนิควิธี ซึ่งมีกลุ่มผู้มีความชำนาญเฉพาะด้านได้ใช้สื่อหรือเครื่องมือทางเทคนิค เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ เพื่อเผยแพร่เรื่องราวไปยังผู้รับสารจำนวนมาก ซึ่งมีใช้คนกลุ่มเดียวกันและอยู่กระจัดกระจาย

กล่าวโดยสรุปว่า การรับรู้ข่าวสารหมายถึง ปฏิกริยาหรือพฤติกรรมการแสดงออกตามข่าวสารที่ได้รับรู้จากการสื่อสารผ่านกระบวนการสื่อสารหรือการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการสื่อสาร การตอบสนอง ตามการตีความหรือแปลความหมายของความรู้ สัญญาณ หรือสัญลักษณ์ที่สัมผัสออกมาตามความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งการตีความหรือแปลความหมายนั้นต้องอาศัยแรงจูงใจ ความคาดหวัง ความสนใจ ประสบการณ์ การจัดหมวดหมู่การรับรู้ เข้ามามีบทบาทร่วมด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

ความหมายของความรู้

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความรู้ ไว้อย่างหลากหลาย ผู้วิจัยได้นำมาเสนอเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

ชวาล (2526: 11) ได้ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ บรรดาข้อเท็จจริงหรือรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำใดๆ ที่มนุษย์ได้สะสมและถ่ายทอดกันต่อๆ มาตั้งแต่ในอดีตและเราสามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้

สุภาพ (2539: 33-35) กล่าวว่า ความรู้ คือความสามารถในการจดจำ การทวนความจำ ความทรงจำ การจัดกลุ่ม ตัดสินวิเคราะห์ รู้แบบแผน โครงสร้างและทฤษฎีในสิ่งที่ได้ศึกษามา

วรพจน์ (2541: 11) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ไว้ว่า ความรู้เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะเรื่องหรือเรื่องทั่วไป ที่มนุษย์ได้รับรู้จากประสาทสัมผัสทั้งทางตรงและทางอ้อม และการรับรู้จำเป็นต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา

โสภณ (2544: 32-33) ให้ความหมายความรู้ หมายถึง การเรียนและการแสวงหาความรู้ โดยได้แยกความรู้เป็น 2 ประเภท คือ ความรู้ที่สามารถอธิบายให้คนทั่วไปรู้ได้โดยอาศัยตรรกะและพยานหลักฐานและความรู้เฉพาะตัว ซึ่งยากที่จะอธิบายให้ใครเข้าใจได้เว้นแต่บางคนหรือบางกลุ่ม เช่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อ ศาสนา เป็นต้น

Bloom (1967: 83-85) กล่าวว่า ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตาม เป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องจากการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่างๆ จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น

Rogers (1978: 208-209) กล่าวไว้ว่า ความรู้ หมายถึง ความจำที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง เป็นกระบวนการภายในที่ผู้อื่นจะรับรู้ได้จากการอนุมานมากกว่าการสังเกตโดยตรง บุคคลส่วนมากจะได้รับความรู้ผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองสิ่งเร้าและจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ประสานระหว่างความจำกับสภาพทางจิตวิทยา

กล่าวโดยสรุป ความรู้หมายถึง ความสามารถในการจดจำรายละเอียดของข้อมูลในด้านต่างๆ ความสามารถในการทวนความจำ ความทรงจำ การจัดกลุ่ม รู้แบบแผน โครงสร้าง และทฤษฎีในสิ่งที่ได้ศึกษามา โดยสามารถเรียกเอาสิ่งที่จำออกมาให้ปรากฏและสามารถวัดสิ่งที่จำได้โดยจำใจความสำคัญได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน

ที่มาของความรู้

โกวิท (2546: 47-48) ได้กล่าวถึงความรู้ในทางปรัชญาว่า สามารถแบ่งได้เป็น 5 สำนักใหญ่ คือ

1. ความรู้ที่แท้จริงต้องมีเหตุมีผล ทุกคนมีเหตุมีผลและสามารถเข้าถึงความรู้ได้โดยตนเอง เหตุผลเท่านั้นที่จะใช้พิสูจน์ความรู้ได้ครบถ้วนสมบูรณ์
2. ความรู้ที่แท้จริงต้องเกิดมาจาก ประสบการณ์ของประสาทสัมผัสเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ความรู้ทุกๆ แบบที่จิตได้รับย่อมมาจากภายนอกทั้งนั้น
3. ความรู้ที่แท้จริงต้องนำมาปฏิบัติได้ ความคิดที่เอาไปใช้ไม่ได้ ไม่มีความหมาย
4. ความรู้ที่แท้จริงคือความรู้ที่เกิดขึ้นในใจของมนุษย์เองโดยทันทีทันใด มีความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ชัดเจน ไม่ต้องอาศัยเหตุผลทางตรรกะ
5. ความรู้ที่แท้จริงเกิดจากความสงสัย ไม่เชื่อ

การวัดระดับความรู้

โกวิท (2546: 22-23) ได้กล่าวถึง การวัดระดับความรู้ที่สามารถวัดได้และแบ่งการวัดออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. วัดความจำ ถือว่าเป็นการวัดในระดับพื้นฐานที่มีความสำคัญ หากความจำไม่ดีจะทำให้การพัฒนาด้านต่างๆ เป็นไปได้ยาก
2. วัดความเข้าใจ เป็นการวัดในระดับที่ 2 คือ ความกระจำในสิ่งที่จำได้แล้ว เช่น ทราบว่า การคูณคือการบวกทางลัดนั่นเอง หรือการทราบและเข้าใจคำนิยาม คำศัพท์ต่างๆ

3. วัดการนำไปประยุกต์ใช้ เป็นการวัดในระดับที่ 3 คือ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างออกไป การพลิกแพลงนำความรู้ไปแก้ปัญหา

4. การวัดความสามารถในการวิเคราะห์ คือ การทดสอบความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่างๆ เช่น การแยกแยะว่ารถยนต์คันหนึ่งประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบนั้นทำหน้าที่อะไร เป็นต้น

5. การวัดความสามารถทางการสังเคราะห์ คือ การทดสอบความสามารถในการใช้จินตนาการ ปะติดปะต่อเรื่องราวต่างๆ การสังเคราะห์นี้ยากยิ่งกว่าการวิเคราะห์

6. การวัดความสามารถทางการประเมินผล คือ การประเมินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ว่าเป็นเช่นใด การประเมินนี้ต้องใช้ความสามารถในการจำ ความเข้าใจ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้การวิเคราะห์และการสังเคราะห์มารวมกัน จึงจะสามารถประเมินสิ่งต่างๆ ได้ การวัดความสามารถทางการประเมินนี้ ถือว่าเป็นการทดสอบระดับสูงสุด

ความหมายของความเข้าใจ

ไพศาล (2526: 105) ให้ความหมายว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาความรู้ไปดัดแปลงเพื่อสามารถที่จะจับความ อธิบาย เปรียบเทียบ ย่อเรื่องราว ความคิด และข้อเท็จจริงต่างๆ ได้

จักรกริช (2542: 8-9) กล่าวว่าความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความตีความและขยายความจากสื่อความหมายต่างๆ ข้อมูลและสิ่งต่างๆ ที่ได้พบเห็น รับรู้ ซึ่งก็คือพฤติกรรมด้านความเข้าใจ เป็นพฤติกรรมที่สามารถดัดแปลงแก้ไขสิ่งยากมาเป็นสิ่งง่าย สิ่งซับซ้อนให้เป็นสิ่งธรรมดาความเข้าใจจึงแตกต่างจากความจำ แต่จะมีความเข้าใจได้ต้องมีพื้นฐานจากการเรียนรู้ ความรู้และความจำก่อนเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

เอกวิทย์ (2545: 147) กล่าวว่า ความเข้าใจเป็นความสามารถของบุคคลในการแปลความหรืออธิบายสิ่งที่เป็นความรู้จนเกิดเป็นความเข้าใจ ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกในรูปของการแปลความ ตีความและการคาดคะเน

Bloom, Hastings and Madus (1971: 7) กล่าวว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ความจำที่มีอยู่ไปสื่อความหมายหรืออธิบายความให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยความคิดของตัวเอง

จากแนวคิดต่างๆ จึงสรุปได้ว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ไปขยายความจากของเดิมเพื่อให้เข้าใจถึงสิ่งนั้นๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจจึงมีความหมายกว้างและครอบคลุมยิ่งกว่าความรู้

ความหมาย ความรู้ ความเข้าใจ

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรู้ ความเข้าใจ” หมายถึง ความสามารถในการจดจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลในด้านต่างๆ เช่น เหตุการณ์ บุคคล กฎเกณฑ์ สามารถเรียกเอาสิ่งที่จำหรือเข้าใจออกมาให้ปรากฏและสามารถวัดสิ่งที่จำได้โดยจับใจความสำคัญได้อย่างละเอียด

สงวน และ คณะ (2522: 99) กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจเป็นสภาพจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยที่ยังไม่แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาเป็นที่ปรากฏต่อบุคคลและสาธารณชน

สุรางค์ และ สุชา (2524: 104) อธิบายไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง คนเรามีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันออกไปและความรู้ความเข้าใจเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

นพมาศ (2543: 99) ได้อธิบายไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตามแต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ

Bloom (1956: 89-96) ได้อธิบายความหมายของความรู้ความเข้าใจไว้ว่า “ความรู้” หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงความจำและการระลึกได้ที่มีต่อความคิด วัตถุและปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ต่อกัน ส่วน “ความเข้าใจ” เป็นการรวมจุดมุ่งหมาย พฤติกรรมหรือการตอบสนองที่เป็นตัวแทนความเข้าใจของข้อความที่บรรจุไว้ในการสื่อความหมาย มีอยู่ 3 ประเภท คือ การแปล การตีความ และการสรุปเพื่อการประเมิน

Webster (1988: 271) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้ความเข้าใจ (Cognition) ไว้ดังนี้

1. ขบวนการของการรับรู้ในระบบประสาทซึ่งรวมถึงความเข้าใจ ความจำและการตัดสินใจ

2. ผลลัพธ์ที่ได้จากขบวนการคิด การเข้าใจ

จากความหมายที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า ความรู้ คือ ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ได้รับการศึกษา ค้นคว้าหรือสังเกต แล้วรวบรวมเป็นความจำสะสมไว้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ระลึกได้เมื่อได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสม ส่วนความเข้าใจ หมายถึง เมื่อได้รับความรู้แล้วก็จะเกิดความเข้าใจแล้วแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปของการแปลความ การตีความ และการคาดคะเน

การวัดระดับความรู้ความเข้าใจ

พวงรัตน์ (2540: 97) ได้อธิบายถึงเครื่องมือสำหรับวัดความรู้ไว้ว่า มีหลายชนิด แต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไป ในที่นี้จะกล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมากมี 3 แบบ ดังนี้

1. แบบปากเปล่า เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามเป็นรายบุคคลให้ตอบกันได้

2. แบบเขียนตอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ

2.1 แบบความเรียง เป็นการให้ผู้ตอบได้เรียบเรียงคำพูดของตนเองแสดงทัศนคติและความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ภายใต้อำนาจเรื่องที่กำหนดมีข้อเสียที่การให้คะแนนทำได้ยาก

2.2 แบบจำกัดคำตอบ เป็นแบบทดสอบที่มีคำตอบถูกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น 4 แบบคือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่และแบบเลือกตอบ

3. ข้อสอบภาคปฏิบัติเป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมโดยการกระทำจริง เช่น การทดสอบทางดนตรี พลศึกษา เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การวัดความรู้ความเข้าใจเป็นการวัดระดับความจำ ความสามารถในการคิด เข้าใจกับข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการศึกษาและประสบการณ์เดิม โดยอาศัยเครื่องมือสำหรับความรู้ ได้แก่ แบบปากเปล่า เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามเป็นรายบุคคลให้ตอบกันได้ แบบเขียนตอบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ แบบความเรียงและแบบจำกัดคำตอบ เป็นแบบทดสอบที่มีคำตอบถูกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แบบคือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ แบบเลือกตอบและข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมโดยการกระทำจริง เช่น การทดสอบทางดนตรี พลศึกษา เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

ความหมายของบทบาท

ราชบัณฑิตยสถาน (2530: 453) ให้ความหมายบทบาทว่า หมายถึงการทำหน้าที่ที่กำหนดให้ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

งามพิศ (2538: 96) ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” คือ พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่างๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคมเพื่อให้ผู้สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถพยากรณ์ได้

จ้านงศ์ และคณะ (2540: 37-38) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า คือการที่บุคคลกระทำหน้าที่ตามสถานภาพของตนเป็นพฤติกรรมที่เห็นได้เป็นการกระทำของบุคคล ผู้ที่มีสถานภาพเหมือนกันย่อมมีการแสดงบทบาทเป็นแบบเดียวกัน ตามบรรทัดฐานที่กำหนดไว้

เรื่อนแก้ว (2542: 7-7) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมซึ่งคาดหวังให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตามสถานภาพที่ดำรงอยู่ บทบาทเป็นลักษณะที่เปลี่ยนแปลงได้ บทบาทเป็นการแสดงออกตามหน้าที่หรือการแสดงออกตามความคิดหรือความคาดหวังเมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยยึดถือเอาฐานะหรือหน้าที่ทางสังคมของเขาเป็นมูลฐาน

Levinson (1964: 284-285) ได้กล่าวถึงความหมายบทบาทไว้ 3 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน ความมุ่งหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่นๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกันซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้ บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งชี้ไปถึงหน้าที่อันควรกระทำ
2. บทบาท หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ
3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่กระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือแนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทเป็นแบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ตามสิทธิ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานภาพทางสังคม เพื่อให้บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่อันควรพึงกระทำภายใต้สถานภาพและขอบเขตที่ได้รับ

ลักษณะของบทบาท

สงวนศรี (2524: 23-24) อธิบายว่า ถ้าจะพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบว่าบทบาทมีอยู่หลายรูปแบบหลายลักษณะ คือ

1. บทบาทที่กำหนด หมายถึง บทบาทที่สังคมกลุ่ม หรือองค์การกำหนดไว้ว่า เป็นรูปแบบพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่า พ่อแม่ต้องอบรมเลี้ยงดูลูก ข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งงานโดยชอบ เป็นต้น

2. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่คนอื่น (ผู้เกี่ยวข้อง) คาดหวังว่าผู้อยู่ในตำแหน่งนั้นจะถือปฏิบัติ บทบาทที่ผู้รับคาดหวังมีและสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด แต่ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีการคาดหวังมากหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

3. บทบาทตามอุดมคติของผู้อยู่ในตำแหน่ง หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิดและเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น บทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และก็จะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ผู้รับคาดหวัง

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดเห็นของเจ้าตัวอยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามการคาดหวังของผู้อื่นทั้งๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนก็ได้

5. บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่บุคคลนั้นๆ จะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรจะเป็น ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ของคนเราจะมีการเลือกรับรู้และมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วยอิทธิพลจากประสบการณ์หลายอย่าง ดังนั้นเมื่อผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาทโดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นที่แตกต่างกันไปและอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของบุคคลนั้นๆ ด้วย

จ้านงศ์ และคณะ (2540: 38) ได้อธิบายลักษณะของบทบาทไว้ ดังนี้

1. บทบาทในอุดมคติ (ideal role) ได้แก่บทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมายหรือตามความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้ที่มีสถานภาพหนึ่งๆ ควรกระทำ แต่อาจไม่มีใครทำตามนั้น

2. บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้ (perceived role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ จะคาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้ย่อมเกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม หรือบุคลิกภาพและประสบการณ์ของบุคคลแต่ละคน

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (actual / enacted role) ได้แก่การกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาทหนึ่งๆ จึงอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้ สถานภาพจึงเป็นโครงสร้างหรือกรอบที่กำหนดให้บุคคลแสดงบทบาทแตกต่างกันในระดับหนึ่ง แต่มีแนวทางที่สังคมยอมรับได้

กล่าวโดยสรุป บทบาทในสังคมมีอยู่หลายรูปแบบ หลายลักษณะ ได้แก่ บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง บทบาทตามอุดมคติของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทตามที่บุคคลเข้าใจหรือรับรู้

การแสดงบทบาท

Berlo (1966 อ้างถึงใน สุชาติ, 2537: 21) ได้จำแนกการแสดงบทบาทของบุคคลไว้ 3 ด้าน คือ

1. บทบาทตามอุดมคติหรือบทบาทที่กำหนดไว้ เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทจะต้องทำอะไรบ้าง

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง เป็นบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้นๆ

3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง เป็นบทบาทที่ถูกคาดหวังจากผู้อื่นว่าตนสมควรจะปฏิบัติอย่างไรในบทบาทนั้น

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การพัฒนาองค์กรชุมชนและการพัฒนาอาชีพในชุมชน

ปัจจัยในการแสดงบทบาท

Reeder (1971 อ้างถึงใน สมชาย, 2539: 13-15) ได้อธิบายเหตุผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (บทบาท) ของมนุษย์ว่าเกิดจากปัจจัยต่างๆ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เป้าประสงค์หรือจุดประสงค์ ความมุ่งหมายที่จะให้บรรลุผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น ผู้กระทำมีการกำหนดเป้าหมายไว้ก่อนล่วงหน้า

2. ความเชื่อเกิดจากความคิด ความรู้ที่ผู้กระทำเข้าใจในเรื่องหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและเลือกการกระทำทางสังคม

3. การคาดหวัง คือ ทำที่ของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวโดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ

4. ข้อผูกพัน คือ สิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกพันที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ

5. โอกาสเป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าการตัดสินใจกระทำอะไร โอกาสจะเป็นเครื่องช่วยสำหรับการตัดสินใจ เช่น การมีโอกาสได้รับเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ทำให้มีการแสดงบทบาทมีหลายปัจจัย ได้แก่ เป้าประสงค์ หรือจุดประสงค์ ความเชื่อ ความคาดหวัง ข้อผูกพันและโอกาส

ทฤษฎีบทบาท

สวอน (2522: 48-49) ได้อธิบายถึงการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทตามแนวคิดของ Nadel ดังนี้

$P = a, b, c, \dots n$

$P =$ บทบาท

$A, B, C, \dots n =$ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรม

ฉะนั้น บทบาทก็คือ ส่วนประกอบที่ส่งผลต่อพฤติกรรมซึ่งมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท (Peripheral Attributor) ได้แก่ บทบาทชนิดที่แม้จะขาดหายไป หรือมิได้แสดงบทบาทนั้นก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการผิดไป เช่น เลขานุการแม้จะเป็นอาจารย์ด้วยก็มิได้ทำให้บทบาทเลขานุการผิดไป

2. ส่วนประกอบที่มีผลบทบาทจะขาดมิได้ (Required Attributor) ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่สำคัญถ้าขาดส่วนสำคัญของบทบาทในส่วนนี้แล้วจะทำให้ขาดบทบาทของตำแหน่งไป เช่น บุคคลที่สวมบทบาทเลขานุการแต่ไม่ทำงานตามบทบาทเพราะชอบทำธุรกิจส่วนตัวจึงเป็นเลขานุการโดยตำแหน่งนั้นไม่อาจจะเรียกได้ว่าเลขานุการที่สมบูรณ์ได้

3. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน (Legitimizing or Pivotal Attributor) ได้แก่ ส่วนของบทบาทตามที่กฎหมายและข้อบังคับกำหนดให้กระทำหรือถือปฏิบัติ ถ้าบุคคลที่สวมบทบาทตามตำแหน่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน ถือว่าบุคคลนั้นมิได้แสดงบทบาทในตำแหน่งนั้น

อุทัย (2526: 197) ได้อธิบายว่า บทบาท (Role) หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (Expected Behavior) ของบุคคลแต่ละคนในกลุ่มหรือในสังคมหนึ่งๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งของกลุ่มหรือสังคมหรือวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคมนั้นๆ กำหนดขึ้น ฉะนั้นบทบาทเป็นแบบแห่งความประพฤติของบุคคลในสถานะหนึ่งๆ ที่มีต่อบุคคลอื่นในสถานะอย่างหนึ่งๆ ในสังคมเดียวกัน

ทฤษฎีของ Linton (1964: 113-114) ได้กล่าวว่า สถานภาพเป็นนามธรรมซึ่งหมายถึงฐานะหรือตำแหน่ง ฐานะหรือตำแหน่งจะเป็นเครื่องกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้นๆ ว่าตำแหน่งนั้นๆ จะมีการกิจและหน้าที่อย่างไรบ้าง ฉะนั้นเมื่อมีตำแหน่งเกิดขึ้นสิ่งที่ควบคู่มากับตำแหน่ง ก็คือ บทบาทของตำแหน่ง เพราะว่าทุกๆ ตำแหน่งจะต้องมีบทบาทกำกับบทบาทจะเป็นสิ่งที่ ควบคู่กับตำแหน่งเปรียบเสมือนเหรียญถ้าด้านหนึ่งของเหรียญคือตำแหน่ง อีกด้านหนึ่งของเหรียญก็คือ บทบาทนั่นเอง การที่บุคคลผู้สวมบทบาทจะแสดงได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้ คือ

1. วัฒนธรรม ประเพณี และความปรารถนาของสังคมที่เกี่ยวข้อง
2. ลักษณะเฉพาะของสังคม
3. บุคลิกภาพและความจำเป็นของผู้แสดง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แต่ละบุคคลมีบทบาทหลายบทบาท เช่น บทบาทที่ถูกกำหนดเป็นบทบาทที่กำหนดสิทธิของตำแหน่งทางสังคมไว้ บทบาทที่คาดหวังเป็นบทบาทที่อยู่ในระดับความคิดส่วนบุคคล หรือความคาดหวังของสังคม ที่ต้องการให้บุคคลแสดงบทบาทนั้นๆ รวมทั้งการคาดหวังของตนเองว่าจะแสดงพฤติกรรมอย่างไรและบทบาทที่ปฏิบัติจริงเป็นบทบาทหน้าที่ของสถานภาพจริงที่แสดงจริง ซึ่งการแสดงออกของบทบาทแต่ละบุคคลจะมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัย สิ่งแวดล้อม ความพร้อมของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ นั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วม” ไว้หลายประการ ดังนี้

ประยูทธ (2536: 17) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในแง่การบริหารว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่ให้โอกาสทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนกับข้าราชการที่อยู่ในองค์กรหรือทีมงาน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านความคิด จิตใจ อารมณ์ จะมีผลให้บุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น ทุ่มความสามารถให้งานบรรลุเป้าหมายและมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับผลงานและการกระทำขององค์กรและทีมงานด้วยจิตใจอย่างแท้จริง

อรพินท์ (2539: 2-3) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ของชุมชนโดยตรงและการมีส่วนร่วมตามความหมายที่เป็นธรรมคือ การที่สมาชิกร่วมรับประโยชน์และร่วมลงทุนลงแรงด้วย

Newstrom (1993: 277) ได้ให้คำนิยามของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ที่อยู่เป็นกลุ่ม ซึ่งผลของความเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าให้เกิดการกระทำ ที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกสืบทอดกับกลุ่ม การมีส่วนร่วมตามความหมายนี้จึงประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ

1. ความเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์
2. การกระทำโดยเป็นการกระทำที่มากกว่าการยินยอมจะกระทำตามคำสั่ง แต่เป็นการกระทำด้วยความยินยอมพร้อมใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นกับกลุ่ม
3. การร่วมรับผิดชอบ มีความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม ต้องการเห็นผลสำเร็จของงาน

Cotton (1997: 227) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของความร่วมมือเพื่อที่จะนำความสามารถที่บุคคลมีอยู่มาใช้ ซึ่งจะทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ การมีส่วนร่วมอาจเกิดจากการที่บุคคลได้มีการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพร่วมกัน การเป็นตัวแทนในรูปของคณะกรรมการของหน่วยงาน คณะกรรมการบริหารหรืออื่นๆ

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1977: 7-17) ได้เสนอแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามี 3 มิติ (Dimensions) โดยมีมิติของการมีส่วนร่วมจะประกอบไปด้วยประเด็นคำถาม ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมอะไรบ้าง (What) แบ่งเป็น

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation)
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

2. การมีส่วนร่วมกับใครบ้าง (Whose) ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ต่างชาติ ทั้งนี้ ให้พิจารณาคุณลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้เข้าร่วมในเรื่องราว เพศ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา ระดับชั้นในสังคม อาชีพ ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย หรือการถือครองที่ดิน

3. มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง (How) โดยพิจารณาจาก

- 3.1 การมีส่วนร่วมเกิดจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง
- 3.2 ถูกบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีแรงจูงใจ
- 3.3 โครงสร้างชุมชน
- 3.4 ช่องทางการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้น เช่น เป็นการมีส่วนร่วมโดยผ่านปัจเจกชน หรือผ่านกลุ่ม เป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง หรือโดยอ้อม และอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
- 3.5 ระยะเวลา (Duration) ความต่อเนื่องของกิจกรรม
- 3.6 ขอบข่าย (Scope) ครอบคลุมของกิจกรรมผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วม

ในขณะที่ Lawler (1986: 104-106) กล่าวว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมว่ามีอยู่

4 ประการ คือ

1. อำนาจการตัดสินใจ (Power) จะเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งในองค์การหนึ่งๆ จะมีระดับการมีส่วนร่วมของบุคคลในการกระทำการตัดสินใจที่แตกต่างกัน

2. ข้อมูลข่าวสาร (Information) ข้อมูลข่าวสารเป็นทรัพยากรที่สำคัญของอำนาจและความมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม

3. รางวัล (Reward) รางวัลเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการก่อให้เกิดพฤติกรรมในองค์กร ซึ่งมีความสำคัญทั้งรางวัลภายในและภายนอก ในการที่จะกระตุ้นการมีส่วนร่วม

4. ความรู้และทักษะ (Knowledge and Skill) ความรู้และทักษะของบุคคลมีความสำคัญ ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและปฏิบัติงานขององค์กร

จากที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยสรุปว่า องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การประสานความร่วมมือของทุกๆ คน โดยมีความรับผิดชอบและมีเป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนการมีจิตใจมุ่งมั่นร่วมกันทำงานและดำเนินการร่วมกัน

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

Cotton (1989: 156) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วม ซึ่งจะเน้นหนักด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.1 การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมที่ถูกต้องตามระบบของกิจการ เป็นการมีส่วนร่วมเป็นไปตามการจัดผังการบังคับบัญชาขององค์กรซึ่งเท่ากับเป็นการมีส่วนร่วม ตามหน้าที่ มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมตามขอบเขตที่องค์กรได้วางนโยบายไว้

1.2 การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นอย่างไม่มี โครงสร้าง เป็นการร่วมตกลงกันระหว่างสมาชิกกลุ่มระหว่างพนักงานหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของหัวหน้าและลูกน้องที่เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบรรยากาศของความเป็น ส่วนตัวมากกว่าลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ

2. การมีส่วนร่วมทางตรงและทางอ้อม

2.1 การมีส่วนร่วมทางตรง เป็นการเกี่ยวข้องกันโดยตรงที่สมาชิกหรือพนักงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมโดยตรงแบบทันที พนักงานแต่ละคนมีสิทธิและโอกาสที่จะแสดงการเกี่ยวข้อง

2.2 การมีส่วนร่วมทางอ้อม เป็นการมีส่วนร่วมของพนักงานโดยผ่านทางตัวแทนพนักงาน

จากลักษณะการมีส่วนร่วมข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ ความรู้สึกทางด้านความคิด จิตใจ อารมณ์ ของคนหลายคนที่ทำงานร่วมกัน โดยสามารถมีส่วนร่วมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการก็ได้ สำหรับการศึกษาวิจัยเน้นการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ความหมายของการพัฒนาชุมชน

คำว่า “การพัฒนาชุมชน” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Community Development” ซึ่งเป็นคำที่ใช้และเข้าใจกัน ในระหว่างประเทศในความหมายเกี่ยวกับการเสริมสร้างความเจริญของชุมชนที่ยังล้าหลังในทางเศรษฐกิจและสังคม โดยระดมกำลังทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น

การพัฒนาชุมชนนี้ริเริ่มขึ้นโดยประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรก โดยที่อังกฤษได้กำหนดโครงการที่จะช่วยเหลือให้ประชาชนในประเทศอาณานิคมได้มีการปกครองตนเองเริ่มแรกทีเดียว ประเทศอังกฤษเรียกงานนี้ว่า “การศึกษามวลชน” (Mass Education) ต่อมาในปี 2491 ที่ประชุมสมัยฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ได้ประชุมกันเรื่อง “การปกครองในแอฟริกา” ได้เสนอให้ใช้คำว่า “การพัฒนาชุมชน” แทนคำว่า “การศึกษามวลชน” ตั้งแต่นั้นมา การพัฒนาชุมชนจึงกลายเป็นงานนโยบายสำคัญของรัฐบาลอังกฤษ โดยถือเป็นงานอันดับแรกที่ต้องทำเพื่อช่วยเร่งเวลาให้ดินแดนทุกแห่งในปกครองอังกฤษมีสิทธิปกครองตนเองเร็วขึ้น งานพัฒนาชุมชนจึงแพร่หลายอยู่ในหมู่อาณานิคมของประเทศอังกฤษ และค่อยๆ เริ่มเป็นโครงการแห่งชาติในประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ๆ จนแพร่หลายและขยายออกไปอย่างกว้างขวางสู่ประเทศต่างๆ ที่กำลังพัฒนาใน

ทุกสาขาของโลก โดยที่การพัฒนาชุมชนเป็นขบวนการพัฒนาสังคมใหม่ คำจำกัดความหรือความหมายของการพัฒนาชุมชน จึงแตกต่างกันออกไปในแบบฉบับ และวิธีการของแต่ละประเทศ แต่ละสังคม ซึ่งมักจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และวัตถุประสงค์ของผู้ที่ทำการพัฒนาและรัฐบาลนั้นๆ (จิรพรรณ, 2536: 5)

เกียรติ (2533: 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาชุมชน คือ หลักความพยายามช่วยตัวเองของประชาชน หลักการมีส่วนร่วมในโครงการของประชาชน หลักการระดมทรัพยากรชุมชนและหลักการได้รับความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค ส่วนวิธีการพัฒนาชุมชนที่เป็นหัวใจของงานพัฒนาชุมชนก็คือ วิธีการแก้ปัญหาร่วมกันของชุมชน ดังนั้นงานพัฒนาชุมชนจึงมุ่งเน้นที่วิธีการแก้ปัญหของชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ซึ่งจะมีการให้โอกาสประชาชนได้ฝึกหัดปฏิบัติของจริงหรือการให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ และมีประสบการณ์ตรง จนมีทักษะสามารถช่วยแก้ปัญหของชุมชนด้วยตนเองได้ในที่สุด

ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน

สัญญา (2526: 9) ได้กล่าวถึงปรัชญาของการพัฒนาชุมชน ไว้ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาชุมชนตั้งอยู่บนรากฐานอันมั่นคงแห่งความศรัทธาในตัวคนว่าเป็นทรัพยากรที่มีความหมายและสำคัญที่สุด มนุษย์ทุกคนมีความสามารถที่จะพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น ถ้ามีโอกาส การพัฒนาทั้งหลายจะปราศจากผลสิ้น ถ้าหากมองข้ามในเรื่องการพัฒนาศักยภาพแต่ละคนให้มีทรัพยากรที่ถูกทางและมีขีดความสามารถสูงขึ้น

ประการที่สอง การพัฒนาชุมชนก็คือ ความศรัทธาในเรื่องความยุติธรรมของสังคม (Social Justice) การมุ่งจัดความขัดแย้งและความเหลื่อมล้ำต่ำสูงที่เห็นได้ชัดในหมู่มวลชน นั้นเป็นเรื่องที่อารยะสังคมพึงยึดมั่น

ประการสุดท้าย ความไม่รู้ ความต้อดิ่งและการใช้กำลังบังคับ เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการพัฒนาและความเจริญรุดหน้าจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยวิธีการให้การศึกษาเท่านั้น การให้การศึกษาและให้โอกาสจะช่วยดึงพลังซ่อนเร้นในตัวคนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อ

ส่วนรวม และการพัฒนาจะมีประสิทธิภาพได้ก็จะต้องยึดหลักการรวมกลุ่มและการทำงานกับกลุ่ม เพราะมนุษย์เราเป็นสัตว์สังคมจะช่วยให้คนได้เจริญเติบโตโดยเร็วที่สุด

หลักการพัฒนาชุมชน

สัญญา (2526: 6-7) ได้ระบุว่ามีการต่าง ๆ ที่อาจนำไปใช้ได้ในการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความคิดและตัดสินใจได้ ดังต่อไปนี้

1. การให้การศึกษา ทำได้ทั้งในระบบและนอกระบบซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ต่างๆ
2. การอภิปรายกลุ่มโดยมีการรวมกลุ่มกันระหว่างคนที่สนใจหรือคนที่มีความผลประโยชน์ร่วมกัน โดยนักพัฒนาต้องกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยต้องสร้างบรรยากาศในการประชุมให้มีความเป็นมิตร ให้เกียรติและเคารพความเห็นซึ่งกันและกัน การลงมติจะต้องเป็นไปโดยไม่มีอิทธิพลครอบงำและควรให้ สมาชิกส่วนใหญ่ พอใจ
3. การสาธิตเป็นวิธีที่จะแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนและผลของการปฏิบัติโดยอาจเป็นวิธีการใหม่ๆ ที่ชาวบ้านยังไม่รู้จัก หรือรู้จักแล้วแต่ยังทำไม่ได้ หลักสำคัญในการสาธิตให้เกิดผลก็คือจะต้องมีทรัพยากรหรือผู้สาธิตที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้นๆ และเรื่องที่สาธิตต้องตรงกับความต้องการ เกิดประโยชน์และประชาชนสามารถนำไปปฏิบัติได้
4. การประชุม เป็นการเรียกประชุมให้ชาวบ้านมารับทราบข่าว ข้อมูล ความรู้หรือเพื่อปรึกษาหารือกันในการจัดกิจกรรมการพัฒนา
5. การจัดนิทรรศการเป็นการนำสิ่งของกระบวนการและอุปกรณ์ต่างๆ มาแสดงให้เห็นเพื่อให้ผู้ชมได้เห็นและเกิดความคิดที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้การจัดนิทรรศการที่ดีนั้น ผู้จัดจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ในปัจจุบันการจัดนิทรรศการใหญ่ๆ ระดับชาติ จะใช้บริษัทเอกชนที่เป็นมืออาชีพเป็นผู้จัดซึ่งผลที่ได้จะเกิดความสวยงามน่าดู เช่น นิทรรศการสินค้า OTOP

6. ทักษะศึกษาเป็นวิธีการที่ใช้มาในปัจจุบัน มีการนำประชาชนกลุ่มหนึ่งไปดูงานยังต่างพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้เกิดความรู้และความคิด ได้เห็นแบบอย่างที่มีคนทำ และประสบความสำเร็จซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้นำไปใช้ ในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ปัจจุบันวิธีนี้เป็นที่แพร่หลายและนิยมของชาวบ้านมาก ชาวบ้านกลุ่มต่างๆ มีการเดินทางไปดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กัน มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

7. การรณรงค์ เหมาะสำหรับกิจกรรมที่ต้องการเร่งรัดให้ เกิดผลสำเร็จในระยะเวลาอันสั้นซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะต้องให้ความรู้ โฆษณา ประชาสัมพันธ์อย่างดีในระดับหนึ่งถึงความจำเป็น และลักษณะกิจกรรมนั้นให้ชาวบ้านรับรู้ รับทราบ เมื่อมีการเริ่มดำเนินการชาวบ้านจะได้ให้ความร่วมมือ การรณรงค์ นั้นอาจใช้วิธีเกลี้ยกล่อม การสร้างกระแสนิยมรักชาติ การให้ผู้นำที่มีอิทธิพล เป็นผู้ริเริ่มทำก่อนเป็นตัวอย่าง รวมไปถึงการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เสียงตามสาย ป้ายประกาศ ใบปลิว การแสดงมหรสพ ฯลฯ

ดิน (2548: 324-325) ได้สรุปถึงการพัฒนาเมือง ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชนเมืองตามแนวทางการเมือง มุ่งที่การจัดโครงสร้าง กระบวนการและพฤติกรรมของเมือง โดยผ่านทางกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการติดตามดูแลผลกระทบของนโยบายของเมือง

2. การพัฒนาชุมชนเมืองตามแนวเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาในการเลือกที่ตั้งและการใช้ที่ดินการพัฒนาเส้นทางขนส่งให้มีประสิทธิภาพ การกระจุกตัวของประชาชนในพื้นที่ และชุมชนเมืองขนาดใดจึงจะเหมาะสม และควรมีการลงทุนทางด้านสาธารณูปโภคอะไรบ้าง และบทบาทของภาครัฐบาลในการพัฒนาชุมชนเมืองควรเป็นอย่างไร

3. แนวทางการพัฒนาตามแนวสังคม มุ่งแก้ปัญหาชุมชนเมืองในด้านคุณภาพชีวิตของประชากรเป้าหมาย เรื่องความยากจน ความไม่รู้ ความเจ็บไข้ และความหวาดหวั่น เป็นต้น การแก้ไขปัญหาคือ การจัดหางานให้ประชาชนทำมากขึ้น พร้อมทั้งดูแลความยุติธรรมในการว่าจ้างงาน การแก้ไขปัญหาคือ การส่งเสริมการศึกษา การแก้ไขความเจ็บป่วย คือ การเพิ่มมาตรการในเรื่องการสาธารณสุขและการอนามัย

ปัญหาในการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนตลอดเวลาที่ผ่านมามีอุปสรรคได้ว่ามีปัญหาสำคัญอยู่ 4 ประการด้วยกัน ชยาภรณ์ (2546: 36) คือ

1. ปัญหาจากตัวนักพัฒนา (พัฒนากร) มีความรู้ความเข้าใจและอุดมการณ์การพัฒนาไม่ดีพอเมื่อต้องเข้าไปอยู่ในชุมชนต้องเผชิญกับปัญหาและความยากลำบากของประชาชนจึงขาดขวัญกำลังใจ ไม่สามารถดำเนินการเกิดความท้อถอยหรือไม่สามารถทำงานอุทิศทุ่มเทให้กับการพัฒนาได้
2. ปัญหาจากวิธีการดำเนินการของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งในแง่การพัฒนาและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีวิธีการสวนทางกัน คือการพัฒนานั้นประชาชนต้องริเริ่มและดำเนินการเอง แต่การประชาสัมพันธ์นั้นรัฐบาลสนับสนุนให้เปล่าจึงทำให้ประชาชนเกิดความสับสนและไม่อยากเข้าร่วมกระบวนการพัฒนา
3. ปัญหาความซ้ำซ้อนของกิจกรรมการพัฒนา มีหน่วยงานองค์กรหลายๆ องค์กรที่เข้าไปทำงานเดียวกัน ซึ่งอาจมีรูปแบบวิธีการทำงานที่เหมือนหรือต่างกันทำให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องด้วยเกิดความสับสน ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานนั้นก็แก่งแย่งงานหรือโยนความรับผิดชอบไปให้หน่วยงานอื่นเมื่อเกิดปัญหา
4. ปัญหาการถือราษฎร์บังหลวง มีนักพัฒนาชุมชนจำนวนไม่น้อยที่เบียดบังงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ไปใช้ เพื่อประโยชน์ส่วนตัวรวมทั้งการเบียดบังเวลาไปทำงานส่วนตัวด้วย

แนวคิดการพัฒนาชุมชน

ไพรัตน์ (2525: 485) กล่าวถึง แนวคิดการพัฒนาชุมชนว่า การดำเนินงานพัฒนาชุมชนนั้นต้องเริ่มต้นด้วยการค้นหาปัญหาและความต้องการอันแท้จริงของประชาชนโดยประชาชน นอกจากนั้นจะต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินงานพัฒนาด้านต่างๆ ในชุมชน ทรัพยากรที่สำคัญนั้น ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ โดยในการนำมาใช้นั้นจะหาวิธีระดมคนอย่างไรและจะนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ได้อย่างไร ซึ่งวิธีการเหล่านี้มีความละเอียดซับซ้อน

อยู่มากแต่แนวความคิดนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะการพัฒนาชุมชนนั้นมีแนวความคิดที่ต้องการให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด ดังนั้น ในการดำเนินงานของรัฐบาล จะให้ความช่วยเหลือก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นๆ เกินขีดหรืออยู่นอกเหนือความสามารถของประชาชนเท่านั้น

จิรพรรณ (2536: 15-19) กล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าประชาชนเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในชนบทของประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ยังยากจนข้นแค้น มีความด้อยทั้งในทางสุขภาพร่างกายและฐานะทางสังคม ภาระหน้าที่ งานพัฒนาชุมชน คือการจัดปัญหาต่างๆ ของประชาชนหรืออีกนัยหนึ่ง ปรับปรุงชุมชนชนบทให้พ้นจากความยากจน โรคภัยไข้เจ็บและความไม่รู้ต่างๆ โดยมุ่งหวังจะให้ชาวชุมชนชนบทได้มีความผาสุกดังที่ชาวเมืองกำลังได้รับอยู่ในเวลานี้บ้าง ดังนั้นการพัฒนาชุมชน ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชน โดยมีแนวความคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน ดังนี้

1. ความร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชน

การพัฒนาที่ได้ผลดีที่สุดและถาวรที่สุดนั้นควรจะเกิดจากพลังและขีดความสามารถของชุมชนที่ได้ผนึกกำลังกันขึ้นมา ผสมผสานกับการสนับสนุนจากพลังของการปกครองแห่งรัฐ ความร่วมมือระหว่างชุมชนและรัฐซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสนับสนุนของรัฐ

2. การช่วยเหลือตนเอง

การช่วยเหลือตนเอง คือการช่วยให้ประชาชนมีขีดความสามารถที่จะช่วยตัวเองต่อไปได้โดยไม่ต้องคอยพึ่งให้คนอื่นมาช่วยอยู่ตลอดไป ซึ่งหมายความว่า ตราบดีที่รัฐบาลยังต้องคำนึงช่วยเหลือประชาชนแบบเลี้ยงเด็กไม่รู้จักโตแล้ว การช่วยเหลือก็ปราศจากประสิทธิภาพ แนวความคิดการช่วยเหลือตนเองนี้ได้เป็นหลักการสากลไม่เพียงแต่งานพัฒนาชุมชน แต่รวมถึงงานสังคมสงเคราะห์อื่นๆ หรือแม้กระทั่งคำสั่งสอนตามหลักพระพุทธศาสนาที่กล่าวไว้ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในระดับชุมชนหรือสังคมก็เช่นเดียวกันที่จะต้องยึดหลักการช่วยตนเองเสียก่อน แล้วถึงจะให้ผู้อื่นมาช่วยได้

3. ความคิดริเริ่มของชุมชน

การที่ประชาชนจะสามารถช่วยตนเองได้ ประชาชนก็จะต้องได้รับการนำความคิดที่ถูกต้องจนมีทฤษฎีและศรัทธาต่อการพัฒนาไปในแง่บวก จนถึงขนาดที่สามารถแสดงความคิดริเริ่มทำงานตามโครงการพัฒนาโดยมิต้องรอให้ทางรัฐเป็นผู้เข้ามาชักชวนหรือกระตุ้นเตือนอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ถ้าหากชุมชนยังลังเลและไม่เต็มใจที่จะออกความคิดริเริ่ม ก็เป็นเรื่องจำเป็นที่ทางฝ่ายรัฐจะต้องเข้าไปนำความคิดและกระตุ้นเตือนให้ชุมชนเกิดความเคลื่อนไหว ทั้งนี้ โดยใช้วิธีการรวมกลุ่มและการให้การศึกษาแก่ชุมชนเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความคิดริเริ่ม

4. ความต้องการของชุมชน

ปัญหาและความต้องการของชุมชนนั้นเป็นผลผลิตของวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจและสภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนเอง ในขณะที่วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนกำลังมีปัญหาเปลี่ยนแปลง ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนก็มีแนวโน้มที่จะแตกต่างจากเดิมไป ในชุมชนแบบดั้งเดิมที่ไม่มีการติดต่อกับภายนอกมากนัก ความต้องการชุมชนมักจะปรากฏออกมาในรูปของการเน้นหนักในเรื่องการบริโภค แต่ในชุมชนที่ทันสมัยและมีการติดต่อกับสังคมภายนอกตลอดเวลา นั้น ความต้องการของชุมชนจะมีลักษณะเด่นในเรื่องการพัฒนา อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการพัฒนาชุมชนจะยึดมั่นว่าความต้องการชุมชนนั้นจะต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขบางประการ นั่นคือ แนวความคิดนี้จะต้องมีความยืดหยุ่นและเคลื่อนไหว ปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปด้วย

5. ความสมดุลในการพัฒนา

ในการพัฒนาความต้องการของชุมชนนั้นจะต้องระลึกรั้งขีดความสามารถของรัฐในการสนองตอบ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์แห่งรัฐด้วย เพราะเป็นธรรมดาอยู่เองที่ความต้องการของประชาชนนั้นมีอยู่มากมาย เกินขอบเขตความสามารถของรัฐที่จะจัดหาทรัพยากรมาสนองตอบได้หมด จึงมีแนวความคิดที่สำคัญยิ่งกว่าความต้องการของประชาชนนั้น จะต้องได้รับการนำทฤษฎีไปในทิศทางที่ความต้องการนั้นจะต้องได้รับการบำบัดด้วยพลังความสามารถของชุมชนเอง บวกกับขีดความสามารถของรัฐ

6. การศึกษาภาคชีวิต

การศึกษาภาคชีวิต คือกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตที่ดำรงอยู่โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงคุณภาพของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชนเสริมสร้างความรู้และทักษะในฐานะที่เป็นชาวนาเป็นช่างฝีมือเป็นหัวหน้าครอบครัวมุ่งที่จะให้ประชาชนที่รับผิดชอบ ดำรงตนอยู่ในสังคมประชาธิปไตยอันก้าวหน้า สังคมซึ่งส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เป็นผู้มีจิตใจรักความก้าวหน้า มีความปรารถนาที่จะดำรงชีวิตอยู่ในระดับและรูปแบบที่ดีกว่า ทางที่จะทำเช่นนั้นได้ ก็โดยการร่วมมือกับประชาชนส่งเสริมความสนใจในกลุ่มของตนและความสนใจชุมชนที่ตนอาศัยอยู่นั้น

7. การพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ

ปัญหาของชุมชนนั้นมีต้นตอเกิดจากแหล่งต่างๆ หรือมีสาเหตุหลายประการ ฉะนั้นจึงต้องดำเนินการด้วยวิธีต่างๆ ด้านต่างๆ พร้อมกันไปเช่นการยกระดับการครองชีพของชาวนาจะต้องมีการพัฒนาทางด้านทักษะการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม การวางแผนครอบครัว และอื่นๆ เป็นต้น การกำหนดวิธีการแก้ปัญหาของชุมชนจึงต้องหยิบยกปัญหาของชุมชนนั้นมาพิจารณาอย่างละเอียด และต้องระลึกว่าปัญหาหนึ่งจะเกี่ยวกันหรือกระทบกระเทือนไปอีกปัญหาหนึ่งหรือหลายปัญหายู่อเสมอ ฉะนั้นโครงการที่จะต่อสู้กับปัญหาจึงถูกกำหนดให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ได้หลายปัญหาหรือปัญหาหนึ่งอาจจะต้องมีโครงการเข้าต่อสู้หลายโครงการ

8. การพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานที่เริ่มจากท้องถิ่นชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศวัตถุประสงค์สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศมิได้หมายความว่า นโยบายชาติเป็นผู้กำหนดท้องถิ่น แต่มีความหมายว่ากิจกรรมในท้องถิ่นจะได้รับการสนับสนุนให้เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนค้ำจุนนโยบายการสนับสนุนที่ได้รับนี้ก็คือการสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านวัสดุ กำลังคน ฉะนั้นการดำเนินงานของท้องถิ่นใดเป็นไปโดยเอกเทศ ปราศจากเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายชาตินิยมจะไม่ได้การสนับสนุนจากรัฐเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชนคือขบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนรวมให้ดีขึ้นด้วยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังและหากเป็นไปได้ก็อาจด้วยความคิดริเริ่มของชุมชนนั่นเอง แต่ถ้าหากว่าความคิดริเริ่มเช่นนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้ก็ต้องใช้เทคนิคเข้าปลุกปั่น และเร่งเร้าให้ประชาชนเกิดความคิดริเริ่มขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบสนองอย่างจริงจังและเสถียรต่อขบวนการนี้ การพัฒนาชุมชนครอบคลุมถึงการทำให้ดีขึ้นทุกรูปแบบ

ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกรุงเทพมหานคร

วิวัฒนาการของการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร ไม่นับเป็นจังหวัดเหมือนจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย ด้วยเหตุผลที่กรุงเทพมหานครไม่เพียงแต่เป็นเมืองหลวงเท่านั้น แต่ยังเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอีกด้วย ขณะที่จังหวัดอื่นอีก 75 จังหวัด เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค หัวหน้าฝ่ายบริหารหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงนั้นมีส่วนสำคัญช่วยให้การบริหารเมืองหลวงของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีความเข้มแข็งและมั่นคงในการบริหารงาน (Direct election and Strong executive) ลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็นวิธีการใหม่ที่น่าสนใจทั้งในการบริหารเมืองหลวงและบริหารท้องถิ่นไทย

กรุงเทพมหานคร เมืองหลวงของประเทศไทย มีชื่อเดิมว่า “กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุทธยา มหาดิลกภพ นพรัตนราชธานีบูรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสถาน อมรพิมาน อวตารสถิต สักกะทัตติยะ วิษณุกรรมประสิทธิ์” นิพนธ์ (2547: 21-35)

ในปี พ.ศ. 2448 รูปแบบการจัดรูปบริหารท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารเมืองหลวงจึงได้ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรก โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริให้จัดการบริหารรูปแบบการปกครองสุขาภิบาลขึ้นในกรุงเทพก่อน แล้วจึงทรงจัดตั้งสุขาภิบาลขึ้นเป็นครั้งแรกที่ตำบลท่าฉลอม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2448 วัตถุประสงค์ของสุขาภิบาล คือ ส่งเสริมการบริหารของประชาชนในท้องถิ่น ตามลักษณะของ Local Government ถึงแม้ว่าจะยังไม่มี การเลือกตั้งผู้แทนเข้ามาบริหารงานตามหลัก

การบริหารท้องถิ่น แต่ก็นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารราชการท้องถิ่น ในสมัยต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) เพื่อใช้บังคับสุขาภิบาลตามหัวเมืองต่าง ๆ เรื่อยมา หลังจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จสวรรคตในปี พ.ศ. 2453 กลไกของการบริหารราชการยังคงดำเนินต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเล็กน้อย เช่น เปลี่ยนการเรียกชื่อ ข้าหลวงเทศาภิบาล เป็นสมุหเทศาภิบาล เป็นต้น และเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2458 ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ปรับปรุงการบริหารมณฑลกรุงเทพพระมหานครให้เหมาะสมกับความเจริญของบ้านเมืองที่ขยายตัวออกไปทรงเปลี่ยนชื่อ “มณฑลกรุงเทพพระมหานคร” เป็น “กรุงเทพมหานคร” ซึ่งมีผู้บริหารคนเดียว คือ นครบาลจังหวัดพระนครและธนบุรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2465 ทรงยุบกระทรวงนครบาลเข้ากับกระทรวงมหาดไทยและการบริหารเมืองหลวงมีฐานะเท่ากับมณฑลเทศาภิบาลมณฑลหนึ่ง ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 เมื่อประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อปี พ.ศ. 2475 การบริหารราชการส่วนภูมิภาคแม้จะมีพระราชบัญญัติว่าด้วยธรรมนูญราชการฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2476 ออกมากำหนดให้มีมณฑล จังหวัด และอำเภอ เป็นหน่วยการบริหารราชการท้องถิ่น แต่ความเป็นจริงแล้ว หน่วยงานดังกล่าวยังคงมีลักษณะและเนื้อแท้เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนภูมิภาคอยู่เช่นเดิม ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารราชการแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2476 บัญญัติให้ยุบเลิกมณฑลเทศาภิบาล และให้จังหวัดเป็นหน่วยการบริหารส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุด รองลงมาคืออำเภอ ส่งผลให้การบริหารเมืองหลวงของประเทศต้องเปลี่ยนเป็นจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี แยกออกจากกัน ในปีเดียวกัน เมื่อพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ประกาศใช้ มีผลทำให้จังหวัดต่างๆ นำการบริหารท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลมาใช้ จังหวัดกรุงเทพได้นำรูปแบบเทศบาลมาใช้เช่นเดียวกัน เรียกว่า เทศบาลของจังหวัดพระนคร เช่นนี้ทำให้กรุงเทพนอกจากเป็นเมืองหลวงแล้ว ยังเป็นหน่วยการบริหารท้องถิ่นในเวลาเดียวกัน ส่วนจังหวัดธนบุรีซึ่งอยู่ติดต่อกันมีเทศบาลของจังหวัดธนบุรีเช่นเดียวกัน

ปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ให้รวมหน่วยงานการบริหารต่างๆ ใน “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” และ “เทศบาลนครหลวง” เข้าด้วยกัน และสถาปนาเป็น “กรุงเทพมหานคร” มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นข้าราชการการเมือง ซึ่งรัฐบาลในส่วนกลาง คือ คณะรัฐมนตรี เป็นผู้แต่งตั้ง และขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงกล่าวได้ว่า การบริหารราชการกรุงเทพมหานครในช่วงนั้น มีลักษณะเป็นทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมอยู่ด้วยกัน ต่อมา สภาผู้แทนราษฎร

ได้ออกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2518 พระราชบัญญัตินี้ได้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 และในมาตรา 6 ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้บัญญัติให้กรุงเทพมหานครแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็นเขตและแขวง สำหรับพื้นที่เขต คือ อำเภอเดิม ส่วนพื้นที่แขวง คือ ตำบลเดิม พร้อมทั้งบัญญัติให้กรุงเทพมหานครเป็นทบวงการเมือง มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้ง และเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานอยู่ในตำแหน่งวาระละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

การบริหารกรุงเทพมหานครภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และคำสั่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2520 ได้ใช้ต่อมาเป็นเวลาประมาณ 8 ปี จนสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2528 โดยก่อนหน้านั้น ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 หลายครั้งจนกระทั่ง ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ผลของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทำให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาจากการเลือกตั้งโดยตรงเพียงคนเดียว และอยู่ในตำแหน่งวาระละ 4 ปี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้แต่งตั้งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีกไม่เกิน 4 คน ในเวลาเดียวกันยังเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (ส.ก.) และสมาชิกสภาเขต (ส.ข.) อีกด้วย และยังกำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษที่ให้อยู่ในกรุงเทพมหานครเพียงแห่งเดียว โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

รูปแบบการบริหารกรุงเทพมหานครปัจจุบัน

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 บัญญัติให้กรุงเทพมหานครมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยการบริหารกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. สภากรุงเทพมหานคร
2. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้รับการเลือกตั้งจากรายการในเขตเลือกตั้งโดยวิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จะเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมให้มาดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีก 4 คน เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คน แต่งตั้งที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ 9 คน รวมทั้งผู้ช่วย เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในการบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร ตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งมอบหมาย ทั้งหมดมีวาระ 4 ปี เท่ากับวาระของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อาจสับเปลี่ยนบุคคลอื่นที่มีความเหมาะสมมาดำรงตำแหน่งแทน ทั้งนี้อำนาจการแต่งตั้ง ให้เป็นอำนาจการพิจารณาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1. กำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย
2. สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร
3. แต่งตั้งถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการกรุงเทพมหานครและแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใดๆ
4. บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย
5. วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย
6. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

7. อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น เช่น
 - 7.1 บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร
 - 7.2 รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร
8. ยื่นข้อเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ยุบสภากรุงเทพมหานคร
9. ทำคำร้องยื่นต่อประธานสภากรุงเทพมหานครให้เปิดการประชุมสภากรุงเทพมหานคร สมัยวิสามัญ
10. มีสิทธิเข้าประชุมสภากรุงเทพมหานคร แต่ไม่มีสิทธิออกคะแนนเสียง
11. มีสิทธิไม่ตอบกระทู้ของสภากรุงเทพมหานคร เมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นๆ ไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของกรุงเทพมหานคร
12. เสนอร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครต่อสภากรุงเทพมหานคร
13. ลงนามในร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร
14. สั่งให้สำนักงานเขตปฏิบัติหน้าที่แทนสำนักงานเขตอื่นทั้งหมด หรือบางส่วนได้และจะให้ผู้อำนวยการเขตใดเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่นั้นก็ได้ และให้ประกาศการสั่งการดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา
15. เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร ที่บัญญัติไว้และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามความหมายของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและมีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด
16. แต่งตั้งข้าราชการกรุงเทพมหานครเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ สำหรับปฏิบัติหน้าที่

ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนภายใต้กรอบแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 – 2549)
สำนักพัฒนาชุมชน (2544: 21-24)

1. วิสัยทัศน์การพัฒนาชุมชน

เป็นผู้นำการสร้างสรรค์พลังมวลชนให้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและระดมสรรพกำลังของพหุภาคเพื่อแก้ไขปัญหาคนยากจนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อประสานการพัฒนากรุงเทพมหานครไปสู่ความเป็นเมืองที่น่าอยู่

2. คำขวัญ

“สร้างเสริมคุณภาพชีวิต พิชิตความยากจน ประชาชนร่วมพัฒนา”

3. วัตถุประสงค์

3.1 พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ประกอบด้วย กลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสให้ได้มาตรฐานทั้ง 5 ด้าน คือ กายภาพและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม อนามัย และจิตใจโดยส่งเสริมองค์กรรูปแบบต่างๆ ให้มีศักยภาพเข้มแข็งเพื่อเป็นกลไกสำคัญสำหรับการพัฒนาเมืองที่ต่อเนื่อง และยั่งยืนภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.2 แก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชนอย่างรุนแรง ได้แก่ ปัญหาที่อยู่อาศัยและการไล่ที่ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กและสตรี ปัญหาเด็กเล็กถูกทอดทิ้ง ปัญหาการว่างงานในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ

3.3 ส่งเสริมความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพแก่ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเพิ่มพูนรายได้และความมั่นคงในอาชีพรวมทั้งสนับสนุนอาชีพเกษตรกรในเขตเมืองในรูปแบบต่างๆ

3.4 ศึกษา วิจัย รวบรวมความรู้ด้านหลักการ แนวคิด เทคนิค วิธีการ การปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน พัฒนาบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง และประสานทรัพยากรกับองค์กรเครือข่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

4. ลักษณะของกิจกรรม

4.1 กิจกรรมตามตัวชี้วัดมาตรฐานของการสร้างเมืองน่าอยู่ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

- กิจกรรมเพื่อการเป็นเมืองน่าอยู่ด้านสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต ได้แก่ การพัฒนาศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มเยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ราษฎร - รัฐร่วมใจด้านภัยยาเสพติด การร่วมรณรงค์ป้องกันเอดส์ ลานกีฬา ศูนย์สุขภาพชุมชน ฯลฯ

- กิจกรรมเพื่อการเป็นเมืองน่าอยู่ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เทคโนโลยีการเกษตร และสิ่งแวดล้อม ชุมชนสะอาดน่ามอง แมกไม้มิ่งเมืองในชุมชน ชุมชนปลอดน้ำเสีย ฯลฯ

- กิจกรรมเพื่อการเป็นเมืองน่าอยู่ด้านการประกอบอาชีพและความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ กองทุนชุมชน กองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย โรงเรียนฝึกอาชีพ ฯลฯ

4.2 กิจกรรมการสร้างกลไกการพัฒนายั่งยืนหรือการพัฒนาประชาคมหรือการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มองค์กรชุมชนให้มีศักยภาพที่เข้มแข็ง ปรับปรุงบทบาท รูปแบบการทำงาน ได้แก่ การปรับปรุงระเบียบกรรมการชุมชน การพัฒนาประชาคมเมือง การพัฒนาตามหลักอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

4.3 กิจกรรมเฉพาะกิจตามนโยบาย การพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร และเทคนิคการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ได้แก่ การประสานการรื้อย้ายชุมชน ศูนย์ประสานองค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายป้องกันการกระทำทารุณกรรมต่อเด็ก การพัฒนาบุคลากร และระบบข้อมูลพัฒนาชุมชน ฯลฯ

5. เป้าหมายทั่วไป

5.1 พัฒนาองค์กรชุมชน

- เร่งรัดการตั้งองค์กรชุมชนและกลุ่มกิจกรรมชุมชนให้ครบทุกชุมชน ได้แก่ การเลือกตั้งกรรมการชุมชน การส่งเสริมให้ประชาชนได้รวมกลุ่มเพื่อให้เกิดเป็นพลังมวลชน เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มลานกีฬา กลุ่มเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนชุมชน เป็นต้น

- พัฒนาความรู้ ศักยภาพ อาสาสมัคร กรรมการชุมชน เกษตรกร และกลุ่มอาชีพ ได้แก่ การจัดฝึกอบรมในชุมชน การฝึกอบรมเคลื่อนที่ การส่งกรรมการชุมชน และเยาวชนไปอบรม ศึกษาดูงาน สัมมนา ในกรุงเทพและต่างจังหวัดและการจัดกิจกรรมที่สำคัญต่างๆ ในชุมชน เป็นต้น

5.2 พัฒนาคูณภาพสังคมเมือง

- สนับสนุนการตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน
- เผยแพร่อุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ตามโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง
- พัฒนาจิตใจตามหลักศาสนาธรรม
- จัดบริการพื้นฐาน 5 ด้านให้ทั่วถึงทุกชุมชน
- ระดมความร่วมมือต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด

5.3 พัฒนาที่อยู่อาศัย

- ปรับปรุงชุมชนในที่ดินเดิม
- ประสานการแก้ปัญหาชุมชนได้สะพาน
- จัดตั้งและขยายกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย

5.4 พัฒนาเศรษฐกิจ

- พัฒนาความรู้และฝึกอบรมทักษะอาชีพแก่ประชาชนทั่วไป ผู้ว่างงาน ผู้ด้อยโอกาสและเกษตรกร

- ตั้งเครือข่ายกลุ่มอาชีพ
- จัดให้มีตลาดกลางชุมชน
- สนับสนุนกองทุนชุมชน
- สร้างงานชุมชนให้ผู้ถูกเลิกจ้างงาน
- ส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- ตั้งกลุ่มอาชีพเกษตรกรรมและเครือข่าย

5.5 พัฒนาระบบงานพัฒนาชุมชน

- ตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรเอกชน
- พัฒนาบุคลากรพัฒนาชุมชนทุกระดับ
- ปรับปรุงระบบการจัดเก็บข้อมูล
- ดำรวจข้อมูลชุมชนและความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

กิจกรรมตามบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ก่อนที่จะกล่าวถึงกิจกรรมตามบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอกล่าวถึงนโยบายในการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อันเป็นที่มาของกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพึงกระทำ สรุปได้ดังนี้ (โปรดดูรายละเอียดจากภาคผนวก)

นโยบายด้านจราจร

ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนและใช้ระบบจราจรอัจฉริยะ ได้แก่

- รถเมย์ด่วนพิเศษ
- เส้นทางสะดวกด้วยบัตรโดยสารเดียว

- ป้ายจราจรและที่จอดรถ
- ที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ
- สร้างเครือข่ายขนส่งมวลชนขนาดเล็ก และเครือข่ายรถโรงเรียน
- สร้างทางลอด ทางข้าม ปรับปรุงทางลัด
- จัดให้มีทางจักรยาน
- เสริมสร้างวินัยจราจร

นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและการป้องกันแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งทางน้ำ อากาศ และเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยนำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวทางสำคัญ ได้แก่

- บริการเก็บขยะสม่ำเสมอ
- ตลาดสดโรงฆ่าสัตว์สะอาดได้มาตรฐาน
- หาบเร่แผงลอยได้รับการดูแลให้เป็นระเบียบ
- ปรับปรุงถนนหนทางให้สะอาดเรียบร้อย
- ลดมลภาวะในอากาศ
- เปลี่ยนที่รกร้างเป็นสวนสาธารณะ
- น้ำเสียในคูคลองได้รับการบำบัดให้ใสสะอาด
- สร้างทางเดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลอง
- แก้ปัญหาน้ำท่วมให้ทันเหตุการณ์
- ดูแลให้ที่พักพิงแก่สัตว์เลี้ยงและสุนัขจรจัด

นโยบายด้านความปลอดภัย

ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเสริมสร้างการพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ได้แก่

- ถนน ตรอก ซอย สว่างปลอดภัย
- โครงการเพื่อนชุมชน
- ป้องกันและช่วยเหลือเด็ก ผู้หญิงและผู้ด้อยโอกาส
- ตรวจสอบการขออนุญาตก่อสร้างและต่อเติมอาคาร
- เพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร

นโยบายด้านการศึกษา

พัฒนาการให้บริการการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ด้วยการศึกษามีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ได้แก่

- จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชน
- นำเทคโนโลยีสารสนเทศสู่กระบวนการเรียนการสอน
- พัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการสอน
- ให้สถานศึกษาเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้
- พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนภาษาต่างประเทศ
- ให้ภาคเอกชนร่วมสนับสนุนการศึกษา

นโยบายด้านคุณภาพชีวิต

สนับสนุนบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันของบุคคลทุกเพศ ทุกวัย จัดสวัสดิการสังคมที่จำเป็นอย่างเหมาะสมให้แก่ผู้ด้อยโอกาส อาทิ ผู้พิการ เด็กเรื้อรัง เด็กถูกทอดทิ้ง ผู้สูงอายุ ฯลฯ ขจัดความรุนแรงในครอบครัว ส่งเสริมโครงการเฝ้าระวังในชุมชน ส่งเสริม สนับสนุนการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องสุขภาพ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผ่านสื่อมวลชนเพื่อประชาชนพึงตนเองได้ในการดูแลรักษาสุขภาพของตัวเองและครอบครัว ได้แก่

- จัดตั้งบริการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร
- ปรับปรุงศูนย์ผู้สูงอายุพร้อมจัดอุปกรณ์
- ปรับปรุงคุณภาพศูนย์สุขภาพชุมชน

- จัดให้มีคลินิกสุขภาพผู้หญิง
- จัดให้มีคลินิก ปรึกษาปัญหาครอบครัว
- จัดสวัสดิการให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ
- ส่งเสริมกิจกรรมด้านกีฬาสำหรับเยาวชน
- จัดกิจกรรม “ลานชีวิตใหม่ในวันหยุด”

นโยบายด้านเศรษฐกิจ

สร้างกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองแห่งโอกาสทุกคนสามารถตั้งตัวและเติบโตได้ ได้แก่

- จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพครบวงจร
- จัดตั้งศูนย์แนะนำและบริหารเงินออมของครอบครัว
- ส่งเสริมอาชีพและการจ้างแรงงานในชุมชน
- ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ส่งเสริมให้กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการลงทุนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

นโยบายด้านสถาปัตยกรรมผังเมืองและศิลปวัฒนธรรม

ส่งเสริมผลักดันให้ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมกับกรุงเทพมหานครเพื่อพัฒนาปรับปรุงความงดงามด้านทัศนศิลป์ของเมือง สร้างกลไกความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้ประชาชนและเยาวชนเห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย ได้แก่

- ปรับปรุงอาคารบ้านเรือนตามถนนหลักของกรุงเทพมหานคร
- สร้างสวนชุมชนและเพิ่มห้องสมุดในสวน
- สร้างหอศิลปวัฒนธรรม
- สร้างประติมากรรมและงานศิลปะ
- อนุรักษ์อาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

ตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็น 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

กิจกรรมต่อเนื่อง หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการในการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน โดยลักษณะของโครงการจะต่อเนื่องจากนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครชุดที่ผ่านมา ซึ่งแต่ละโครงการเป็นที่ยอมรับและก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น ได้แก่

โครงการคนกรุงเทพมหานครไม่เสพยา (Bangkok Clear) เพื่อสร้างกระแสกระตุ้นจิตสำนึกของเยาวชน ประชาชน และกลุ่มพลังทุกกลุ่ม ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กรุงเทพมหานครของเราเปรียบเสมือนครอบครัวใหญ่ จำเป็นที่คนในสังคมต้องร่วมแรง ร่วมใจในการดูแลซึ่งกันและกัน ดังนั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรื่อง “เคลียร์กรุงเทพมหานคร อย่างไรให้ปลอดภัยจากยาเสพติด” การจัดรวมกลุ่มพลังประชาชน เยาวชน ดารา ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ บริเวณลานคนเมือง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร และการรณรงค์กิจกรรมสำหรับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เป็นไปเพื่อหวังให้คนกรุงเทพมหานครหันมาร่วมมือกันขจัดยาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามสังคม และครอบครัวของเราให้หมดสิ้นไป

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง กรุงเทพมหานครจึงจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้แทนของชุมชนกับหน่วยงานอื่น ได้แก่ ผู้แทนจากการไฟฟ้า การประปา องค์กรโทรศัพท์ สถานีตำรวจ ศูนย์สาธารณสุข โรงพยาบาล สมาชิกสภาเขต สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เปิดโอกาสให้ประชาชนแจ้งปัญหา ความต้องการของชุมชนและแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โครงการแก้ไขหนี้ในระบบ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนที่ไปกู้เงินนอกระบบที่ผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยมากกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้หนี้ได้หมด เพราะเงินที่ชำระไปก็เป็นดอกเบี้ยหมดเงินต้นไม่ลดลง ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม กรุงเทพมหานครจึงจัดให้ผู้มีปัญหามาลงทะเบียนแจ้งรายละเอียดจำนวนหนี้และผู้เป็นเจ้าหนี้ โดยทางกรุงเทพมหานครทำการเรียกเจ้าหนี้และลูกหนี้มาตกลงประนีประนอมหนี้กัน โดยให้ธนาคารของรัฐ

และธนาคารเอกชนเข้าร่วมในโครงการ คือให้ธนาคารชำระหนี้ให้ก่อน ผู้มีปัญหาก็ทำสัญญาผ่อนส่งกับธนาคารในภายหลัง

โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างความมั่นคงในอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน กรุงเทพมหานครจึงจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เช่น การทำอาหาร เสริมสวย การนวดแผนโบราณ ศิลปะประดิษฐ์ และการซ่อมเครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้าต่างๆ เป็นต้น ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแปรรูปและคัดสรรผลิตภัณฑ์ในชุมชน จัดหาตลาดเพื่อนำสินค้าของชุมชนออกเผยแพร่

โครงการส่งเสริมดนตรีในสวน เพื่อให้ชาวชุมชนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและมีส่วนร่วมในการแสดงออก กรุงเทพมหานครจึงได้จัดสถานที่และอุปกรณ์ในการแสดงดนตรีภายในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร เป็นการส่งเสริมให้คนในครอบครัวได้มีโอกาสมาพักผ่อนและสนุกสนานร่วมกัน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถได้มีสถานที่แสดงออก เช่น การร้องเพลง การเล่นดนตรี โดยเฉพาะเยาวชนจะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่ไปมั่วสุมกระทำในสิ่งที่ไม่ดีกฎหมาย และเป็นการป้องกันปัญหายาเสพติด

โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จากสภาพสังคมในปัจจุบันแม่บ้านส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานจึงตกเป็นหน้าที่ของญาติผู้ใหญ่ ซึ่งมีอายุมากเกินกว่าจะดูแลเด็กเล็ก ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง มีปัญหาทั้งในด้านโภชนาการ พฤติกรรมและจิตใจ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขึ้น โดยมีอาสาสมัครในชุมชนเป็นผู้ดูแลเด็ก เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน โดยกรุงเทพมหานครสนับสนุนในด้านงบประมาณ

กิจกรรมใหม่ หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการในการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน โดยลักษณะเป็นโครงการใหม่ที่ยังไม่มีการดำเนินการมาก่อนในสมัยผู้บริหารกรุงเทพมหานครชุดที่ผ่านมา ซึ่งดำเนินการตามนโยบายที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้หาเสียงไว้กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

โครงการจราจรอัจฉริยะ การนำระบบอัจฉริยะมาใช้ในการแก้ไขปัญหาจราจร ถือว่าเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ในการวางแผนการเดินทางล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ เพื่อลดปริมาณการสะสมของรถยนต์ ส่งผลให้ปัญหาจราจรคลี่คลาย ซึ่งโครงการจราจรอัจฉริยะนี้มีโครงการย่อย คือ

1. **โครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะ** ป้ายรถเมล์อัจฉริยะนี้จะมีการติดตั้งอุปกรณ์ส่งสัญญาณไปยังป้ายรถเมล์ เพื่อแสดงข้อมูลสายรถเมล์สายที่จะมาถึง เวลาที่ถึง ตำแหน่งของรถเมล์ และเส้นทางที่รถเมล์นั้นผ่าน
2. **โครงการป้ายจราจรอัจฉริยะ** เป็นป้ายที่แสดงสภาพการจราจรบริเวณทางแยกข้างหน้า หรือทางแยกใกล้เคียง และบนทางด่วน รวมทั้งรายงานข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลการจราจรล่วงหน้า
3. **โครงการที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ** เป็นศาลามีหลังคาบังแดด มีอุปกรณ์สำหรับกดเรียกแท็กซี่ จอภาพแสดงทะเบียนรถแท็กซี่ที่จะมารับ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่คนพิการทางสายตา รวมทั้งมีระบบจัดเก็บข้อมูลและระบบติดตามตำแหน่งรถแท็กซี่ในระหว่างขับเคลื่อนอยู่บนท้องถนน

โครงการ 10 สวนสวย และปลูกต้นไม้ 1 ล้านต้น ความโดดเด่นในนโยบายของกรุงเทพมหานคร ก็คือ การจัดสรรงบประมาณแนวใหม่ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมให้แก่ชาวกรุงเทพมหานคร ต่างจากนโยบายที่ผ่านมา ซึ่งเน้นเฉพาะด้านกายภาพ ได้แก่ การลงทุนในระบบสาธารณูปโภคเป็นหลัก ความเปลี่ยนแปลงที่เราเห็นได้อย่างเด่นชัดในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน ก็คือ ปอดชาวกรุงเทพฯ ที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยกรุงเทพมหานครได้วางแผนสร้าง 10 สวนสวย ให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวกรุงเทพฯ รวมทั้งเป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และการจัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆ

โครงการคืนความสวยให้ 10 คลองใส กรุงเทพมหานครของเราเคยได้รับฉายาว่าเป็น “เวนิสแห่งตะวันออก” เนื่องจากมีคลองเป็นจำนวนมากถึงประมาณ 1,049 คลอง จนเปรียบเสมือนเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงการดำเนินชีวิตของชาวกรุงเทพฯ ได้ โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยา กับคลองแสนแสบ เป็นแม่น้ำและคลองสายหลัก แต่เมื่อความเจริญเข้ามาสู่วิถีชีวิตของเรา ก็ทำให้

คลองเหล่านี้กลายเป็นแหล่งรองรับน้ำเสียจากบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย น้ำในคลองกลายเป็นสีดำหรือบางแห่งถูกถมด้วยขยะจนตื้นเขิน กรุงเทพมหานครได้เล็งเห็นถึงปัญหาสำคัญนี้ จึงได้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วนโดยการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าสู่คลอง เพื่อเจือจางความเข้มข้นของน้ำเสียในลำคลอง

โครงการหน่วยบริการเร่งด่วนกรุงเทพมหานคร (BEST: Bangkok Emergency Service Team) โดยปกติการที่ประชาชนเข้ามาติดต่อราชการหรือการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนนั้น ต้องมีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้าไม่ทันการณ์ กรุงเทพมหานครจึงได้จัดตั้งหน่วยบริการเร่งด่วน หรือที่เรียกว่าหน่วย BEST: Bangkok Emergency Service Team เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหา ประชาชนที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เช่น ดันไม้ขวางทาง ฝ่าท่อแตกหัก ผิวทางชำรุด ตลอด 24 ชั่วโมงผ่านทางสายด่วน 1555

โครงการจัดตั้งศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร (EMS) เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบการให้บริการเกี่ยวกับการแพทย์ฉุกเฉิน ให้มีความเป็นเอกภาพ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เป็นระบบที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนขณะเกิดอุบัติเหตุ และสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริการการแพทย์ฉุกเฉินในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทั้งหมด เมื่อประชาชนมีผู้บาดเจ็บ ผู้ป่วยฉุกเฉินสามารถแจ้งเข้ามาที่ 199 ซึ่งมีศูนย์เอราวัณเป็นผู้รับแจ้งเหตุ และจะติดต่อประสานงานไปยังหน่วยปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อไป

โครงการกรุงเทพมหานครเมืองอาหารปลอดภัย กรุงเทพมหานครมีความมุ่งหวังให้ประชาชนมีสุขภาพดี บริโภคอาหารปลอดภัยโดยมีมาตรการป้องกันและเฝ้าระวังด้วยวิธีตรวจอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อโรคและสารพิษ พัฒนาระบบงานและบุคลากรด้านสุขาภิบาลให้ได้มาตรฐานสากล พัฒนากฎหมายและสร้างระบบบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง พัฒนาความรู้ความเข้าใจจิตสำนึกและความร่วมมือขององค์กรภาคเอกชน ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปในเรื่องอาหารปลอดภัย

สภายาวชน การจัดตั้งสภายาวชนเป็นโครงการส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด และรู้จักเรียนรู้ สร้างสรรค์ ทุกความคิดจากเยาวชนก็เป็นพลังที่จะขับเคลื่อนสังคมได้ กรุงเทพมหานครได้เล็งเห็นว่า การจัดกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในสังคมนั้น ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพให้เด็ก และเยาวชนเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพและเติบโตไปในทิศทางที่เหมาะสม

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานครมีโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นเพื่อเป็นแหล่ง เรียนรู้ของคนในชุมชนและสังคมรอบข้าง เป็นเวลา 223 ปี นับตั้งแต่กรุงเทพมหานครได้รับการ สถาปนาเป็นเมืองหลวงของชาติไทยได้มีการสั่งสมองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา ประเพณี ศิลป วัฒนธรรมและจิตวิญญาณของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นรวมถึงวิวัฒนาการทางสังคม และวิทยาการ ทางเทคโนโลยี ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ ไว้มากมาย ซึ่งประวัติศาสตร์ของวิถีชีวิตที่ยาวนานเช่นนี้ สมควรจะได้รับ การถ่ายทอด สืบสาน และอนุรักษ์ไว้ เพื่อเป็นการรักษาคุณค่าและความหมายขององค์ประกอบทางสังคม การดำเนิน ชีวิตของคนในท้องถิ่นต่างๆ เหล่านั้น

โครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัว กรุงเทพมหานครในฐานะ เป็นผู้ดูแลทุกข์สุขของประชาชน เล็งเห็นว่า การที่ประชาชนมีสถานะทางการเงินที่ดี มีเงินออม มีการลงทุน เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของการ ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจให้กับคน กรุงเทพมหานครให้เป็นไปอย่างครบวงจร กรุงเทพมหานครจึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วย งานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความรู้ มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ และมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ประชาชน โดยการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัว เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการ บริหารจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ทำงานวิจัยหลายท่าน พบว่า มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องเท่านั้น จึงได้จัดกลุ่มโดยพิจารณาจาก ประเด็นศึกษา ซึ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

บัณฑิต (2542) ได้ศึกษาบทบาทของสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ในบทบาทโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง การรับรู้ในบทบาทของการตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประชาชนในเขตเลือกตั้งกับของกรุงเทพมหานครมีมากพอๆ กัน คือ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการรับรู้ในบทบาทตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อยู่ในระดับสูง ปัจจัยในเรื่องระดับการศึกษา รายได้และความผูกพันกับเขตที่ได้รับการเลือกตั้ง ก่อให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้บทบาท แต่ความแตกต่างในเรื่อง เพศ อายุ อาชีพ พรรคการเมืองที่สังกัดและจำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้งไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างกันในการรับรู้บทบาท

ธวัชชัย (2545) ได้ศึกษาบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการกรุงเทพมหานครมีทัศนคติที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของสมาชิกกรุงเทพมหานคร คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ระดับตำแหน่ง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร การมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

ดาร์รัตน์ (2546) ได้ศึกษาความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจพบว่า ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะภาพสมรส รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานสังกัดกรุงเทพมหานคร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติกำหนดแผน ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร

วิภาดา (2548) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหญิงในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหญิงในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยต่างๆ พบว่า อายุ ระดับการศึกษาและเขตพื้นที่อยู่อาศัย ไม่ใช่ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหญิงในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

สุภาพร (2548) ได้ศึกษาความคิดเห็นของปลัดอำเภอในจังหวัดอุดรธานีต่อบทบาทที่เหมาะสมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ในความคิดเห็นของปลัดอำเภอ กำนันและผู้ใหญ่บ้านสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ในระดับปานกลาง มีบทบาทมากที่สุด คือ ด้านทะเบียน และบทบาทตามนโยบายของรัฐบาล ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติได้น้อยที่สุด คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บทบาทที่เหมาะสมที่สุดในอนาคต คือ การปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล การทดสอบสมมติฐานไม่พบว่า ความแตกต่างทางด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นต่อบทบาทที่เหมาะสมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

รวีวรรณ (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอโยธยามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอโยธยาและการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักถึงคุณค่าของมรดกโลกทางวัฒนธรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ: ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านบุคคล

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับตำแหน่ง
- 1.4 ระดับเงินเดือน
- 1.5 ระยะเวลาในการรับราชการ

2. ปัจจัยด้านงาน

2.1 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.3 การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นบทบาทตามกิจกรรมต่อเนื่อง และบทบาทตามกิจกรรมใหม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับตำแหน่ง
4. ระดับเงินเดือน
5. ระยะเวลาในการรับราชการ

ปัจจัยด้านงาน

1. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาท
ด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท
ด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร
3. การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้าน
พัฒนาชุมชน

ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของข้าราชการ
กรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนา
ชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
แบ่งเป็น

- บทบาทตามกิจกรรมต่อเนื่อง
- บทบาทตามกิจกรรมใหม่

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านบุคลิกของข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.3 ระดับตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.4 ระดับเงินเดือน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.5 ระยะเวลาในการรับราชการ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านงานของข้าราชการกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.1 การรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.2 ความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.3 การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิธีการและอุปกรณ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมและข้าราชการสำนักพัฒนาสังคมซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 849 คน

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณของ Yamane's (Yamane, 1973: 583) ดังสูตร ต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (กำหนดให้เท่ากับ .05)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{849}{1 + (849 \times .05^2)} \\ &= 272 \end{aligned}$$

ดังนั้น ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 272 คน

2. ทำการหาจำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มในแต่ละหน่วยงาน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่มชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 1 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

(หน่วย : คน)		
ตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ข้าราชการฝ่ายพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม	500	160
ข้าราชการสำนักพัฒนาสังคม	349	112
รวม	849	272

3. ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เมื่อผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามหน่วยงานแล้วคิดสัดส่วนต่อจำนวนข้าราชการของแต่ละหน่วยงานได้จำนวนกลุ่มเท่าไรแล้ว ก็ทำการจับสลากเลือกกลุ่มตัวอย่างจากรายชื่อทั้งหมดของข้าราชการในแต่ละหน่วยงานตามสัดส่วนที่คำนวณได้ข้างต้น โดยไม่มีการทดแทน (Without Replacement)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ระดับเงินเดือน ระยะเวลาในการรับราชการ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลักษณะคำถามเป็นแบบ Rating Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เป็นประจำ	2	คะแนน
เป็นบางครั้ง	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	0	คะแนน

จากนั้นรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในการแปลข้อมูลโดยรวมและรายชื่อใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมากโดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถแปลความหมายของการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.66 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร น้อย

ค่าเฉลี่ย 0.67 – 1.33 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.34 – 2.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาก

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ลักษณะคำถามมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกต้อง	ได้	1	คะแนน
ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่ถูกต้อง	ได้	0	คะแนน

จากนั้นรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างในการแปลข้อมูลโดยรวมและรายชื่อใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับน้อย และระดับมาก โดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{1 - 0}{2} = 0.50$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถแปลความหมายของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.50 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร น้อย

ค่าเฉลี่ย 0.51 – 1.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาก

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เป็นประจำ	2	คะแนน
เป็นบางครั้ง	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	0	คะแนน

จากนั้นรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในการแปลข้อมูลโดยรวมและรายชื่อใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก โดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 0}{3} = 0.66$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถแปลความหมายของการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 0.00 – 0.66 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร น้อย

ค่าเฉลี่ย 0.67 – 1.33 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.34 – 2.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาก

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นด้วยมาก	4	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1	คะแนน

จากนั้นรวบรวมคะแนนทั้งหมดเพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ในการแปลข้อมูลโดยรวมและรายชื่อใช้การอิงเกณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก โดยใช้วิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถแปลความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็นของข้าราชการ กรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยน้อยต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยเห็นด้วยต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยปานกลางต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างเห็นด้วยต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ค่าเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยมากต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนำไปทดสอบหาความถูกต้องและหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาความถูกต้อง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง เทียบตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นโดยการนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้กับข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้ จำนวน 30 ราย หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้วิธีการของ Kuder - Richardson (KR 20) สำหรับกรณีที่มีเพียง 2 คำตอบ และใช้วิธีการของ Cronbach สำหรับกรณีที่มาตรวจวัดมีมากกว่า 2 สเกลขึ้นไป (สุชาติ, 2544: 226-227) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8722

2.2 ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีของ Kuder - Richardson (KR 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7708

2.3 ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9140

2.4 ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของข้าราชการกรุงเทพมหานคร ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9167

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย และนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. โดยการใช้แบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นแล้วใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ไปสอบถามจำนวน 272 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ทำการตอบแล้วมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติร้อยละ ใช้อธิบายข้อมูลปัจจัยด้านบุคลิกของกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis Of Variance : Anova) ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ส่วนการวิเคราะห์จำแนกหมู่ (Multiple Classification Analysis : MCA) ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n = จำนวนข้าราชการกรุงเทพมหานคร

F = ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย (หรือคะแนนเฉลี่ยในภาคผนวก)

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

R = แสดงอัตราความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

R^2 = แสดงอัตราความสามารถตัวแปรอิสระในการอธิบายตัวแปรตาม

Eta = ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ละก่อนปรับตัวแปรอิสระ

Beta = ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ละภายหลังที่มีการปรับตัวแปรอิสระทั้งคู่แล้ว

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 272 คน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 272 ชุด ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล

(n = 272)		
ปัจจัยด้านบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	100	36.8
หญิง	172	63.2
อายุ (อายุเฉลี่ย 37.12 ปี)		
ต่ำกว่า 30 ปี	72	26.4
31 – 39 ปี	87	32.1
40 – 49 ปี	85	31.1
50 ปีขึ้นไป	28	10.4
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	39	14.3
ปริญญาตรี	221	81.3
สูงกว่าปริญญาตรี	12	4.4
ระดับตำแหน่งปัจจุบัน		
ระดับ 1	10	3.7
ระดับ 2	31	11.4
ระดับ 3	37	13.6
ระดับ 4	31	11.4
ระดับ 5	112	41.2
ระดับ 6	45	16.5
ระดับ 7	6	2.2
ระดับเงินเดือนในปัจจุบัน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	92	33.8
10,000 – 19,999 บาท	123	45.2
20,000 – 29,999 บาท	52	19.2
ตั้งแต่ 30,000 บาท ขึ้นไป	5	1.8

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 272)

ข้อมูลปัจจัยด้านบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการรับราชการ (ระยะเวลาเฉลี่ย 11.03 ปี)		
5 ปี หรือ ต่ำกว่า	98	36.0
6 – 10 ปี	53	19.5
11 – 15 ปี	50	18.5
16 – 20 ปี	27	9.9
21 ปี ขึ้นไป	44	16.1

จากตารางที่ 2 แสดงข้อมูลปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 272 คน ดังรายละเอียด ดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือร้อยละ 63.2 และ 36.8 ตามลำดับ

อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุน้อยที่สุด 20 ปี และอายุมากที่สุด 57 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 37.12 ปี มีอายุระหว่าง 31 – 39 ปี มากที่สุด ร้อยละ 32.1 รองลงมามีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี ร้อยละ 31.1 และอายุระหว่าง 20 – 30 ปี ร้อยละ 26.4 อย่างไรก็ตามกลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป มีถึงร้อยละ 10.4

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 81.3 รองลงมาจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.3 และจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด ร้อยละ 4.4

ระดับตำแหน่งในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งในระดับ 5 มากที่สุด ร้อยละ 41.2 รองลงมาในตำแหน่งระดับ 6 ร้อยละ 16.5 และมีตำแหน่งในระดับ 7 น้อยที่สุด ร้อยละ 2.2

ระดับเงินเดือน กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ระหว่าง 10,000 - 19,999 บาท มากที่สุด ร้อยละ 45.2 รองลงมามีรายได้ต่ำกว่า 10,000.- บาท ร้อยละ 33.8 และมีรายได้สูงกว่า 30,000.- บาท ขึ้นไป น้อยที่สุด ร้อยละ 1.8

ระยะเวลาในการรับราชการ กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาในการรับราชการน้อยที่สุด 1 ปี และระยะเวลาในการรับราชการมากที่สุด 35 ปี โดยมีระยะเวลาในการรับราชการเฉลี่ย 11.03 ปี มีระยะเวลาในการรับราชการระหว่าง 1 – 5 ปี มากที่สุด ร้อยละ 36.0 รองลงมา มีระยะเวลาในการรับราชการระหว่าง 6 - 10 ปี ร้อยละ 19.5 ปี และระยะเวลาในการรับราชการระหว่าง 16 - 20 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 9.9

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการรับรู้ข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(n = 272)						
ประเภท / แหล่งข่าว	เป็น ประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การรับรู้
<u>ประเภทข่าวสารที่รับรู้</u> (ค่าเฉลี่ย 1.35)						
1. การตั้งชุมชนสีขาวเพื่อแก้ไข ปัญหายาเสพติดในชุมชน	111 (40.8)	149 (54.8)	12 (4.4)	1.36	.57	มาก
2. โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานครให้ครบ 50 เขต	102 (37.5)	150 (55.1)	20 (7.4)	1.30	.60	ปานกลาง
3. การเพิ่มระบบช่องทางด่วน Green Channel (199) เพื่อ บริการผู้ป่วยฉุกเฉิน	32 (11.9)	128 (47.1)	112 (41.2)	.71	.67	ปานกลาง
4. การจัดตั้งศูนย์บริหารเงินออม ครอบครัว	134	123 (49.3)	15 (5.5)	1.44	.60	มาก
5. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	128 (47.1)	124 (45.6)	20 (7.5)	1.40	.62	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 272)						
ประเภท / แหล่งข่าว	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
6. การส่งเสริมลานกีฬาในชุมชน	225 (82.7)	46 (16.9)	1 (0.4)	1.82	.39	มาก
7. การส่งเสริมการฝึกอาชีพของประชาชนในชุมชน	206 (75.7)	63 (23.2)	3 (1.1)	1.75	.46	มาก
8. การตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน	185 (68)	84 (30.9)	3 (1.1)	1.67	.64	มาก
9. การจัดให้มีการแสดงดนตรีในสวนสาธารณะ	102 (37.5)	146 (53.7)	24 (8.8)	1.27	.62	ปานกลาง
10. โครงการบ้านมั่นคง	135 (49.6)	94 (34.6)	43 (15.8)	1.34	.74	มาก
11. ส่งเสริมการใช้ระบบมวลชนและระบบจราจรอัจฉริยะ	97 (35.7)	157 (57.7)	18 (6.6)	1.29	.58	ปานกลาง
12. การจัดตั้งศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร	27 (9.9)	162 (59.6)	83 (30.5)	.79	.60	ปานกลาง
แหล่งข่าวสารที่รับรู้ (ค่าเฉลี่ย 1.35)						
13. หนังสือพิมพ์	155 (57)	108 (39.7)	9 (3.3)	1.54	.56	มาก
14. โทรทัศน์	149 (54.8)	106 (39)	17 (6.2)	1.49	.61	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 272)						
ประเภท / แหล่งข่าว	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่เคย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
15. วิทยุ	75 (27.6)	150 (55.1)	47 (17.3)	1.10	.66	ปานกลาง
16. โปสเตอร์/แผ่นพับ	116 (42.6)	144 (52.9)	12 (4.5)	1.38	.57	มาก
17. เอกสารทางราชการ	173 (63.6)	93 (34.2)	6 (2.2)	1.61	.53	มาก
18. เพื่อนร่วมงาน	125 (46)	136 (50)	11 (4)	1.42	.57	มาก
19. บุคคลในครอบครัว	50 (18.4)	139 (51.1)	83 (30.5)	.88	.69	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม				1.35	.28	มาก

ตารางที่ 3 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทั้งประเภทข่าวและแหล่งข่าวสารอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 1.35 เมื่อพิจารณาประเภทข่าวสารที่รับรู้ พบว่า มีการรับรู้ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 1.35 โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมลานกีฬาในชุมชน (ข้อ 6) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.82 รองลงมา คือ การส่งเสริมการฝึกอาชีพของประชาชนในชุมชน (ข้อ 7) ค่าเฉลี่ย 1.75 และการตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน (ข้อ 8) ค่าเฉลี่ย 1.67 ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับการเพิ่มระบบช่องทางด่วน Green Channel (199) เพื่อบริการผู้ป่วยฉุกเฉิน (ข้อ 3) น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย .71

สำหรับแหล่งข่าวสารที่รับรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจากเอกสารทางราชการ (ข้อ 17) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.61 รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ (ข้อ 13) ค่าเฉลี่ย 1.54 และโทรทัศน์ (ข้อ 14) ค่าเฉลี่ย 1.49 ส่วนการรับรู้จากบุคคลในครอบครัว (ข้อ 19) น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย .88

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(n = 272)					
ประเด็นคำถาม	ใช่	ไม่ใช่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้ความเข้าใจ
1. การส่งเสริมการฝึกอาชีพในชุมชน เช่น การจัดอบรมวาดแผนโบราณ	176 (64.7)	96 (35.3)	.65	.48	มาก
* 2. การส่งเสริมการศึกษาธรรมะ โดยการจัดตั้งชุมชนสีขาว	71 (26.10)	201 (73.9)	.74	.44	มาก
3. การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน	226 (83.1)	46 (16.9)	.83	.38	มาก
4. โครงการสนับสนุนให้เด็กรู้จักคิด รู้จักเรียนรู้ สร้างสรรค์ โดยการจัดตั้งสภาเยาวชน	231 (84.9)	41 (15.1)	.85	.36	มาก
5. ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	188 (69.1)	84 (30.9)	.69	.46	มาก
6. ส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ เฉพาะชุมชนชนเมือง	168 (61.8)	104 (38.2)	.62	.49	มาก
7. โครงการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ดูแลรักษาแม่น้ำ ลำคลอง เช่น โครงการฉันทะรักเจ้าพระยา โครงการฟื้นฟูคลองแสนแสบ	256 (94.1)	16 (5.9)	.94	.24	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 272)					
ประเด็นคำถาม	ใช่	ไม่ใช่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้ความเข้าใจ
* 8. การจัดตั้งศูนย์เงินออมเพื่อให้ประชาชน นำเงินมาฝากกับกรุงเทพมหานคร	123 (45.2)	149 (54.8)	.55	.50	มาก
9. โครงการจัดตั้งศูนย์บริการแพทย์ ฉุกเฉินครบวงจร	191 (70.2)	81 (29.8)	.70	.46	มาก
10. โครงการคนกรุงเทพฯ ไม่เสพยา	253 (93)	19 (7)	.93	.26	มาก
11. การลงพื้นที่ทุกชุมชนเพื่อรับฟังปัญหา และข้อเสนอแนะของประชาชน ในชุมชน	226 (83.1)	46 (16.9)	.83	.38	มาก
12. เพิ่มเงินสนับสนุนให้แก่กรรมการชุมชน จากเดือนละ 2,000 บาท เป็น 5,000 บาท	255 (93.8)	17 (6.2)	.94	.24	มาก
13. โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	225 (82.7)	47 (17.3)	.83	.38	มาก
14. จัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วกรณี มีเหตุเร่งด่วน (The Best)	261 (96)	11 (4)	.96	.20	มาก
*15. แต่งตั้งและถอดถอนกรรมการชุมชน	63 (23.2)	209 (76.8)	.77	.42	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม			.79	.14	มาก

* เป็นคำถามเชิงลบ

ตารางที่ 4 แสดงถึงความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ยรวม .79 หมายความว่า ถ้าพิจารณาโดยรวมข้าราชการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจว่ามีการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วกรณีมีเหตุเร่งด่วน (The Best) (ข้อ 14) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย .96 รองลงมา คือการเพิ่มเงินสนับสนุนให้แก่กรรมการชุมชนจากเดือนละ 2,000 บาท เป็น 5,000 บาท (ข้อ 12) และโครงการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ดูแลรักษาแม่น้ำ ลำคลอง เช่น โครงการฉันทะเจ้าพระยา โครงการฟื้นฟูคลองแสนแสบ (ข้อ 7) ค่าเฉลี่ย .94 เท่ากัน ส่วนการจัดตั้งศูนย์เงินออมเพื่อให้ประชาชนมารับคำปรึกษาด้านการออมเงินกับกรุงเทพมหานคร (ข้อ 8) ซึ่งเป็นข้อความเชิงลบ น้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย .55

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(n = 272)						
ข้อความ	เป็น ประจำ	บางครั้ง	ไม่ เคยเลย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ การมีส่วนร่วม
1. การป้องกัน แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในชุมชน	166 (61)	99 (36.4)	7 (2.6)	1.58	.54	มาก
2. ประชาสัมพันธ์และปลูก จิตสำนึกให้ประชาชน ตระหนักถึงโทษของ ยาเสพติด	159 (58.5)	107 (39.3)	6 (2.2)	1.56	.53	มาก
3. RE X – RAY สํารวจ ผู้เสพยาเสพติดในชุมชน	107 (39.3)	151 (55.5)	14 (5.2)	1.34	.57	มาก
4. การออกตรวจพื้นที่ใน เวลากลางคืนเพื่อป้องกัน ภัยในชุมชน	41 (15.1)	124 (45.6)	107 (39.3)	.76	.70	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 272)						
ข้อความ	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่เคยเลย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
5. จัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก	60 (22.1)	156 (57.3)	56 (20.6)	1.01	.65	ปานกลาง
6. ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือสงเคราะห์เด็ก	84 (30.9)	150 (55.1)	38 (14)	1.17	.65	ปานกลาง
7. การจัดให้มีการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ในชุมชน	141 (51.8)	97 (35.7)	34 (12.5)	1.39	.70	ปานกลาง
8. การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชน	123 (45.2)	126 (46.3)	23 (8.5)	1.37	.63	มาก
9. รณรงค์ให้คนในชุมชนป้องกันโรคไข้เลือดออก	118 (43.4)	136 (50)	18 (6.6)	1.37	.60	มาก
10. จัดฝึกอบรมให้ประชาชนรู้วิธีทำปฏีชีวภาพ	51 (18.8)	146 (53.7)	75 (27.6)	.91	.68	ปานกลาง
11. การกำหนดหลักสูตรและการฝึกอาชีพในชุมชน	101 (37.1)	137 (50.4)	34 (12.5)	1.25	.66	ปานกลาง
12. สนับสนุนให้กลุ่มอาชีพไปร่วมแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามสถานที่ต่าง ๆ	110 (40.4)	129 (47.4)	33 (12.1)	1.28	.67	ปานกลาง
13. การจัดหาสถานที่เพื่อสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	63 (23.2)	121 (44.5)	88 (32.4)	.91	.74	ปานกลาง
14. การลงพื้นที่ของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร	111 (40.8)	129 (47.4)	32 (11.8)	1.29	.67	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n = 272)						
ข้อความ	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่เคยเลย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
15. เป็นคณะกรรมการในการเลือกตั้งกรรมการชุมชน	164 (60.3)	63 (23.2)	45 (16.5)	1.44	.76	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม				1.24	.42	ปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยรวม 1.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน (ข้อ 1) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.58 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์และปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงโทษของยาเสพติด (ข้อ 2) ค่าเฉลี่ย 1.56 และเป็นคณะกรรมการในการเลือกตั้งกรรมการชุมชน (ข้อ 15) ค่าเฉลี่ย 1.44 ส่วนการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนน้อยที่สุด คือ การออกตรวจพื้นที่ในเวลากลางคืนเพื่อป้องกันภัยในชุมชน (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย .76

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน

ตารางที่ 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ
กลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของข้าราชการกรุงเทพมหานคร

(n=272)								
ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
กิจกรรมต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.81)								
1. การป้องกัน แก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในชุมชน	111 (40.8)	108 (39.7)	47 (17.3)	4 (1.5)	2 (.7)	4.18	.82	มาก
2. การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมร่วมกัน ของกรรมการชุมชนกับ หน่วยงานอื่น	66 (24.3)	141 (51.8)	57 (21)	8 (2.9)	0 (.0)	3.97	.76	มาก
3. สนับสนุนการแก้ไขปัญหาหนี้ นอกระบบ	45 (16.5)	75 (27.6)	98 (36)	38 (14)	16 (5.9)	3.35	1.09	ปานกลาง
4. เพิ่มเงินสนับสนุนงานด้าน พัฒนาชุมชน สำหรับกรรมการ ชุมชน	49 (18)	72 (26.5)	85 (31.3)	42 (15.4)	24 (8.8)	3.29	1.19	ปานกลาง
5. การส่งเสริมอาชีพและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ OTOP	85 (31.3)	132 (48.5)	43 (15.8)	11 (4)	1 (.4)	4.06	.81	มาก
6. การส่งเสริมให้มีการแสดง ดนตรีในสวน	62 (22.8)	94 (34.6)	85 (31.3)	23 (8.5)	8 (2.8)	3.66	1.02	ปานกลาง
7. การป้องกันและช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสจาก ปัญหาความรุนแรง	119 (43.8)	115 (42.3)	29 (10.7)	8 (2.8)	1 (.4)	4.26	.79	มาก
8. การแก้ไขระเบียบกรรมการ ชุมชนกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534 เกี่ยวกับวาระของ กรรมการชุมชน	86 (31.6)	67 (24.6)	84 (30.9)	24 (8.9)	11 (4)	3.71	1.12	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=272)								
ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
กิจกรรมใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.96)								
9. การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงโดยสายตรวจชุมชน	97 (35.7)	95 (34.9)	58 (21.3)	16 (5.9)	6 (2.2)	3.96	1.00	มาก
10. โครงการคืนความสุขให้ 10 คลองใส	126 (46.3)	100 (36.8)	37 (13.6)	6 (2.2)	3 (1.1)	4.25	.85	มาก
11. การเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามโครงการ 10 สวนสวย	128 (47.1)	102 (37.5)	34 (12.5)	6 (2.2)	2 (.7)	4.27	.90	มาก
12. จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว (The Best) กรณีมีเหตุเร่งด่วน	135 (49.6)	92 (33.8)	32 (11.8)	9 (3.3)	4 (1.5)	4.27	.90	มาก
13. ส่งเสริมให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเปิดสอนผ่านระบบ ICT	77 (28.3)	108 (39.7)	63 (23.2)	16 (5.9)	8 (2.9)	3.85	1.00	มาก
14. การจัดตั้งระบบจราจรอัจฉริยะ เช่น ที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ	39 (14.3)	57 (21)	97 (35.7)	49 (18)	30 (11)	3.10	1.18	ปานกลาง
15. ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของนักพัฒนาชุมชน	112 (41.2)	73 (26.8)	61 (22.4)	17 (6.3)	9 (3.3)	3.96	1.09	มาก
16. ส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ	101 (37.1)	109 (40.1)	51 (18.8)	6 (2.2)	5 (1.8)	4.08	.90	มาก
17. โครงการจัดตั้งสภาเยาวชน	52 (19.1)	116 (42.6)	85 (31.3)	15 (5.5)	4 (1.5)	3.72	.89	มาก

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=272)								
ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
18. โครงการกรุงเทพสีเขียวโดย การปลูกต้นไม้หนึ่งล้านต้น ในหนึ่งปี	113 (41.5)	96 (35.3)	54 (19.9)	5 (1.8)	4 (1.5)	4.14	.90	มาก
19. โครงการตั้งศูนย์แพทย์ ฉุกเฉิน ครบวงจร	101 (37.1)	106 (39)	57 (21)	5 (1.8)	3 (1.1)	4.09	.86	มาก
20. สายด่วน กทม. (1555) รับเรื่องราวร้องทุกข์	102 (37.5)	95 (34.9)	57 (21)	11 (4)	7 (2.6)	4.01	.99	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม						3.91	.57	มาก

ตารางที่ 6 แสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 หมายความว่า ถ้าพิจารณาโดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยต่อบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมใหม่มากกว่ากิจกรรมต่อเนื่อง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 และ 3.81 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านกิจกรรมใหม่ มีค่าเฉลี่ย 3.96 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก โดยเห็นด้วยกับการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว (The Best) กรณีมีเหตุเร่งด่วน (ข้อ 12) และการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามโครงการ 10 สวนสวย (ข้อ 11) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.27 เท่ากัน และรองลงมา คือ โครงการคืนความสวยให้ 10 คลองใส (ข้อ 10) ค่าเฉลี่ย 4.25 และเห็นด้วยน้อยที่สุดในเรื่องการจัดตั้งระบบจราจรอัจฉริยะ เช่น ที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ (ข้อ 14) ค่าเฉลี่ย 3.10

ด้านกิจกรรมต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.81 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก โดยเห็นด้วยในบทบาท ด้านการป้องกันและช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสจากปัญหาความรุนแรง (ข้อ 7) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.26 รองลงมาคือ การป้องกัน แก้ไข ปัญหา ยาเสพติดในชุมชน (ข้อ 1) ค่าเฉลี่ย 4.18 และการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP (ข้อ 5) ค่าเฉลี่ย 4.06 และ เห็นด้วยน้อยที่สุดคือการเพิ่มเงินสนับสนุนงานด้านพัฒนาชุมชนสำหรับกรรมการชุมชน (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย 3.29

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

ในส่วนนี้เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านงานกับตัวแปรตาม โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หรือที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น ต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

1.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

1.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

1.3 ระดับตำแหน่ง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

1.4 ระดับเงินเดือน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

1.5 ระยะเวลาในการรับราชการ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัยด้านบุคคล

ที่มาของตัวแปร	ผลรวม ยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ย ยกกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญ ของ F
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	1093.374	10	109.337	.822	.607
เพศ	117.360	1	117.360	.883	.348
อายุ	228.364	2	114.182	.859	.425
ระดับตำแหน่ง	81.791	2	40.896	.308	.735
ระดับเงินเดือน	414.540	2	207.270	1.559	.212
ระยะเวลาในการรับราชการ	251.319	3	83.773	.630	.596
การผันแปรที่อธิบายได้	1093.374	10	109.337	.822	.607
การผันแปรที่เหลือ	34699.904	261	132.950		
การผันแปรทั้งหมด	35793.279	271	132.079		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับเงินเดือน และระยะเวลาในการรับราชการ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระแต่ละตัว พบว่าเพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับเงินเดือน และระยะเวลาในการรับราชการ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.1 , 1.2 , 1.3 , 1.4 , 1.5

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์จำแนกพหุเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัยด้านบุคคล

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน	ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับ ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังการปรับ ตัวแปรอิสระ
เพศ			
ชาย	100	79.0600	78.9706
หญิง	172	77.6977	77.7496
		Eta = .057	Beta = .051
อายุ			
30 ปี และ ต่ำกว่า	72	79.4861	79.7400
31 - 40 ปี	105	77.2952	77.4297
41 ปี ขึ้นไป	95	78.2211	77.8800
		Eta = .076	Beta = .082
ระดับตำแหน่ง			
ระดับ 4 และ ต่ำกว่า	109	78.2752	75.5221
ระดับ 5	112	77.7768	80.0311
ระดับ 6 ขึ้นไป	51	78.9608	79.8942
		Eta = .037	Beta = .191
ระดับเงินเดือน			
ต่ำกว่า 10,000 บาท	92	79.1848	80.6681
10,000 – 19,999 บาท	123	76.8618	75.9990
มากกว่า 20,000 บาท	57	79.4912	78.9590
		Eta = .106	Beta = .182
ระยะเวลาในการรับราชการ			
5 ปี และ ต่ำกว่า	98	78.4898	78.2674
6 – 10 ปี	53	78.7358	80.1389
11 – 15 ปี	50	76.3200	76.7472
16 ปี ขึ้นไป	71	78.7183	77.6770
		Eta = .078	Beta = .095
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสอง (R^2)			.031
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)			.175

ตารางที่ 8 แสดงการวิเคราะห์จำแนกหมู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ บทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กับปัจจัยด้านบุคคล ทั้ง 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับตำแหน่ง ระดับเงินเดือนและระยะเวลาในการรับราชการ พบว่าก่อนปรับตัวแปรอิสระ ระดับเงินเดือนความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มากที่สุด ($Eta = .106$) รองลงมาคือ ระยะเวลาในการรับราชการ ($Eta = .078$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง น้อยที่สุด คือ เพศ ($Eta = .057$) และเมื่อปรับตัวแปรอิสระแล้ว พบว่า ระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง มากที่สุด ($Beta = .191$) รองลงมาคือ ระดับเงินเดือน ($Beta = .182$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง น้อยที่สุด คือ เพศ ($Beta = .051$)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าตัวแปรดังกล่าว ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่มีประเด็นที่น่าสังเกต ดังนี้

เพศ พบว่า ทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ เพศชาย เห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มากกว่า เพศหญิง (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 79.0600 และ 77.6977 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 78.9706 และ 77.7496)

อายุ พบว่า ทั้งก่อนและหลังปรับตัวแปรอิสระ ผู้มีอายุ 30 ปี หรือ ต่ำกว่า เห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มากกว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 79.4861 , 78.2211 และ 77.2952 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 79.7400 , 77.8800 และ 77.4297)

ระดับเงินเดือน พบว่า ก่อนปรับตัวแปรอิสระ ผู้มีระดับเงินเดือนมากกว่า 20,000.- บาท ขึ้นไป เห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมากกว่าผู้มีระดับเงินเดือนต่ำกว่า 10,000.- บาท และผู้มีระดับเงินเดือนระหว่าง 10,000 – 19,999.- บาท (ค่าเฉลี่ย 79.4912, 79.1848 และ 76.8618) เมื่อปรับตัวแปรอิสระแล้ว ปรากฏว่าผู้มีระดับเงินเดือนต่ำกว่า 10,000.- บาท เห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มากกว่า ผู้ที่มีระดับเงินเดือนมากกว่า 20,000.- บาท ขึ้นไป และ ผู้ที่มีระดับเงินเดือนระหว่าง 10,000 – 19,999 บาท (ค่าเฉลี่ย 80.6681, 78.9590 และ 75.9990 ตามลำดับ)

ระดับตำแหน่ง พบว่า ก่อนปรับตัวแปรอิสระ ผู้มีตำแหน่งระดับ 6 และสูงกว่าเห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนมากกว่าผู้มีตำแหน่งระดับ 4 และต่ำกว่า และผู้มีตำแหน่งระดับ 5 (ค่าเฉลี่ย 78.9608, 78.2752 และ 77.7768) เมื่อปรับตัวแปรอิสระแล้วพบว่า ผู้มีตำแหน่งระดับ 5 เห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมากกว่าผู้มีตำแหน่งระดับ 6 และสูงกว่า และผู้มีตำแหน่งระดับ 4 และต่ำกว่า (ค่าเฉลี่ย 80.0311, 79.8942 และ 75.5221)

ระยะเวลาในการรับราชการ พบว่า เมื่อปรับตัวแปรอิสระแล้วผู้มีระยะเวลาในการรับราชการระหว่าง 6 - 10 ปี เห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมากกว่าผู้มีระยะเวลาในการรับราชการ 5 ปีลงไปและผู้มีระยะเวลาในการรับราชการ ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป (ค่าเฉลี่ย 80.1389, 78.2674 และ 76.7472 ตามลำดับ)

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านงานของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.1 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.3 การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนา
ชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกับปัจจัยด้านงาน

ที่มาของตัวแปร	ผลรวม ยกกำลังสอง	df	ค่าเฉลี่ย ยก กำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญ ของ F
<u>ตัวแปรอิสระ</u>	3823.497	3	1274.499	10.684	.000*
การรับรู้ข้อมูลข่าว	2342.398	1	2342.398	19.636	.000*
ความรู้ความเข้าใจ	1302.683	1	1302.683	10.920	.002*
การมีส่วนร่วม ปฏิบัติหน้าที่	178.416	1	178.416	1.496	.222
ค่าผันแปรที่อธิบายได้	3823.497	3	1274.499	10.684	.000
การผันแปรที่เหลือ	31969.782	268	119.290		
การผันแปรทั้งหมด	35793.279	271	132.079		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 9 แสดงการวิเคราะห์การผันแปรเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กับ ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมปฏิบัติหน้าที่ พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวม ตัวแปรปัจจัยด้านงาน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาปัจจัยด้านงาน แต่ละตัว ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการมีส่วนร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้านพัฒนาชุมชนกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2.1 และ 2.2 แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2.3

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์จำแนกหมู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกับปัจจัยด้านงาน

ตัวแปรและกลุ่มย่อย	จำนวน	ค่าเฉลี่ยก่อนการปรับ ตัวแปรอิสระ	ค่าเฉลี่ยหลังการ ปรับตัวแปรอิสระ
<u>การรับรู้ข่าวสาร</u>			
การรับรู้ข่าวสารน้อย	128	75.086	75.664
การรับรู้ข่าวสารมาก	144	80.965	80.451
		Eta = .256	Beta = .208
<u>ความรู้ความเข้าใจ</u>			
ความรู้ความเข้าใจน้อย	103	74.932	75.545
ความรู้ความเข้าใจมาก	169	80.189	79.816
		Eta = .222	Beta = .181
<u>การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน</u>			
การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานน้อย	122	75.943	77.238
การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานมาก	150	80.033	78.980
		Eta = .177	Beta = .076
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กำลังสอง (R^2)			.107
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)			.327

ตารางที่ 10 แสดงการวิเคราะห์จำแนกหมู่เกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร กับ ปัจจัยด้านงาน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับค่าตัวแปรอิสระ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์

กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง มากที่สุด ($\text{Eta} = .256$, $\text{Beta} = .208$) รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ($\text{Eta} = .222$, $\text{Beta} = .181$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง น้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมปฏิบัติหน้าที่กับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ($\text{Eta} = .177$, $\text{Beta} = .076$)

จากการวิเคราะห์การจำแนกหมู่กับตัวแปรที่เป็นปัจจัยด้านงาน ซึ่งประกอบด้วยการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข่าวสารและความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับตัวแปรอิสระ ผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนมาก มีความเห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน้อย (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 80.965 และ 75.086 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 80.451 และ 75.664 ตามลำดับ)

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับตัวแปรอิสระ ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนมาก มีความเห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมากกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร น้อย (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 80.189 และ 74.932 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 79.816 และ 75.545 ตามลำดับ)

ส่วนการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน แม้จะไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่า ทั้งก่อนและหลังการปรับตัวแปรอิสระ ผู้ที่มีส่วนร่วมปฏิบัติหน้าที่ด้านพัฒนาชุมชนกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาก มีความเห็นด้วยต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มากกว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมปฏิบัติงาน น้อย (ค่าเฉลี่ยก่อนปรับตัวแปรอิสระ 80.033 และ 75.943 ค่าเฉลี่ยหลังปรับตัวแปรอิสระ 78.980 และ 77.238 ตามลำดับ)

ข้อวิจารณ์

การวิจัย เรื่องความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการที่มีตำแหน่งเป็น “นักพัฒนาชุมชน” สังกัดฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม และสำนักพัฒนาสังคม จำนวน 272 คน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 272 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 2 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมต่อเนื่องและด้านกิจกรรมใหม่ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยกับบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมใหม่มากกว่ากิจกรรมต่อเนื่อง

การพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยรวมและเป็นรายด้าน ดังนี้

ความคิดเห็นต่อบทบาทโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทั้งที่เป็นบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องจากผู้บริหารกรุงเทพมหานครชุดที่ผ่านมา และกิจกรรมใหม่ที่ประกาศเป็นนโยบายต่อสาธารณชนล้วนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแทบทั้งสิ้น ทั้งทางด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การสร้างรายได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน การป้องกันและช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส

จากปัญหาความรุนแรง ซึ่งต้องเร่งรัดดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เนื่องจากการพัฒนาชุมชนเป็นกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และดำเนินไปพร้อมๆ กันในทุกภาคส่วนของสังคม ดังนั้น จึงส่งผลให้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก

ด้านกิจกรรมต่อเนื่องพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมต่อเนื่องในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามนโยบายของรัฐบาลและเป็นการสานงานต่อจากผู้บริหารกรุงเทพมหานครชุดที่ผ่านมาเพื่อมิให้การดำเนินงานหยุดชะงัก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนได้ ดังนั้น จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมต่อเนื่องในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับเรื่องการป้องกันและช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสจากปัญหาความรุนแรงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว สตรี เด็ก และผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจ การศึกษา และปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะต้องดำเนินการตามนโยบายในการช่วยให้ความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนมีสภาพดีขึ้นต่อไป

ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การเพิ่มเงินสนับสนุนด้านพัฒนาชุมชนสำหรับกรรมการชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพิ่มเงินสนับสนุนกรรมการชุมชนจาก 2,000.- บาทต่อเดือน เป็น 5,000.- บาทต่อเดือน จะส่งผลทำให้เป็นการเพิ่มภาระทางด้านงบประมาณแก่กรุงเทพมหานคร ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวชุมชนกับกรรมการชุมชนในการใช้เงินสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ และเป็นการสร้างความเคยชินให้แก่ชาวชุมชนโดยไม่คิดช่วยเหลือตนเอง รอให้หน่วยงานภาครัฐเข้าไปช่วยเหลืออย่างเดียว จึงขัดกับหลักการของการพัฒนาชุมชนที่ต้องการให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ด้านกิจกรรมใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานตามนโยบายด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครชุดปัจจุบันโดย นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ได้มีการประกาศนโยบายใหม่ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ ซึ่งนอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ให้ดีขึ้นแล้ว กิจกรรมที่ดำเนินการสนับสนุนนโยบายใหม่นี้ ยังเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาพลักษณ์ความนิยมจากประชาชน ทำให้เกิดผลทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะกิจกรรมที่จัดขึ้นมานั้น จะต้องเร่งรัดในการดำเนินงานให้สำเร็จตามที่ได้ประกาศนโยบายไว้ ซึ่งนโยบายต่างๆ นี้ถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะที่ดำเนินการเพื่อให้เกิดผลดีแก่ประชาชนโดยรวม ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้านกิจกรรมใหม่ในระดับมาก ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็วกรณีเกิดเหตุเร่งด่วน และการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามโครงการ 10 สวนสวยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็วเข้าไปช่วยเหลือกรณีเกิดเหตุเร่งด่วนเป็นการให้บริการและแก้ไขปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเกิดประโยชน์กับประชาชนสูงสุด ส่วนการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามโครงการ 10 สวนสวย สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสวนสาธารณะที่จะใช้เป็นปอดของกรุงเทพมหานคร เนื่องจากปัจจุบันพื้นที่ส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครมีคอนกรีตอยู่อย่างแออัด เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นมลพิษทางน้ำ ทางอากาศและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจไม่เพียงพอ กลุ่มตัวอย่างจึงเห็นว่าโครงการดังกล่าวจะช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของชาวชุมชนดีขึ้น

ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การจัดตั้งระบบจราจรอัจฉริยะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ต้องใช้งบประมาณในการลงทุนสูงและต้องใช้เวลาต่อเนื่อง ผลตอบแทนที่ได้รับไม่คุ้มกับการลงทุนเพราะเมื่อติดตั้งระบบแล้วเสร็จ ก็ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาจราจรติดขัดได้แต่อย่างใด

กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภารกิจต่างๆ ตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ทันการแถลงผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ ภารกิจด้านพัฒนาชุมชนเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่จะมีผลกระทบต่อนักประชาชนมากที่สุด การนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในสื่อประเภทต่างๆ จึงมีการนำเสนอมากกว่ากิจกรรมประเภทอื่นๆ

เมื่อพิจารณาตามประเภทข่าวสารที่รับรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมลานกีฬาในชุมชนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมุ่งเน้นที่จะให้มีการจัดกิจกรรมในเรื่องกีฬาในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ชาวชุมชนได้มีการออกกำลังกายให้มี

สุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ส่วนประเภทข่าวสารที่รับรู้ได้น้อยที่สุด คือ การเพิ่มระบบช่องทางด่วนเพื่อบริการผู้ป่วยฉุกเฉิน แสดงให้เห็นว่า โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่มีหน่วยงานอื่นปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้วประกอบกับเป็นกิจกรรมใหม่ ประชาชนยังไม่ใช้บริการมากนัก ทำให้ข่าวสารเกี่ยวกับช่องทางดังกล่าวมีน้อย

สำหรับแหล่งข่าวที่รับรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้จากบุคคลในครอบครัวน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า บุคคลในครอบครัวพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการนำเรื่องงานมาพูดคุยกันในครอบครัว เพื่อลดความเครียดจากการทำงาน และมีการรับรู้จากเอกสารทางราชการมากที่สุด แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างจะรับคำสั่งให้ทำกิจกรรมต่างๆ จากเอกสารทางราชการเท่านั้น ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าไม่สะดวก กรุงเทพมหานครมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาใช้ให้มากกว่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะกรุงเทพมหานครเปรียบเสมือนเมืองขนาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางของความเจริญในทุกด้าน ถ้าระบบการให้บริการไม่ทันสมัยจะไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนจำเป็นต้องมีการศึกษานโยบายในการดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไว้ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะบทบาทด้านพัฒนาชุมชนที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานในพื้นที่จริง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็วกรณีมีเหตุเร่งด่วนมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสามารถช่วยประชาชนได้อย่างทันถ่วงทีเมื่อได้รับความเดือดร้อนจากสาธารณภัย

ส่วนบทบาทที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ การจัดตั้งศูนย์เงินออมครัวเรือน แสดงให้เห็นว่า โครงการจัดตั้งศูนย์เงินออมครัวเรือน ยังมีการประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการและประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงหลักการและวัตถุประสงค์ของโครงการไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพพื้นที่ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนแตกต่างกัน ทำให้บางกิจกรรมตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครถูกนำมาปฏิบัติมากน้อยไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วม

ปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมปฏิบัติงานด้านป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าเป็นนโยบายที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก จึงเข้าร่วมโครงการด้านนี้ อยู่เป็นประจำ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมปฏิบัติงานกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน้อยที่สุด คือ การออกตรวจพื้นที่ในเวลากลางคืน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมดังกล่าวเป็นลักษณะงานที่จะต้องเสี่ยงภัย จึงมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนเท่านั้นที่เข้าร่วมกิจกรรมสอดคล้องกับผลการวิจัยของรวิวรรณ (2549) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์มรดกโลก อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านบุคลลของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับตำแหน่งระดับเงินเดือน และระยะเวลาในการรับราชการ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

การทดสอบสมมติฐานที่ 1 (ตารางที่ 6) พบว่า ถ้าพิจารณาโดยรวมปัจจัยด้านบุคลลของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัวพบว่า

เพศ จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมอบนโยบายในการดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน ได้ดำเนินการอย่างทั่วถึงทุกคน โดยไม่จำกัดว่าบุคคลเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ดังนั้นจึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.1 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร (2548) ที่ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของปลัดอำเภอในจังหวัดอุดรธานีต่อบทบาทที่เหมาะสมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า เพศที่แตกต่างกันก่อให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นต่อบทบาทที่เหมาะสมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

อายุ จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรมข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนในหลักสูตรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ เพื่อให้บุคลากรทุกวัยได้มีความรู้ความเข้าใจและได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนให้นำไปปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.2 สอดคล้องกับผลการวิจัยของบัณฑิต (2542) ที่ได้ทำการศึกษาการรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านอายุไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้บทบาทของสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร

ระดับตำแหน่ง จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้ก้าวหน้าไปอย่างมาก ส่งผลทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนสามารถที่จะบริโภคข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นระดับสูงหรือระดับต่ำ ดังนั้น จึงส่งผลทำให้ระดับตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.3 ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของธวัชชัย (2545) ที่ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านระดับตำแหน่งมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

ระดับเงินเดือน จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับเงินเดือนของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันการดำเนินงานด้านพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานครจะมุ่งเน้นให้บุคลากรได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง รวมทั้งนโยบายในการปฏิบัติงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้และเป็นกรอบที่สำคัญในการนำมาปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน โดยจะมุ่งเน้นให้บุคลากรทุกกลุ่มได้มีโอกาสพัฒนาตนเองให้มากยิ่งขึ้น โดยไม่จำกัดว่าบุคลากรเหล่านี้จะมีระดับเงินเดือนแตกต่างกันมากนักน้อยเพียงใด แต่เน้นการทำงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ เป็นหลัก ดังนั้นจึงส่งผลทำให้ระดับเงินเดือนของกลุ่มตัวอย่างต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่า

ราชการกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.4 สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ บัณฑิต (2542) ที่ได้ทำการศึกษาถึงการรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาเขต กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาในการรับราชการ จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระยะเวลาในการรับราชการของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารราชการกรุงเทพมหานครในยุคปัจจุบันได้นำระบบการบริหารราชการแนวใหม่มาประยุกต์ใช้ โดยมุ่งเน้นให้ข้าราชการทุกคนได้มีความรู้ความสามารถ และยึดหลักธรรมาภิบาล โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นบุคลากรที่มีระยะเวลาในการทำงานแตกต่างกันมากนักน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงส่งผลทำให้ ระยะเวลาในการรับราชการของกลุ่มตัวอย่างต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.5 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร (2548) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของปลัดอำเภอในจังหวัดอุดรธานี ต่อบทบาทที่เหมาะสมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกันไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในความคิดเห็นของปลัดอำเภอต่อบทบาทที่เหมาะสมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านงานประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

การทดสอบสมมติฐานที่ 2 (ตารางที่ 8) เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 และเมื่อพิจารณาตัวแปรแต่ละตัว พบว่า

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การรับรู้ข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ของบุคคลมีความแตกต่างกัน จึงให้ความสนใจในการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างกันขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวัชชัย (2545) ที่ได้ศึกษาบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2.2 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายมาก ประกอบกับมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานตามบทบาท จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นมากกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย แตกต่างจากผลการวิจัยของ ดารารัตน์ (2546) ที่ได้ศึกษา ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจในกระบวนการกระจายอำนาจ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของกรุงเทพมหานคร

การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนกับผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2.3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นการเข้าร่วมในลักษณะงานในหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น อาจไม่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นมากนัก การเล็งเห็นผลสำเร็จของงานจึงมีน้อย ดังนั้นจึงส่งผลให้ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ธวัชชัย (2545) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ระดับเงินเดือน ระยะเวลาในการรับราชการและปัจจัยด้านงาน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนกับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการกรุงเทพมหานครสังกัดฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม 50 เขตและสำนักพัฒนาสังคม จำนวน 272 คน ทำการตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 100 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไปทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์แผนแปรหรือการวิเคราะห์การแปรปรวน (Analysis Of Variance : Anova) และการวิเคราะห์จำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis : MCA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

ปัจจัยด้านบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 – 39 ปี มากที่สุด การศึกษาในระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งในระดับ 5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,000 - 19,999 บาท และระยะเวลาในการรับราชการระหว่าง 1 – 5 ปี

ปัจจัยด้านงานพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทข่าวและแหล่งข่าวสารที่รับรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามประเภทข่าวพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนา ชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก โดยมีการส่งเสริมลานกีฬาในชุมชน มากที่สุด และมีการรับรู้ข่าวสารเรื่องโครงการเพิ่มระบบช่องทางด่วนเพื่อบริการผู้ป่วยฉุกเฉิน น้อยที่สุดในด้านแหล่งข่าวสารที่รับรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้จากเอกสารทางราชการ มากที่สุด และบุคคลในครอบครัว น้อยที่สุด

ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ว่ามีการจัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วกรณีมีเหตุเร่งด่วน มากที่สุด และมีความรู้ถึงการจัดตั้งศูนย์เงินออมเพื่อให้ประชาชนมาปรึกษาเกี่ยวกับการออมเงิน คราวเรือน้อยที่สุด

ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนมากที่สุด และมีส่วนร่วมในด้านการออกตรวจ พื้นที่ในปานกลางเวลากลางคืนเพื่อป้องกันภัยในชุมชนน้อยที่สุด

ด้านความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก ถ้าพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านกิจกรรมต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับเรื่องการป้องกันและช่วยเหลือเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสจากปัญหาความรุนแรงมากที่สุด และเห็นด้วยกับเพิ่มเงินสนับสนุนงานด้านพัฒนาชุมชนสำหรับกรรมการชุมชนน้อยที่สุด

ด้านกิจกรรมใหม่ ข้าราชการเห็นด้วยกับการจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็วกรณีเหตุเร่งด่วน และการเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามโครงการ 10 สวนสวยมากที่สุด และเห็นด้วยกับการจัดตั้งระบบจราจรอัจฉริยะน้อยที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านบุคลลมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.1 เพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.2 อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.3 ระดับตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.4 ระดับเงินเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

1.5 ระยะเวลาในการรับราชการ ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานคร
 ต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.1 การรับรู้ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานคร
 ต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

2.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีความ
 สัมพันธ์กับความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่า
 ราชการกรุงเทพมหานคร

2.3 การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการ
 กรุงเทพมหานคร ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน
 ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 11 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปร	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ		✓
อายุ		✓
ระดับตำแหน่ง		✓
ระดับเงินเดือน		✓
ระยะเวลาในการรับราชการ		✓
การรับรู้ข่าวสาร	✓	
ความรู้ความเข้าใจ	✓	
การมีส่วนร่วมปฏิบัติงาน		✓

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

เพื่อการพัฒนาบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ที่ได้จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จากผลการศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านการพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ข่าวสารอยู่ในระดับมาก แต่จะเป็นการรับรู้ข่าวสารจากเอกสารของทางราชการมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีสื่อในการนำเสนอข่าวสารให้มากยิ่งขึ้น เพราะปัจจุบันมีช่องทางที่จะทำการนำเสนอข่าวสารมากมายหลายชนิด โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่าย รวดเร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย เพราะในทุกหน่วยงานจะมีเครื่องคอมพิวเตอร์อยู่แล้ว เพียงแต่นำระบบที่ทันสมัยมาปรับใช้เท่านั้น
2. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก แต่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ถึงการจัดตั้งศูนย์เงินออมเพื่อให้ประชาชนมารับคำปรึกษาด้านการออมเงินกับกรุงเทพมหานครในระดับน้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์ และการจัดสัมมนาอบรมบุคลากรให้ได้รับทราบถึงเกี่ยวกับรายละเอียดของโครงการ และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำถ่ายทอดข้าราชการและประชาชนได้รู้และเข้าใจในการดำเนินงานของโครงการได้อย่างถูกต้อง
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง เท่านั้น โดยเฉพาะในเรื่องการออกตรวจพื้นที่เวลากลางคืนเพื่อป้องกันภัยในชุมชนน้อยที่สุด ซึ่งทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายการจัดสรรข้าราชการออกปฏิบัติงานในแต่และกิจกรรม ให้มีความพร้อมในการที่จะทำงานนอกเวลาราชการ และมีการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ข้าราชการสามารถแสดงความคิดเห็น เพื่อมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

4. ความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ด้านกิจกรรมต่อเนื่อง ข้าราชการเห็นด้วยในระดับที่น้อยที่สุด คือ การเพิ่มเงินสนับสนุนงานด้านพัฒนาชุมชนสำหรับกรรมการชุมชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการทบทวนในกิจกรรมดังกล่าว เพื่อให้ชุมชนสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง มากกว่าหวังพึ่งจากทางราชการแต่ฝ่ายเดียว และในการสนับสนุนงานด้านพัฒนาชุมชนที่ต้องมีการกำหนดรายละเอียดการสนับสนุนที่เหมาะสม และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5. ด้านกิจกรรมใหม่ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยน้อยที่สุด ในเรื่องการจัดตั้งระบบจราจรอัจฉริยะ เช่น ที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอาจไม่ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ต่อสังคม ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการทบทวนบทบาทหน้าที่และการทำงานต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ต้องเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด เนื่องจากต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เมื่อสร้างไปแล้วอาจไม่คุ้มค่าการลงทุน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่าง ให้ครอบคลุม ประชาชน และข้าราชการของหน่วยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการขยายศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่น่าจะมีผลต่อความคิดเห็นด้านบทบาทพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เช่น ประโยชน์ที่ได้รับของกิจกรรม การส่งเสริมสนับสนุน
3. ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิผลจากการทำงานตามบทบาทหน้าที่ด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
4. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527. จิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เกียรติ ชัยพิพัฒน์. 2533. งานพัฒนาชุมชนเป็นงานปลูกฝังประชาธิปไตยโดยตรง.
กรุงเทพมหานคร: (ไม่ปรากฏแหล่งพิมพ์).
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2546. พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมืองในศตวรรษที่ 21. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: หนังสือลำดับที่ 1 โครงการปริญญาโทรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- งามพิศ สัตย์สงวน. 2538. หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- จักรกริช ใจดี. 2542. ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. 2536. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- จำนง พรายเข้มแข. 2531. เทคนิคการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้กับการซ่อมเสริม.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. 2540. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. 2546. ชุมชนและการพัฒนาชุมชน. เอกสารประกอบการสอน
คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชวาล แพร่ตฤกุล. 2526. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- คารารัตน์ พลเศรษฐเลิศ. 2546. ความพร้อมของกรุงเทพมหานครต่อการรับโอนภารกิจใน
กระบวนการกระจายอำนาจ. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และ พชรินทร์ ปัทมสิริวัฒน์. 2545. วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้.
กรุงเทพมหานคร: พี เอ ลีฟวิ่ง.
- ดิน ประยูรฤทธิ์. 2548. การบริหาร การพัฒนา ความหมาย เนื้อหา แนวทาง และปัญหา.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวิล ชาราโกชน์ และ ศรัณย์ คำวิสุท. 2543. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ.
- ธวัชชัย ทองลิมา. 2545. ทศนคติของข้าราชการกรุงเทพมหานครที่มีต่อบทบาทของสมาชิกสภา
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพมาศ ชีรเวทิน. 2543. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2532. จิตวิทยาทั่วไป เรื่อง การรับรู้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ประกายพรึก.
- นิพนธ์ ปฏิวศ์ไพศาล. 2547. ทศนคติของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อร่างพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บัณฑิต วินิจัยกุล. 2542. การรับรู้ในบทบาทของสมาชิกสภาเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประยูทธ สุวรรณโกตา. 2536. “การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม”. **พัฒนาชุมชน**.

4 (พฤศจิกายน 2536): 17-18.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. **การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร:

สำนักการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. 2525. “บทบาทปรัชญาและหลักการการพัฒนาชุมชน”.

พัฒนบริหารศาสตร์. 3 (มกราคม 2525): 22.

ไพศาล หวังพานิช. 2526. **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทย

วัฒนาพานิช จำกัด.

มานิตย์ นวลละออ. 2543. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร:

คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

มาลี จุฬา. 2544. **การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์

ราชบัณฑิตยสถาน. 2530. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร:

อักษรเจริญทัศน์.

_____. 2532. **พจนานุกรมสังคมวิทยา**. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

เรือนแก้ว ภัทรานุประวัติ. 2542. **สังคมวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพลส แอนด์

กราฟฟิค.

ลักขณา ศรีวัฒน์. 2544. **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.

วรพจน์ พรหมสัตยพรต. 2541. **ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของแพทย์ต่อธุรกิจประกันชีวิต**.

กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิภาดา ถาวรทวิสุข. 2548. **ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหญิงในการพัฒนาท้องถิ่นในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิรัช ถกรัตนกุล. 2544. **การประชาสัมพันธ์**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และ คณะ. 2541. **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: Diamond in Business World

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. 2522. **จิตวิทยาสังคม (ศึกษา 322)**. นนทบุรี: ชัยศิริการพิมพ์.

สงวนศรี วิรัชชัย. 2524. **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทศึกษาพรจำกัด.

สมชาย บริสุทธิ์สุวรรณ. 2539. **วิเคราะห์บทบาทการปฏิบัติงานของปลัดตัวอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สหัสชัย เรียงรุ่งโรจน์. 2545. **ความคิดเห็นของประชาชนต่องานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีบางกะดีและบ้านปทุม จังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2526. **การพัฒนาชุมชน**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุภาพร นาคแท้. 2548. **ความคิดเห็นของปลัดอำเภอในจังหวัดอุดรธานีต่อบทบาทที่เหมาะสมของกำนันผู้ใหญ่บ้าน**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรางค์ จันทน์เอม. 2524. **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต

_____. 2529. จิตวิทยาสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน
จำกัดอักษรบัณฑิต.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 11).
เฟื่องฟ้าพรินต์ติ้ง จำกัด.

สุชาติ นุชแสงพลี. 2537. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการสภาตำบลใน
ทรรศนะของคณะกรรมการสภาตำบลและข้าราชการฝ่ายปกครองในจังหวัดจันทบุรี.
กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุภาพ ฉัตรภรณ์. 2539. การสอนคหกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

โสภณ ทองปาน. 2544. การเรียนรู้ในสังคมไทย กรณีตัวอย่างบัณฑิตศึกษาใน ดิเรก
ปัทมสิริวัฒน์ และพัชรินทร์ ปัทมสิริวัฒน์ (บรรณาธิการ) วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้
ของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: พี เอลฟีอิง.

สำนักพัฒนาชุมชน. 2544. คู่มือปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการและแผนงาน, สำนักพัฒนาชุมชน.

อรพินท์ สฟโชคชัย. 2539. “การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน”.
รายงานการประชุมวิชาการประจำปี 2538. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันศึกษาเพื่อ
การพัฒนาประเทศไทย

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์. 2545. เทคโนโลยีการศึกษา: หลักการและแนวคิดสู่ปฏิบัติ. งานส่งเสริม
การผลิตตำรา, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อุทัย หิรัญโต. 2526. สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา-มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
โอเดียนสโตร์.

- Bloom, B. 1967. **Taxonomy of Educational Objectives (Cognitive Domain)**.
New York: David McKay.
- Bloom, B. S. 1975. **Taxonomy of Education Objective Handbook**. New York:
David Mckay.
- Bloom, B.S. (ed). 1956. **Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: Cognitive Domain**. New York: David McKay Company, Inc.
- Bloom, B.S., J.T. Hastings and G.F.Madus. 1971. **Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. 1977. **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. New York: Cornell University.
- Cotton , J.L. Vollrath, D.A. and Froggatt, K.L. 1989. **Organization Behavior**. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Cotton, J.L. 1997. "Does Employee Involvement Work? Yes. Sometime". **Journal of Nursing Care Quality**. 12 (Feb 1997): 33-35.
- Lawler, E.E. 1986. **High-Involvement Management**. San Francisco: Jossey-Bass Inc.
- Levinson, D.J. 1964. "Role, Personality, and Social Structure". **Sociological Theory**.
New York: Macmillan Company. p.p. 284-285.
- Linton,R. 1964. **The Study of Man**. New York: D.Appleton Century Grofts.

Newstrom, J.W. 1993. **Organizational Behavior: Human Behavior at Work**. New York: The McGraw-Hill Companies, Inc.

Oskamp, S. 1977. **Attitudes and Opinions in Collaboration with Catherine Cameron**. Englewood cliffs, New jersey: Prentice – Hall.

Oskamp, Stuart. 1991. **Attitudes and Opinions**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Rogers, Everett M. 1978. “Communication Channels”. **Handbook of Communication**. Chicago: Rand Mc.Nelly.

Shaw, M. E. and Wrigth, J. W. 1976. **Scale for the Measurement of Attitude**. New York: McGraw – Hill Book Company.

Wahlman, B.B. 1989. **Dictionary of Behavior Science**. New York: Litton Education Publishing.

Webster’s New World Dictionary. 1988. **Third College Edition**. Victoria E. Neufeld, editor – in – chief. New York.

Yamane, T. 1973. **Statistics and Introductory Analysis**. (3rd ed.). New York: Haper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบ แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน
ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน)

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ 1 ฉบับต่อ 1 คน
2. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครที่มีต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชน ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะนำไปใช้เฉพาะในเชิงวิชาการเท่านั้น
3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านบุคคลของข้าราชการ

ตอนที่ 2 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความและเติมข้อความลงในช่องว่าง
ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ปัจจุบันท่านอายุปี

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. ระดับตำแหน่งปัจจุบัน (ซี).....

5. ระดับเงินเดือนของท่านในปัจจุบัน

() ต่ำกว่า 10,000 บาท

() 10,000 - 19,999 บาท

() 20,000 – 29,999 บาท

() ตั้งแต่ 30,000 บาท ขึ้นไป

6. ระยะเวลาในการรับราชการกรุงเทพมหานคร.....ปี

ตอนที่ 2 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านในการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพียงช่องเดียว

ประเภทข่าว/แหล่งข่าว		ระดับของการรับรู้		
		เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
	ประเภทข่าว			
1.	การตั้งชุมชนสีขาวเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในชุมชน			
2.	โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครให้ครบทุก 50 เขต			
3.	การเพิ่มระบบช่องทางด่วน Green Channel (199) เพื่อบริการผู้ป่วยกรณีฉุกเฉิน			
4.	การจัดตั้งศูนย์บริหารเงินออมครอบครัว			
5.	โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี			
6.	การส่งเสริมลานกีฬาในชุมชน			
7.	การส่งเสริมการฝึกอาชีพของประชาชนในชุมชน			
8.	การตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในชุมชน			
9.	การจัดให้มีการแสดงดนตรีในสวนสาธารณะ			
10.	โครงการบ้านมั่นคง			
11.	ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนและระบบจราจรอัจฉริยะ			
12.	การจัดตั้งศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร			
	แหล่งข่าวสาร			
13.	หนังสือพิมพ์			
14.	โทรทัศน์			
15.	วิทยุ			
16.	โปสเตอร์/แผ่นพับ			

ประเภทข่าว/แหล่งข่าว		ระดับของการรับรู้		
		เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
17.	เอกสารทางราชการ			
18.	เพื่อนร่วมงาน			
19.	บุคคลในครอบครัว			

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (คุณอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ได้มีบทบาทในกิจกรรมต่อไปนี้หรือไม่ ถ้ามีบทบาทในกิจกรรมชุมชนให้ตอบว่า “ใช่” ถ้าไม่มีให้ตอบว่า “ไม่ใช่”

ข้อความ		ใช่	ไม่ใช่
1.	การส่งเสริมการฝึกอาชีพในชุมชน เช่น การจัดอบรมวางแผน-โบราณ		
2.	การส่งเสริมการศึกษาธรรมะ โดยการจัดตั้งชุมชนสีขาว		
3.	การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน		
4.	โครงการสนับสนุนให้เด็กรู้จักคิด รู้จักเรียนรู้ สร้างสรรค์ โดยการจัดตั้งสภาเยาวชน		
5.	ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง		
6.	ส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ เฉพาะชุมชนชานเมือง		
7.	โครงการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ดูแลรักษา แม่น้ำ ลำคลอง เช่น โครงการฉันทะรักเจ้าพระยา โครงการฟื้นฟู คลองแสนแสบ		
8.	การจัดตั้งศูนย์บริหารเงินออมเพื่อให้ประชาชนนำเงินมาฝากกับ กรุงเทพมหานคร		
9.	โครงการจัดตั้งศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร		
10.	โครงการคนกรุงเทพ ฯ ไม่เสพยา		
11.	การลงพื้นที่ทุกชุมชนเพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะของ ประชาชนในชุมชน		
12.	เพิ่มเงินสนับสนุนให้แก่กรรมการชุมชนจากเดือนละ 2,000 บาท เป็น 5,000 บาท		
13.	โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น		
14.	จัดตั้งหน่วยเคลื่อนที่เร็วกรณีเหตุเร่งด่วน (The Best)		
15.	แต่งตั้งและถอดถอนกรรมการชุมชน		

**ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนตามนโยบายของผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร**

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือที่ตรงกับบทบาทของท่านต่อการมีส่วนร่วม
ปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน ตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
(นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ข้อความ		ระดับของการมีส่วนร่วม		
		เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
1.	การป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน			
2.	ประชาสัมพันธ์และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด			
3.	RE X – RAY สํารวจผู้เสพยาเสพติดในชุมชน			
4.	การออกตรวจพื้นที่ในเวลากลางคืนเพื่อป้องกันภัยในชุมชน			
5.	จัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่อาสาสมัครผู้ดูแลเด็ก			
6.	ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือสงเคราะห์เด็ก			
7.	การจัดให้มีการแข่งขันกีฬาประเภทต่างๆในชุมชน			
8.	การส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชน			
9.	รณรงค์ให้คนในชุมชนป้องกันโรคไข้เลือดออก			
10.	จัดฝึกอบรมให้ประชาชนรู้วิธีทำปุ๋ยชีวภาพ			
11.	การกำหนดหลักสูตรและการฝึกอบรมอาชีพในชุมชน			
12.	สนับสนุนให้กลุ่มอาชีพไปร่วมแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามสถานที่ต่างๆ			

ข้อความ		ระดับของการมีส่วนร่วม		
		เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยเลย
13.	ในการจัดหาสถานที่เพื่อสร้างพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น			
14.	การลงพื้นที่ของผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร			
15.	เป็นคณะกรรมการในการเลือกตั้งกรรมการชุมชน			

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้นำราชการกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นด้วยต่อกิจกรรมตามบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้นำราชการ

กรุงเทพมหานครกรุงเทพมหานคร (คุณอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ในประเด็นข้อความต่อไปนี้
อย่างน้อยเพียงใด โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือที่ตรงต่อความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.	<u>กิจกรรมต่อเนื่อง</u> การป้องกัน แก้ไข ปัญหา เสพติดในชุมชน					
2.	การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมร่วมกัน ของกรรมการชุมชนกับ หน่วยงานอื่น					
3.	สนับสนุนการแก้ไขปัญหานี้ นอกระบบ					
4.	เพิ่มเงินสนับสนุนงานด้าน พัฒนาชุมชน สำหรับกรรมการ ชุมชน					
5.	การส่งเสริมอาชีพและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ OTOP					

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
6.	การส่งเสริมให้มีการแสดงดนตรีในสวน					
7.	การป้องกันและช่วยเหลือ เด็กสตรี และผู้ด้อยโอกาสจากปัญหาความรุนแรง					
8.	การแก้ไขระเบียบกรรมการชุมชน กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534 เกี่ยวกับวาระของกรรมการชุมชน					
9.	<u>กิจกรรมใหม่</u> การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงโดยสายตรวจชุมชน					
10.	โครงการคืนความสวยให้ 10 คลองใส					
11.	การเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะตามโครงการ 10 สวนสวย					
12.	จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว (The Best) กรณีมีเหตุเร่งด่วน					
13.	ส่งเสริมให้โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเปิดสอนผ่านระบบ ICT					
14.	การจัดตั้งระบบจราจรอัจฉริยะ เช่น ที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ					
15.	ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของนักพัฒนาชุมชน					
16.	ส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ					
17.	โครงการจัดตั้งสภาเยาวชน					

ข้อความ		ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
18.	โครงการกรุงเทพสีเขียว โดยการ ปลูกต้นไม้หนึ่งล้านต้นในหนึ่ง ปี					
19.	โครงการตั้งศูนย์แพทย์ฉุกเฉิน ครบวงจร					
20.	สายด่วน กทม. (1555) รับเรื่อง ราวร้องทุกข์					

ภาคผนวก ข
คะแนนของกลุ่มย่อย

ตารางผนวกที่ ข1 แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คะแนน	จำนวน (n=272)	ร้อยละ (100.0)
8.00	1	0.4
10.00	1	0.4
13.00	2	0.7
14.00	1	0.4
15.00	2	0.7
16.00	4	1.5
17.00	6	2.2
18.00	6	2.2
19.00	12	4.4
20.00	14	5.1
21.00	8	2.9
22.00	9	3.3
23.00	16	5.9
24.00	22	8.1
25.00	14	5.1
26.00	24	8.8
27.00	13	4.8
28.00	19	7.0
29.00	17	6.3
30.00	20	7.4
31.00	11	4.0
32.00	18	6.6
33.00	9	3.3
34.00	7	2.6
35.00	8	2.9

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

คะแนน	จำนวน (n=272)	ร้อยละ (100.0)
36.00	3	1.1
37.00	2	0.7
38.00	1	0.4
40.00	2	0.8

$$\bar{X} = 26.15 \quad S.D. = 5.55$$

คะแนนตั้งแต่ 8.00 ถึง 26.00 มีการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน้อย จำนวน 142 คน

คะแนนตั้งแต่ 27.00 ถึง 40.00 มีการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาก จำนวน 130 คน

ตารางผนวกที่ ข2 แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทด้านพัฒนา
ชุมชนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คะแนน	จำนวน (n=272)	ร้อยละ (100.0)
5.00	2	0.7
6.00	3	1.1
7.00	4	1.5
8.00	11	4.0
9.00	19	7.0
10.00	28	10.3
11.00	36	13.2
12.00	52	19.1
13.00	52	19.1
14.00	51	18.8
15.00	14	5.2

$$\bar{X} = 11.82 \quad S.D. = 2.08$$

คะแนนตั้งแต่ 5.00 ถึง 11.00 มีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน้อย จำนวน 103 คน

คะแนนตั้งแต่ 12.00 ถึง 15.00 มีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาก จำนวน 169 คน

ตารางผนวกที่ ข3 แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชน
ตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คะแนน	จำนวน (n=272)	ร้อยละ (100.0)
.00	1	0.4
2.00	1	0.4
4.00	5	1.8
5.00	3	1.1
6.00	6	2.2
7.00	2	0.7
8.00	2	0.7
9.00	3	1.1
10.00	3	1.1
11.00	8	2.9
12.00	9	3.3
13.00	11	4.0
14.00	9	3.3
15.00	18	6.6
16.00	11	4.0
17.00	19	7.0
18.00	11	4.0
19.00	17	6.3
20.00	17	6.3
21.00	26	9.6
22.00	14	5.1
23.00	16	5.9
24.00	10	3.7
25.00	16	5.9
26.00	6	2.2

ตารางผนวกที่ ข3 (ต่อ)

คะแนน	จำนวน (n=272)	ร้อยละ (100.0)
27.00	7	2.6
28.00	9	3.3
29.00	5	1.9
30.00	7	2.6

$$\bar{X} = 18.64 \quad S.D. = 6.26$$

คะแนนตั้งแต่ 00.00 ถึง 18.00 มีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน้อย จำนวน 122 คน

คะแนนตั้งแต่ 19.00 ถึง 30.00 มีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาก จำนวน 150 คน

ตารางผนวกที่ ๗4 แสดงจำนวน ร้อยละของคะแนนความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คะแนน	จำนวน (n=272)	ร้อยละ (100.0)
35.00	1	0.4
37.00	1	0.4
47.00	1	0.4
48.00	2	0.7
51.00	1	0.4
53.00	1	0.4
54.00	2	0.7
55.00	2	0.7
58.00	1	0.4
59.00	4	1.5
60.00	4	1.5
61.00	1	0.4
62.00	2	0.7
63.00	3	1.1
64.00	5	1.8
65.00	3	1.1
66.00	5	1.8
67.00	3	1.1
68.00	3	1.1
69.00	8	2.9
70.00	9	3.3
71.00	4	1.5
72.00	11	4.0
73.00	10	3.7
74.00	9	3.3
75.00	11	4.0
76.00	7	2.6
77.00	9	3.3
78.00	10	3.7

ตารางผนวกที่ ๗4 (ต่อ)

คะแนน	จำนวน (n=272)	ร้อยละ (100.0)
79.00	10	3.7
80.00	14	5.1
81.00	12	4.4
82.00	9	3.3
83.00	5	1.8
84.00	6	2.2
85.00	7	2.6
86.00	10	3.7
87.00	5	1.8
88.00	4	1.5
89.00	6	2.2
90.00	9	3.3
91.00	5	1.8
92.00	8	2.9
93.00	7	2.6
94.00	5	1.8
95.00	3	1.1
96.00	4	1.5
97.00	3	1.1
98.00	2	0.7
99.00	2	0.7
100.00	3	1.1

$$\bar{X} = 78.20 \quad S.D. = 11.49$$

คะแนนตั้งแต่ 35.00 ถึง 78.00 มีความเห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครน้อย จำนวน 133 คน

คะแนนตั้งแต่ 79.00 ถึง 100.00 มีความเห็นด้วยกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาก จำนวน 139 คน

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ ค1 แสดงค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร

Item	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P1	.6158	.8613
P2	.3464	.8705
P3	.4591	.8668
P4	.5512	.8640
P5	.6385	.8602
P6	.4777	.8670
P7	.7052	.8599
P8	.5590	.8637
P9	.4125	.8685
P10	.4679	.8666
P11	.3258	.8708
P12	.5369	.8639
P13	.2634	.8734
P14	.4981	.8656
P15	.6101	.8614
P16	.2087	.8757
P17	.5692	.8630
P18	.5207	.8649
P19	.5209	.8648
P20	.2696	.8737

Alpha = .8722

ตารางผนวกที่ ค2 แสดงค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

Item	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P1	.6532	.9072
P2	.7014	.9062
P3	.6640	.9067
P4	.5158	.9117
P5	.5403	.9109
P6	.5952	.9090
P7	.7617	.9029
P8	.7550	.9036
P9	.7036	.9061
P10	.7941	.9033
P11	.5903	.9092
P12	.6767	.9063
P13	.4067	.9154
P14	.4577	.9134
P15	.5135	.9132

Alpha = .9140

ตารางผนวกที่ ค3 แสดงค่าความเชื่อมั่นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของ
ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

Item	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
P1	.6162	.9118
P2	.6573	.9114
P3	.6121	.9117
P4	.4651	.9163
P5	.7410	.9091
P6	.3442	.9175
P7	.7093	.9094
P8	.6810	.9099
P9	.5972	.9121
P10	.6183	.9118
P11	.6183	.9118
P12	.5299	.9136
P13	.5266	.9138
P14	.4750	.9154
P15	.6734	.9104
P16	.5739	.9126
P17	.6928	.9101
P18	.3264	.9181
P19	.5564	.9130
P20	.5409	.9133

Alpha = .9167

ภาคผนวก ง

นโยบายการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

นโยบายการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ก่อนที่จะกล่าวถึงกิจกรรมตามบทบาทด้านพัฒนาชุมชนของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอกล่าวถึงนโยบายในการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร อันเป็นที่มาของกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครพึงกระทำ สรุปได้ดังนี้

นโยบายด้านจราจร

ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชนและใช้ระบบจราจรอัจฉริยะ ได้แก่

- รถเมล์ด่วนพิเศษ
- เดินทางสะดวกด้วยบัตรโดยสารเดียว
- ป้ายจราจรและที่จอดรถ
- ที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ
- สร้างเครือข่ายขนส่งมวลชนขนาดเล็ก และเครือข่ายรถโรงเรียน
- สร้างทางลอด ทางข้าม ปรับปรุงทางลัด
- จัดให้มีทางจักรยาน
- เสริมสร้างวินัยจราจร

นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม

เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายและการป้องกันแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งทางน้ำ อากาศ และเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยนำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวทางสำคัญ ได้แก่

- บริการเก็บขยะสม่ำเสมอ
- ตลาดสดโรงฆ่าสัตว์สะอาดได้มาตรฐาน
- หาบเร่ แผงลอยได้รับการดูแลให้เป็นระเบียบ
- ปรับปรุงถนนหนทางให้สะอาดเรียบร้อย
- ลดมลภาวะในอากาศ
- เปลี่ยนที่รกร้างเป็นสวนสาธารณะ
- น้ำเสียในคูคลองได้รับการบำบัดให้ใสสะอาด
- สร้างทางเดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาและลำคลอง

- แก้ปัญหาน้ำท่วมให้ทันเหตุการณ์
- ดูแลให้ที่พักพิงแก่สัตว์เลื้อยและสุนัขจรจัด

นโยบายด้านความปลอดภัย

ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเสริมสร้างการพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ได้แก่

- ถนน ตรอก ซอย สว่างปลอดภัย
- โครงการเพื่อนชุมชน
- ป้องกันและช่วยเหลือเด็ก ผู้หญิงและผู้ด้อยโอกาส
- ตรวจสอบการขออนุญาตก่อสร้างและต่อเติมอาคาร
- เพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร

นโยบายด้านการศึกษา

พัฒนาการให้บริการการศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบด้วยการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ได้แก่

- จัดตั้งศูนย์เด็กเล็กก่อนวัยเรียนในชุมชน
- นำเทคโนโลยีสารสนเทศสู่กระบวนการเรียนการสอน
- พัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพในการสอน
- ให้สถานศึกษาเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้
- พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนภาษาต่างประเทศ
- ให้ภาคเอกชนร่วมสนับสนุนการศึกษา

นโยบายด้านคุณภาพชีวิต

สนับสนุนบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกันของบุคคลทุกเพศ ทุกวัย จัดสวัสดิการสังคมที่จำเป็นอย่างเหมาะสมให้แก่ผู้ด้อยโอกาส อาทิ ผู้พิการ เด็กเรื้อรัง เด็กถูกทอดทิ้ง ผู้สูงอายุ ฯลฯ ขจัดความรุนแรงในครอบครัว ส่งเสริมโครงการเฝ้าระวังในชุมชนส่งเสริมสนับสนุนการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารในเรื่องสุขภาพ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน

ผ่านสื่อมวลชนเพื่อประชาชนพึ่งตนเองได้ในการดูแลสุขภาพของตัวเองและครอบครัว ได้แก่

- จัดตั้งบริการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร
- ปรับปรุงศูนย์ผู้สูงอายุพร้อมจัดอุปกรณ์
- ปรับปรุงคุณภาพศูนย์สุขภาพชุมชน
- จัดให้มีคลินิกสุขภาพผู้หญิง
- จัดให้มีคลินิก ปรึกษาปัญหาครอบครัว
- จัดสวัสดิการให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาส
- พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ
- ส่งเสริมกิจกรรมด้านกีฬาสำหรับเยาวชน
- จัดกิจกรรม “ลานชีวิตใหม่ในวันหยุด”

นโยบายด้านเศรษฐกิจ

สร้างกรุงเทพมหานครให้เป็นเมืองแห่งโอกาสทุกคนสามารถตั้งตัวและเติบโตได้ ได้แก่

- จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพครบวงจร
- จัดตั้งศูนย์แนะแนวและบริหารเงินออมของครอบครัว
- ส่งเสริมอาชีพและการจ้างแรงงานในชุมชน
- ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- ส่งเสริมให้กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางการลงทุนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

นโยบายด้านสถาปัตยกรรมผังเมืองและศิลปวัฒนธรรม

ส่งเสริมผลักดันให้ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมกับกรุงเทพมหานครเพื่อพัฒนาปรับปรุงความงดงามด้านทัศนศิลป์ของเมือง สร้างกลไกความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้ประชาชนและเยาวชนเห็นถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย ได้แก่

- ปรับปรุงอาคารบ้านเรือนตามถนนหลักของกรุงเทพมหานคร
- สร้างสวนชุมชนและเพิ่มห้องสมุดในสวน
- สร้างหอศิลปวัฒนธรรม
- สร้างประติมากรรมและงานศิลปะ

- อนุรักษ์อาคารเก่าที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

ตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็น 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

กิจกรรมต่อเนื่อง หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการในการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน โดยลักษณะของโครงการจะต่อเนื่องจากนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครชุดที่ผ่านมาซึ่งแต่ละโครงการเป็นที่ยอมรับและก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น ได้แก่

โครงการคนกรุงเทพมหานครไม่เสพยา (Bangkok Clear) เพื่อสร้างกระแสกระตือรือร้นจิตสำนึกของเยาวชน ประชาชน และกลุ่มพลังทุกกลุ่ม ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด กรุงเทพมหานครของเราเปรียบเสมือนครอบครัวใหญ่จำเป็นที่คนในสังคมต้องร่วมแรงร่วมใจในการดูแลซึ่งกันและกัน ดังนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่อง “เคลียร์กรุงเทพมหานคร อย่างไรให้ปลอดภัยจากยาเสพติด” การจัดรวมกลุ่มพลังประชาชน เยาวชน ดารา ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ บริเวนลานคนเมืองสาธยายว่าการกรุงเทพมหานครและการณรงค์กิจกรรมสำหรับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เป็นไปเพื่อหวังให้คนกรุงเทพมหานครหันมาร่วมมือกันขจัดยาเสพติดที่เป็นภัยคุกคามสังคมและครอบครัวของเราให้หมดสิ้นไป

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง กรุงเทพมหานครจึงจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้แทนของชุมชนกับหน่วยงานอื่น ได้แก่ ผู้แทนจากการไฟฟ้า การประปา องค์การโทรศัพท์ สถานีตำรวจ ศูนย์สาธารณสุข โรงพยาบาล สมาชิกสภาเขต สมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เปิดโอกาสให้ประชาชนแจ้งปัญหาความต้องการของชุมชนและแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โครงการแก้ไขหนี้ในระบบ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนที่ไปกู้เงินนอกระบบ ที่ผู้ให้กู้คิดดอกเบี้ยมากกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้หนี้ได้หมด เพราะเงินที่ชำระไปก็เป็นดอกเบี้ยหมด เงินต้นไม่ลดลงก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม กรุงเทพมหานครจึงจัดให้ผู้มีปัญหามาลงทะเบียนแจ้งรายละเอียดจำนวนหนี้และผู้เป็นเจ้าของหนี้

โดยทางกรุงเทพมหานครทำการเรียกเจ้าหน้าที่และลูกหนี้มาตกลงประนีประนอมหนี้กัน โดยให้ธนาคารของรัฐและธนาคารเอกชนเข้าร่วมในโครงการ คือให้ธนาคารชำระหนี้ให้ก่อน ผู้มีปัญหาก็ทำสัญญาผ่อนส่งกับธนาคารในภายหลัง

โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนในชุมชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สร้างความมั่นคงในอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือน กรุงเทพมหานครจึงจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เช่น การทำอาหาร เสริมสวย การวางแผนโบราณ ศิลปะประดิษฐ์และการซ่อมเครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้าต่างๆ เป็นต้น ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแปรรูปและคัดสรรผลิตภัณฑ์ในชุมชน จัดหาตลาดเพื่อนำสินค้าของชุมชนออกเผยแพร่

โครงการส่งเสริมดนตรีในสวน เพื่อให้ชาวชุมชนมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและมีส่วนร่วมในการแสดงออก กรุงเทพมหานครจึงได้จัดสถานที่และอุปกรณ์ในการแสดงดนตรีภายในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร เป็นการส่งเสริมให้คนในครอบครัวได้มีโอกาสมาพักผ่อนและสนุกสนานร่วมกัน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถได้มีสถานที่แสดงออก เช่น การร้องเพลง การเล่นดนตรี โดยเฉพาะเยาวชนจะได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ไม่ไปมั่วสุมกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมายและเป็นการป้องกันเป็นปัญหาเยาวชนเสพติด

โครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน จากสภาพสังคมในปัจจุบันแม่บ้านส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานจึงตกเป็นหน้าที่ของญาติผู้ใหญ่ ซึ่งมีอายุมากเกินกว่าจะดูแลเด็กเล็ก ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการไปในทิศทางที่ไม่ถูกต้อง มีปัญหาทั้งในด้านโภชนาการ พฤติกรรมและจิตใจ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนขึ้น โดยมีอาสาสมัครในชุมชนเป็นผู้ดูแลเด็ก เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน โดยกรุงเทพมหานครสนับสนุนในด้านงบประมาณ

กิจกรรมใหม่ หมายถึง กิจกรรมหรือโครงการในการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน) ที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับบทบาทด้านพัฒนาชุมชน โดยลักษณะเป็นโครงการใหม่ที่ยังไม่มีการดำเนินการมาก่อนในสมัยผู้บริหารกรุงเทพมหานครชุดที่ผ่านมา ซึ่งดำเนินการตามนโยบายที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้หาเสียงไว้กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

โครงการจราจรอัจฉริยะ การนำระบบอัจฉริยะมาใช้ในการแก้ไขปัญหาจราจร ถือว่าเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการวางแผนการเดินทางล่วงหน้าได้อย่างแม่นยำ เพื่อลดปริมาณการสะสมของรถยนต์ ส่งผลให้ปัญหาจราจรคลี่คลาย ซึ่งโครงการจราจรอัจฉริยะนี้มีโครงการย่อย ดังนี้

1. **โครงการป้ายรถเมล์อัจฉริยะ** ป้ายรถเมล์อัจฉริยะนี้จะมีการติดตั้งอุปกรณ์ส่งสัญญาณไปยังป้ายรถเมล์เพื่อแสดงข้อมูลสายรถเมล์สายที่จะมาถึง เวลาที่ถึง ตำแหน่งของรถเมล์และเส้นทางที่รถเมล์นั้นผ่านในเบื้องต้นตั้งเป้าหมายในการติดตั้งจำนวน 200 แห่ง

2. **โครงการป้ายจราจรอัจฉริยะ** เป็นป้ายที่แสดงสภาพการจราจรบริเวณทางแยกข้างหน้าหรือทางแยกใกล้เคียงและบนทางด่วน รวมทั้งรายงานข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลการจราจรล่วงหน้า เบื้องต้นตั้งเป้าหมายในการติดตั้งจำนวน 40 แห่ง ปัจจุบันเปิดให้บริการแล้ว 5 แห่ง

3. **โครงการที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ** เป็นศาลามีหลังคาบังแดด มีอุปกรณ์สำหรับกดเรียกแท็กซี่ที่จอดภาพแสดงทะเบียนรถแท็กซี่ที่จะมารับ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกแก่คนพิการทางสายตา รวมทั้งมีระบบจัดเก็บข้อมูลและระบบติดตามตำแหน่งรถแท็กซี่ในระหว่างขับเคลื่อนอยู่บนท้องถนน กำหนดให้บริการทั้งหมด 150 แห่ง ปัจจุบันเปิดให้บริการแล้ว 20 แห่ง

โครงการ 10 สวนสวยและปลูกต้นไม้ 1 ล้านต้น ความโดดเด่นในนโยบายของกรุงเทพมหานครก็คือ การจัดสรรงบประมาณแนวใหม่ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมให้แก่ชาวกรุงเทพมหานคร ต่างจากนโยบายที่ผ่านมา ซึ่งเน้นเฉพาะด้านกายภาพ ได้แก่ การลงทุนในระบบสาธารณูปโภคเป็นหลัก ความเปลี่ยนแปลงที่เราเห็นได้อย่างเด่นชัดในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนก็คือ ปอดชาวกรุงเทพฯ ที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยกรุงเทพมหานครได้วางแผนสร้าง 10 สวนสวยให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวกรุงเทพฯ รวมทั้งเป็นสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬาและการจัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ โครงการนี้ดำเนินการโดย แจกกล้าไม้ให้ประชาชนร่วมกันปลูก ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2548 โดยปลูกต้นไม้ 1,000,000 ไปเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2548 คือต้นไม้ไทรย้อยใบแหลม ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำกรุงเทพมหานคร ณ สวนวชิรเบญจทัศและมีโครงการกรุงเทพฯ สีเขียว เทิดพระเกียรติ 12 สิงหาคมหาราชินี โดยได้ปลูกต้นมหาพรหมราชินีในโครงการปลูกต้นไม้ต้นที่ 1,000,001 เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2548 ณ อุทยานเบญจสิริ ตลอดจนการแจกกล้าไม้ให้คนกรุงเทพฯ ร่วมกันปลูก

ให้ครบ 2,000,000 ตันภายในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งประชาชนที่สนใจสามารถรับค้นคว้าได้ที่สำนักงานเขตทั้ง 50 เขต

โครงการคืนความสวยให้ 10 คลองใส กรุงเทพมหานครของเราเคยได้รับฉายาว่าเป็น “เวนิซแห่งตะวันออก” เนื่องจากมีคลองเป็นจำนวนมากถึงประมาณ 1,049 คลอง จนเปรียบเสมือนเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงการดำเนินชีวิตของชาวกรุงก็ว่าได้ โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยากับคลองแสนแสบเป็นแม่น้ำและคลองสายหลัก แต่เมื่อความเจริญเข้ามาสู่วิถีชีวิตของเรา ก็ทำให้คลองเหล่านี้กลายเป็นแหล่งรองรับน้ำเสียจากบ้านเรือนและโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย น้ำในคลองกลายเป็นสีดำหรือบางแห่งถูกถมด้วยขยะจนตื้นเขิน กรุงเทพมหานครได้เล็งเห็นถึงปัญหาสำคัญนี้ จึงได้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ซึ่งในระยะสั้นได้ดำเนินการแก้ไขโดยการผันน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าสู่คลอง เพื่อเจือจางความเข้มข้นของน้ำเสียใน 10 คลองนำร่อง ได้แก่ คลองหลอด คลองบางลำพู คลองโองอ่าง คลองวัดเทพธิดาราม คลองวัดราชบพิธ คลองผดุงกรุงเกษม คลองบางไส้ไก่ คลองบางน้ำชน คลองสำเหร่และคลองบางสะแก

โครงการหน่วยบริการเร่งด่วนกรุงเทพมหานคร (BEST : Bangkok Emergency Service Team) โดยปกติการที่ประชาชนเข้ามาติดต่อราชการหรือการดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนนั้น ต้องมีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้าไม่ทันการณ์ กรุงเทพมหานครจึงได้จัดตั้งหน่วยบริการเร่งด่วนหรือที่เรียกว่า หน่วย BEST : Bangkok Emergency Service Team เพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหาประชาชนที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เช่น ดันไม้ขวางทาง ฝ่าท่อแตกหัก ผิวทางชำรุด ตลอด 24 ชั่วโมง ผ่านทางสายด่วน 1555 หน่วย BEST จะมีประจำอยู่ตามเขตทั้ง 50 เขต พร้อมอุปกรณ์ปฏิบัติการเมื่อมีผู้แจ้งปัญหาเร่งด่วนเข้ามา หน่วย BEST จะเข้าถึงพื้นที่เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ได้รับการร้องเรียนมาภายใน 1 ชั่วโมง โดยก่อนปฏิบัติงานก็จะแจ้งให้ผู้แจ้งเหตุทราบและเมื่อให้บริการเรียบร้อยแล้วก็จะแจ้งกลับไปยังผู้แจ้งเหตุอีกครั้งหนึ่ง เพื่อสร้างความมั่นใจว่ากรุงเทพมหานครได้แก้ปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

โครงการจัดตั้งศูนย์บริการแพทย์ฉุกเฉินครบวงจร (EMS) เป็นการทำงานเพื่อพัฒนาระบบการให้บริการเกี่ยวกับการแพทย์ฉุกเฉิน ให้มีความเป็นเอกภาพประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เป็นระบบที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนขณะเกิดอุบัติเหตุและสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริการการแพทย์ฉุกเฉินในเขตพื้นที่

กรุงเทพมหานครทั้งหมดเมื่อประชาชนมีผู้บาดเจ็บ ผู้ป่วยฉุกเฉินสามารถแจ้งเข้ามาที่ 199 ซึ่งมีศูนย์เอราวัณเป็นผู้รับแจ้งเหตุและจะติดต่อประสานงานไปยังหน่วยปฏิบัติการที่เหมาะสมต่อไป

การดำเนินการการแพทย์ฉุกเฉินนี้มีระบบการทำงานที่เชื่อมโยงกับโรงพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด เพื่อที่จะสามารถนำผู้ป่วยเข้าส่งในโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุดอย่างทันทั่วถึงเพื่อให้ประชาชนมั่นใจได้ว่า ไม่ว่าจะเกิดอะไรกรุงเทพมหานครพร้อมที่จะเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาให้อย่างรวดเร็วที่สุดและมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีที่สุดของคนกรุงเทพมหานคร

บริการด้านสาธารณสุขมีการพัฒนาระดับคุณภาพการให้บริการแก่ประชาชนทุกกลุ่มทุกเพศ ทุกวัย โดยมีการปรับปรุงคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลทั้ง 9 แห่งและศูนย์บริการสาธารณสุขทั้ง 65 แห่งของกรุงเทพมหานคร ให้สามารถบริการให้ตรงกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด มีการสนับสนุนอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการรักษาพยาบาล อีกทั้งพัฒนาและปรับปรุงการบริการประชาชน โดยเพิ่มระบบช่องทางด่วน GREEN CHANNEL เพื่อบริการผู้ป่วยในกรณีฉุกเฉิน

นอกจากจะมีการปรับปรุงทางด้านกายภาพแล้วกรุงเทพมหานครก็ได้ตั้งคลินิกครอบครัวอบอุ่น คลินิกบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับมาเป็นคนดีของสังคมและพัฒนาการให้บริการของศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กและสตรี ให้สามารถช่วยเหลือดูแลเด็กและสตรีที่ถูกทารุณกรรมตลอด 24 ชั่วโมง

โครงการกรุงเทพมหานครเมืองอาหารปลอดภัย กรุงเทพมหานครมีความมุ่งหวังให้ประชาชนมีสุขภาพดี บริโภคอาหารปลอดภัยโดยมีมาตรการป้องกันและเฝ้าระวังด้วยวิธีตรวจอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อโรคและสารพิษ พัฒนาระบบงานและบุคลากรด้านสุขาภิบาลให้ได้มาตรฐานสากล พัฒนากฎหมายและสร้างระบบบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็ง พัฒนาความรู้ความเข้าใจจิตสำนึกและความร่วมมือขององค์กรภาคเอกชน ผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไปในเรื่องอาหารปลอดภัย

สภาเยาวชน การจัดตั้งสภาเยาวชนเป็นโครงการส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดและรู้จักเรียนรู้ สร้างสรรค์ทุกความคิดจากเยาวชนก็เป็นพลังที่จะขับเคลื่อนสังคมได้ กรุงเทพมหานครได้เล็งเห็นว่าการจัดกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในสังคมนั้น ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพให้เด็กและเยาวชนเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพและเติบโตไปในทิศทางที่เหมาะสม

ดังนั้นสภาเยาวชนจึงถือกำเนิดขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินงานภายใต้การมีส่วนร่วมของเยาวชนและหาแนวทางร่วมกันของกลุ่มเยาวชนระดับผู้นำ

นอกเหนือจากนี้ก็มีการจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเยาวชนอื่นๆ เช่น ร่วมเป็นคณะทำงานจัดงานมหกรรมวันเยาวชนแห่งชาติและสัปดาห์เยาวชนแห่งชาติ กิจกรรมที่สภาเยาวชนมีบทบาทล่าสุดคือ การส่งเสริมให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งและยังได้เสนอนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมคือ ให้มีการจับปรับผู้ที่สูบบุหรี่ในที่สาธารณะของกรุงเทพมหานคร

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น กรุงเทพมหานครมีโครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชนและสังคมรอบข้างเป็นเวลา 223 ปี นับตั้งแต่กรุงเทพมหานครได้รับการสถาปนาเป็นเมืองหลวงของชาติไทย ได้มีการสั่งสมองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและจิตวิญญาณของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นรวมถึงวิวัฒนาการทางสังคมและวิทยาการทางเทคโนโลยีต่างๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นนั้นๆ ไขว่คว้ามา ซึ่งประวัติศาสตร์ของวิถีชีวิตที่ยาวนานเช่นนี้สมควรจะได้รับการถ่ายทอด สืบสานและอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นการรักษาคุณค่าและความหมายขององค์ประกอบทางสังคม การดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นต่างๆ เหล่านั้น

กรุงเทพมหานครจึงได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกรุงเทพมหานครขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ วิถีชีวิตของคนในชุมชน สังคม ประเพณี วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความผูกพันทางวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นกับชุมชนภายนอก หรือสังคมรอบข้างอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรักและหวงแหนท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยและที่สำคัญก็คือ สามารถนำเรื่องราวและบทเรียนต่างๆ ที่มีมาตั้งแต่ในอดีตมาแก้ไข ปรับปรุงและบูรณาการเพื่อพัฒนาสังคมในยุคปัจจุบันและอนาคตนั่นเอง

โครงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัว กรุงเทพมหานครในฐานะเป็นผู้ดูแลทุกข์สุขของประชาชนเล็งเห็นว่า การที่ประชาชนมีสถานะทางการเงินที่ดี มีเงินออม มีการลงทุนเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครให้ดียิ่งขึ้น ในส่วนของการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครได้มุ่งเน้นแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจให้กับคนกรุงเทพมหานครให้เป็นไปอย่างครบวงจร กรุงเทพมหานครจึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความรู้ มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญและมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือประชาชน อันได้แก่ ธนาคารออมสิน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สมาคมบริษัทจัดการลงทุน สมาคมประกัน

ชีวิตไทยเพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ด้วยภารกิจที่สำคัญก็คือ “การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัว” โดยในปีแรกกรุงเทพมหานครตั้งเป้าหมายว่าจะสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ข้าราชการ ลูกจ้างและประชาชนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มพ่อค้าแม่ค้า กลุ่มอาชีพผู้ให้บริการกลุ่มเยาวชนและกลุ่มผู้นำชุมชนให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว ซึ่งจะก่อให้เกิดการออมเพิ่มขึ้น จนเกิดวินัยการเงินของตนเองและครอบครัว สำหรับกลุ่มผู้มีเงินออมแล้วจะแนะนำให้ใช้เงินออมให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หน้าที่ของส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร

1. สำนักงานเลขานุการสภากรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำของสภากรุงเทพมหานครและของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
2. สำนักงานเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
3. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำของคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร งานในหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครวิเคราะห์และวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและจัดระบบราชการกรุงเทพมหานคร ประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
4. สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกรุงเทพมหานครและราชการที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการโดยเฉพาะ
5. สำนักการคลัง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคลัง การเงิน การบัญชี การพัสดุ การซ่อมบำรุงรักษายานพาหนะ เครื่องจักร เครื่องทุ่นแรงและควบคุมดูแลการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร
6. สำนักจรรยาและขนส่ง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนวิศวกรรมจราจร จัดทำสัญญาณไฟและเครื่องหมายจราจรเฉพาะในเขตทางที่กรุงเทพมหานครรับผิดชอบ

7. สำนักการโยธา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านโยธา การออกแบบ การก่อสร้างและบูรณะถนน สะพาน ทางข้าม ทางแยก รวมทั้งการควบคุมการก่อสร้างและการรังวัดจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน
8. สำนักการระบายน้ำ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนควบคุมและดำเนินการเกี่ยวกับการระบายน้ำ การบำรุงรักษาทางน้ำ การขุดลอกคูคลอง การป้องกันน้ำท่วม การบำบัดน้ำเสีย
9. สำนักสิ่งแวดล้อม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการด้านกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล การให้บริการรถสุขาเคลื่อนที่และเก็บกวาดทำความสะอาดทางเดิน ทางข้ามสาธารณะ
10. สำนักเทศกิจ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลและบังคับให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร
11. สำนักการศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งดูแลการปฏิบัติงานของโรงเรียนเฉพาะที่อยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร
12. สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส การจัดให้มีกิจกรรมและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การส่งเสริมการกีฬา การนันทนาการ และงานด้านสวนสาธารณะ
13. สำนักพัฒนาสังคม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมฝึกอาชีพ การสังคมสงเคราะห์ ชุมชน
14. สำนักผังเมือง มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาเมือง การจัดรูปที่ดินเพื่อฟื้นฟูเมืองรวมทั้งควบคุมการก่อสร้าง การใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เป็นไปตามที่ผังเมืองกำหนด
15. สำนักการแพทย์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแล การปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาลผู้ป่วย การจัดการศึกษาและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์และพยาบาล

16. สำนักอนามัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว การอนามัยสิ่งแวดล้อม ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของศูนย์บริการสาธารณสุข ดูแลความปลอดภัยด้านการอนามัยในโรงแรมที่พักและสถานประกอบการ

17. สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดเสนอแนะ วางแผนให้ความเห็นเกี่ยวกับนโยบายและแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร

18. สำนักงานเขต มีจำนวน 50 แห่ง โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานปกครองท้องที่ การทะเบียน การโยธา การคลัง จัดเก็บรายได้ รักษาสิ่งแวดล้อม รักษาความสะอาด การดูแลรักษาให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครหรือที่กฎหมายอื่นกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร การปฏิบัติงานในแต่ละสำนักงานเขตแยกเป็นฝ่ายต่างๆ ได้ 10 ฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายทะเบียน ฝ่ายปกครอง ฝ่ายการคลัง ฝ่ายเทศกิจ ฝ่ายรายได้ ฝ่ายโยธา ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีหน่วยราชการต่างๆ ฝากงานและใช้สถานที่เขตเป็นที่ตั้งหน่วยงานอีก 5 ด้าน ได้แก่ งานสรรพากร งานสถิติ งานแรงงาน งานเกษตร เฉพาะสำนักงานเขตที่มีการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมและงานปศุสัตว์เฉพาะสำนักงานเขตที่มีการประกอบการเลี้ยงสัตว์เพื่อประโยชน์ทางการเกษตรและการค้า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม อนามัยและจิตใจและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกที่สำคัญที่จะผลักดันให้การพัฒนาชุมชนและสังคมโดยรวมให้มีสภาพที่ยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็น การจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้นั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการเป็นองค์ประกอบ อาทิเช่น ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาชุมชนของผู้ปฏิบัติงาน การวางแผนและการบริหารงานพัฒนาชุมชนที่มีความสอดคล้องกับปฏิบัติงาน การวางแผนและการบริหารงานพัฒนาชุมชนที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ความสามารถในการระดมทรัพยากรในสังคมให้เข้ามามีบทบาท

และส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ฯลฯ สำหรับการวางแผนและการบริหารงานพัฒนาชุมชน สามารถกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการผลักดันการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากจะสนับสนุนให้ทิศทางการพัฒนาชุมชนให้มีเอกภาพและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างแท้จริง

1. สำนักพัฒนาสังคม

สำนักพัฒนาสังคมเดิมชื่อ สำนักพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางด้านพัฒนาชุมชน ของกรุงเทพมหานครมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการวางแผนการพัฒนาชุมชน กำกับดูแลการพัฒนาชุมชนและดำเนินการประสานกับสำนักงานเขตซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติระดับท้องถิ่น องค์กรเครือข่ายต่างๆ รวมทั้งองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรและผู้บริหารงานพัฒนาชุมชนเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานตลอดจนเสริมสร้างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารงานพัฒนาชุมชน

2. สำนักงานเขต

ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขต ในฐานะเป็นหน่วยงานปฏิบัติในระดับพื้นที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาชุมชนทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม อนามัยและคุณภาพชีวิต ทั้งในชุมชนแออัด ชุมชนชานเมือง เกษะชุมชน หมู่บ้านจัดสรร และชุมชนเมืองที่กรุงเทพมหานครกำหนดขึ้นเป็นประกาศของกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ ตลอดจนการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ในเรื่องที่อยู่อาศัยนอกเหนืออำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยให้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน การปรับปรุงแก้ไขระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน การจัดให้มีองค์กรประชาชนในรูปแบบคณะกรรมการชุมชน โดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534 และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนและการปรับปรุงชุมชนนุกรุก ชุมชนก่อสร้าง ในด้านการศึกษา การสาธารณสุขและการรักษาความสะอาด การประสานงานเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรื้อย้ายชุมชนและจัดหาที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ที่เหมาะสม ประสานให้การสงเคราะห์

แก่ผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบภัย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาจิตใจ ส่งเสริมการกีฬา วัฒนธรรมและเสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน การจัดอบรมให้คำปรึกษาแนะนำให้ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจและความคิดริเริ่มในการพัฒนาชุมชน การส่งเสริมอาชีพประชาชน เช่น จัดฝึกอบรมระยะสั้นและประสานงานจัดหาแหล่งจำหน่ายและผลผลิต การให้ข่าวสารด้านแรงงาน แก่ผู้ว่างงานในชุมชน การให้คำปรึกษาแนะนำวิชาการแผนใหม่ การส่งเสริมอาชีพเกษตร ปรับปรุง สภาพแวดล้อมเพื่อการเกษตรและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลชุมชนและกรรมการชุมชนกรุงเทพมหานคร

ในปี พ.ศ. 2548 กรุงเทพมหานครมีชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 1,745 ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชนจำนวน 12,400 คน ในพื้นที่การปกครอง 50 เขตของกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดของข้อมูล ดังตารางที่ 2 ดังนี้

จำนวนชุมชนและจำนวนกรรมการชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

เขต	จำนวนชุมชน	จำนวนกรรมการชุมชน
1. เขตดุสิต	38	270
2. เขตบางซื่อ	49	340
3. เขตบางรัก	16	115
4. เขตปทุมวัน	13	88
5. เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย	16	124
6. เขตพญาไท	18	132
7. เขตพระนคร	21	145
8. เขตราชเทวี	20	140
9. เขตสัมพันธวงศ์	21	154
10. เขตจตุจักร	42	299
11. เขตดอนเมือง	60	425
12. เขตบางกะปิ	20	184
13. เขตบางเขน	48	330
14. เขตบึงกุ่ม	35	246

เขต	จำนวนชุมชน	จำนวนกรรมการชุมชน
15. เขตลาดพร้าว	30	226
16. เขตวังทองหลาง	16	124
17. เขตสายไหม	62	447
18. เขตหลักสี่	65	467
19. เขตคลองสามวา	59	420
20. เขตคันนายาว	35	248
21. เขตประเวศ	32	228
22. เขตมีนบุรี	54	374
23. เขตลาดกระบัง	48	335
24. เขตสวนหลวง	38	265
25. เขตสะพานสูง	32	230
26. เขตหนองจอก	56	418
27. เขตคลองเตย	40	287
28. เขตดินแดง	16	115
29. เขตบางคอแหลม	28	205
30. เขตบางนา	46	325
31. เขตพระโขนง	41	284
32. เขตยานนาวา	31	215
33. เขตวัฒนา	18	127
34. เขตสาทร	24	165
35. เขตห้วยขวาง	23	174
36. เขตคลองจั่น	30	211
37. เขตทวีวัฒนา	7	54
38. เขตบางกอกน้อย	41	281
39. เขตบางกอกใหญ่	34	236
40. เขตบางพลัด	39	274
41. เขตภาษีเจริญ	40	287
42. เขตหนองแขม	50	358
43. เขตคลองสาน	45	315

เขต	จำนวนชุมชน	จำนวนกรรมการชุมชน
44. เขตจอมทอง	50	361
45. เขตทุ่งครุ	22	158
46. เขตธนบุรี	44	108
47. เขตบางขุนเทียน	49	146
48. เขตบางแค	41	285
49. เขตบางบอน	10	70
50. เขตราชบุรีบูรณะ	29	205
รวม	1,745	12,400

ภาคผนวก จ

ภาพกิจกรรมตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

กิจกรรมตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

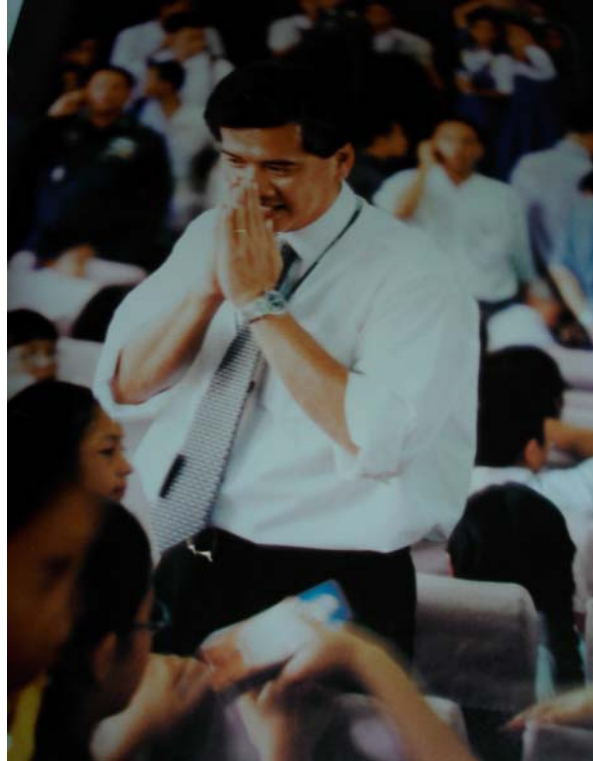

เอกลักษณ์ประจำกรุงเทพมหานคร

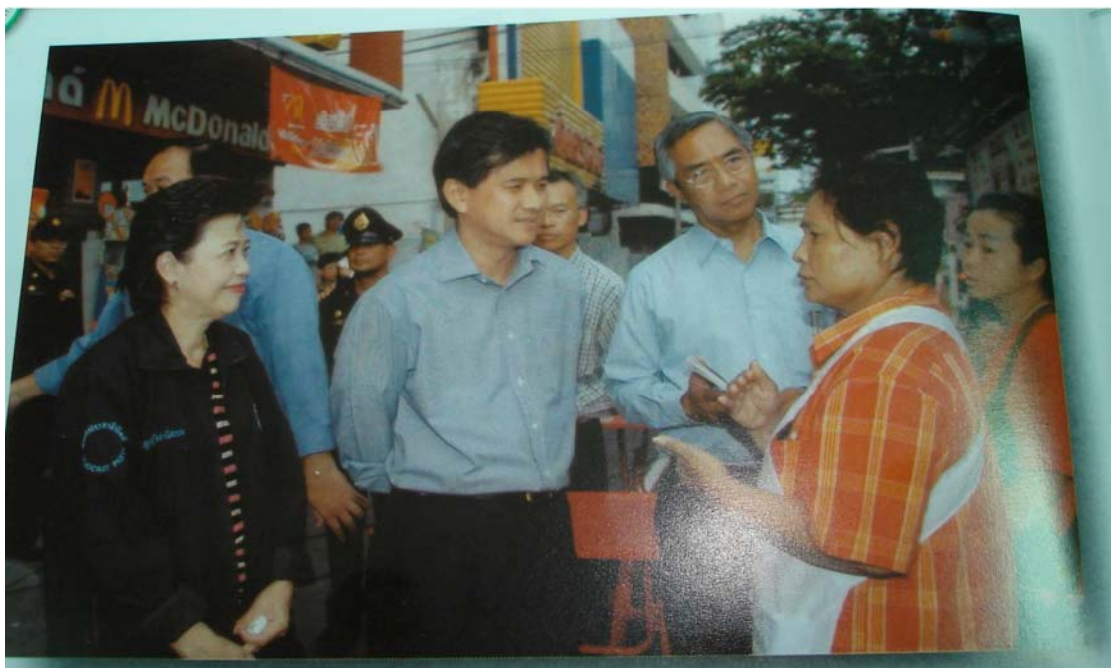

ชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร

นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร)

บทบาทตามกิจกรรมต่อเนื่อง

การลงพื้นที่ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อรับฟังปัญหาของประชาชน

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ

การส่งเสริมการฝึกอาชีพให้กับประชาชน

กิจกรรมลานกีฬาต้านยาเสพติด

บทบาทตามกิจกรรมใหม่

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเปิดโครงการศูนย์เงินออม

โครงการ 10 คลองใส

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเยี่ยมชมการปฏิบัติงานของหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเปิดตัวโครงการโรงเรียนอัจฉริยะ

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเปิดตัวโครงการหน่วยบริการเร่งด่วน กทม.

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

ป้ายจราจรอัจฉริยะ

ที่จอดรถแท็กซี่อัจฉริยะ